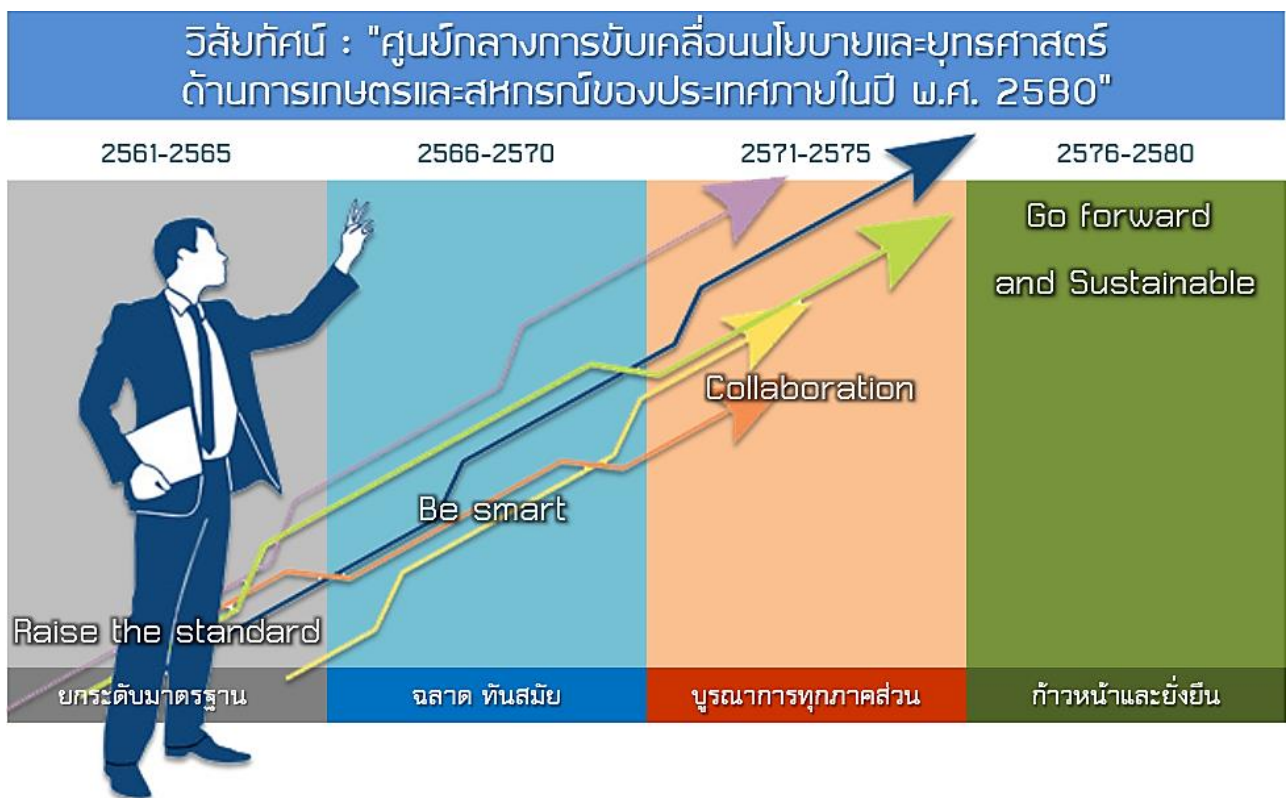

แผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Office of the Permanent Secretary for Ministry of Agriculture and Cooperatives

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๕๔๓๓
วันที่ ๑๓ ก.ย. ๖๒ เวลา ๐๘.๕๑

รองปลัดฯ (นายสุรจิตต์)
รับที่: ๓๕๕๖
วันที่: ๑๓ ก.ย. ๖๒ เวลา: ๐๘.๓๒

ผู้ช่วยปลัดฯ (นายพิรพีร์ชัย)
รับที่: ๕๑๘ ๘
วันที่ ๑๓ ก.ย. ๖๒ เวลา ๑๓.๕๗

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ โทร. ๑๑๕

ที่ กษ ๐๒๑๒/๒๓๓๖ วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

เรื่อง แผนปฏิบัติการระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) เพื่อเป็นทิศทางการพัฒนาองค์กรในระยะยาว โดยกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการดำเนินงาน และแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการจัดทำแผนดังกล่าวดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (คณะกรรมการฯ) ซึ่งมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุรจิตต์ อินทรชิต) เป็นประธาน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นรองประธาน ผู้อำนวยการ สำนัก/กอง/ศูนย์/สถาบัน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ

การดำเนินงาน

๑. คณะกรรมการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๖๑ พิจารณาให้ความเห็นและอภิปรายในประเด็นทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปี โดยได้ให้ความเห็นชอบการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ และขั้นตอนและการดำเนินงานจัดทำร่างแผนฯ

๒. คณะกรรมการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๖ และ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวคิดเป้าหมาย บทบาทของหน่วยงานสังกัด สป.กษ. ในระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนฯ

๓. คณะกรรมการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ พิจารณาให้ความเห็นชอบองค์ประกอบของร่างแผนฯ ทิศทางการพัฒนาและการกำหนดแผนปฏิบัติการ ๖ ด้าน รวมทั้งมอบหมายให้ทุกหน่วยงานพิจารณารายละเอียดของร่างแผนปฏิบัติการฯ และพิจารณาปรับปรุงข้อเสนอแผนงาน/โครงการ

๔. สอบถามความคิดเห็นของเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเกี่ยวกับ (ร่าง) ทิศทางและเป้าหมายระยะ ๒๐ ปี ของ สป.กษ. ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เมื่อวันที่ ๒๑ - ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดทิศทางดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๖๑

๕. คณะกรรมการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๒ พิจารณาให้ความเห็นชอบการปรับปรุงร่างแผนฯ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เตรียมดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ สป.กษ. ต่อร่างแผนฯ ผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็น เมื่อวันที่ ๑๙ - ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ โดยมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๐๔ ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับร่างแผนฯ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๕๑ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการตอบแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดร่างแผนฯ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา

๖. คณะกรรมการฯ...

๖. คณะกรรมการฯ ในคราวประชุมครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบร่างแผนฯ โดยมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดร่างแผนฯ ก่อนเสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ต่อไป รวมทั้งมอบหมายทุกหน่วยงานนำข้อมูลแผนงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สป.กษ. เป็นกรอบในการพิจารณาเสนอของบประมาณและขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในระยะต่อไป

๗. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๕ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ มาปรับปรุงร่างแผนฯ เรียบร้อยแล้ว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบ

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) สป.กษ. โดยสำนักแผนงานและโครงการพิเศษจะได้ดำเนินการสื่อสารสร้างการรับรู้และแจ้งให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายจิติ โลหะปิยะพรรณ)
ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ.กษ.

อ.กษ.อ.
(นายพิรพันธ์ คอทอง)
ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผ่าน

๑๕ ก.ย. ๖๒
(นายสุรจิตต์ อินทรชิต)
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เห็นชอบ

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

เนื่องจากการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 มีมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 4 ธันวาคม 2560 กำหนดแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี มีการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนการปฏิรูปประเทศ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนแม่บทด้านความมั่นคง นโยบายรัฐบาล และแผนอื่น ๆ ทั้งระดับชาติและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งส่งผลต่อเป้าหมายและแนวทาง การปฏิบัติงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในภาพรวม

ดังนั้น สป.กษ. จึงได้ดำเนินการทบทวน ทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงาน และจัดทำแผนปฏิบัติการในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นแผนหลักของ สป.กษ. ในด้านต่าง ๆ เพื่อผลักดันการพัฒนาตามภารกิจและขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุผลตามทิศทางและเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น รวมทั้ง สามารถผลักดัน สป.กษ. ให้เป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศภายในปี พ.ศ. 2580” และเป้าหมายต่าง ๆ ตามที่กำหนดต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ก
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมา	1
2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการ	2
3. เป้าหมาย	2
ส่วนที่ 2 กรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ	3
1. หลักการสำคัญและมาตรฐานของแผนปฏิบัติการ	3
2. กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ	4
ส่วนที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	6
1. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของ สป.กษ.	6
2. โครงสร้างองค์กรของ สป.กษ.	7
3. บุคลากร และวัฒนธรรมองค์กรของ สป.กษ.	7
4. ทิศทาง ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สป.กษ.	9
5. การจัดการกระบวนการงานของ สป.กษ.	12
ส่วนที่ 4 กฎหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง	15
1. กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง	15
2. ทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้อง	23
ส่วนที่ 5 จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ของ สป.กษ.	55
ส่วนที่ 6 การประเมินสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อบทบาท ภารกิจและการพัฒนาของ สป.กษ.	59
1. สภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป	59
2. สภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการ	63
3. สภาพแวดล้อมภายใน	67
4. สรุปประเด็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของ สป.กษ.	73
5. การประเมินสภาพแวดล้อมและสถานภาพของ สป.กษ.	78
ส่วนที่ 7 ทิศทางการพัฒนาระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของ สป.กษ.	79
1. วิสัยทัศน์ของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580)	79
2. พันธกิจ	80
3. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	80
4. เป้าประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด	80
5. แผนที่นำทางการพัฒนา (Roadmap)	81

ส่วนที่ 8 แผนปฏิบัติการด้านต่างๆ ของ สป.กษ.	83
1. แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตร	84
2. แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตรต่างประเทศ	91
3. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน	97
4. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร	102
5. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล	108
6. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร	113
ส่วนที่ 9 การแปลงแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ	119
1. การสื่อสารแผนปฏิบัติการ	119
2. การถ่ายทอดแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ	119
3. การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ	120
4. การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับ	121
ส่วนที่ 10 การติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผนปฏิบัติการ	122
1. การติดตามและการรายงานผล	122
2. การประเมินผล	122
3. การทบทวนแผนปฏิบัติการ	123
ภาคผนวก	124
ก คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ.	
ข รายละเอียด แผนงาน และโครงการ/กิจกรรม	
ค ผลสำรวจความคิดเห็นต่อร่างแผนปฏิบัติการ	

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สป.กษ. เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาในระยะยาวและเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สป.กษ. ให้ประสบความสำเร็จและได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของ สป.กษ. สอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนอื่น ๆ รวมทั้งนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากเป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มุ่งเน้นการเกษตรสร้างมูลค่า เพื่อพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดให้การพัฒนาการเกษตรเป็น 1 ใน 23 ประเด็นหลักที่ต้องเร่งพัฒนา แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรอุตสาหกรรม ปรับบทบาทงานพัฒนาการเกษตรในภาพรวมให้ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น การพัฒนาการเกษตรตามเป้าหมายที่กระทรวงวางไว้ทั้งการเพิ่มมูลค่าภาคการเกษตร พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer การพัฒนาทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น ผ่านการแปรรูป ยกระดับมาตรฐานสินค้า และพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรโดยใช้แนวทางตลาดนำการผลิต เป็นต้น ซึ่งการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัยการขับเคลื่อน ผลักดันการดำเนินงานที่สอดคล้องกับทิศทาง ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับกระทรวงมีความจำเป็นที่การขับเคลื่อนดังกล่าวต้องมีศูนย์กลางในการขับเคลื่อน ประสาน บูรณาการการพัฒนาจากทุกภาคส่วนอย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ระบุว่า สป.กษ. มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาเกษตรศาสตร์ แปลงนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง จากสาระสำคัญดังกล่าว จึงเป็นบทบาทและภารกิจของ สป.กษ. โดยตรง ในการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง

ดังนั้น สป.กษ. โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับผ่านกลไกคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่คาดหวังของ สป.กษ. ในการเป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของประเทศในอนาคต” หลังจากนั้น จึงวิเคราะห์สถานภาพขององค์กรและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อการทำงานในบทบาทศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ พบว่า สป.กษ. อยู่ในสถานะที่ “มีโอกาสเอื้อแต่มีจุดอ่อน” แสดงถึงสถานภาพของ สป.กษ. ที่มีปัจจัยภายนอกเอื้อหรือพร้อมให้การสนับสนุน แต่ปัจจัยภายในที่มีความอ่อนแอหรือไม่มีศักยภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ สป.กษ. ได้นำผลการพิจารณาประเมินสถานภาพและขีดสมรรถนะขององค์กรมาพิจารณาและกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศภายในปี พ.ศ. 2580”

พันธกิจ

1. ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติในทุกกระดับให้เกิดผลสัมฤทธิ์
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง

เป้าหมายหลักของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปี

1. การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
2. สินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้รับการยอมรับในต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา/องค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในประเทศเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
3. มีเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร รวมถึงผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2580
4. มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services) โดยผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนนโยบายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนงาน/โครงการ
5. บุคลากรเป็นคนดี มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และบุคลากรของกระทรวงผ่านการประเมินตามมาตรฐานและเป็น Smart Officer ทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2580
6. กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยผลการประเมินระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยผู้ประเมินอิสระไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

สำหรับการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายหลัก ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) สป.กษ. ได้กำหนดแผนที่นำทางการพัฒนา (Roadmap) ประเด็นที่ต้องมุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดผลสำเร็จในแต่ละช่วงเวลา ทั้งช่วง 5 ปี 10 ปี 15 ปี และ 20 ปีข้างหน้า รวมทั้งได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการ 6 ด้าน โดยมีองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ในทุกระยะ 5 ปี แนวทางการพัฒนาและการบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้าน รวมทั้งกำหนด โครงการ/กิจกรรม เพื่อผลักดันแนวทางการพัฒนาให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา โดยมีสรุปสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการแต่ละด้าน ดังนี้

1. **ด้านการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตร** เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ โดยการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงาน โดยพัฒนาระบบและกระบวนการทำงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้มีความเชื่อมโยงกันและส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการทำงานแบบ single command ที่มีความคล่องตัวสูง และการบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตรต่างประเทศ ผลักดันให้ สป.กษ. เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ สินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้รับการยอมรับในต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา/องค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น โดยพัฒนาภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อความสามารถในการแข่งขันทางการค้า ทั้งด้านวิชาการ กฎระเบียบ และข่าวสารต่างๆ ของประเทศคู่ค้า รวมทั้งข้อมูลการผลิตและการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าระหว่างประเทศ

3. ด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน สป.กษ. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายด้านเกษตรกรรมยั่งยืนและแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสร้างการมีส่วนร่วมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในทุกระดับ ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ ลดปริมาณการใช้สารเคมีและประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่และศักยภาพ เพื่อผลักดันให้มีการทำเกษตรกรรมมีความยั่งยืนเพิ่มขึ้น และสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับเกษตรกรและสังคมไทย

4. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร เพื่อผลักดันให้มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่ายทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services) โดยตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สป.กษ. จึงจำเป็นต้องวางแผนและออกแบบระบบการปฏิบัติงานและการให้บริการที่ทันสมัย เพื่อรองรับภารกิจในอนาคต มีการเชื่อมโยงระบบของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคส่วนอื่น ส่งผลให้เกิดความเป็นเอกภาพของข้อมูล และนำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

5. ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อผลักดันให้บุคลากรเป็นคนที่ มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ กลไก และวิธีการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่ระบบสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ประเมินผล และพัฒนา ให้ทุกระบบมีความโปร่งใส เป็นธรรม สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเป็นคนที่ คนเก่ง ตลอดจนสามารถสร้างและพัฒนาบุคลากรให้เป็น Smart Officer โดยเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ กรอบความคิด และทัศนคติในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง ให้ประสบผลสำเร็จ มีความรักองค์กร ทำงานเชิงรุก มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีทักษะการปฏิบัติงานที่ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเป็นเป็นมืออาชีพในภารกิจที่รับผิดชอบ

6. ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร เพื่อผลักดันให้กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดำเนินการปรับเปลี่ยนระบบงานและกระบวนการภายในองค์กร โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมเทคโนโลยี ฐานข้อมูล และระบบกลไกการบริหารจัดการแนวใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สามารถตอบสนองต่อภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับความพึงพอใจและเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติราชการของ สป.กษ.

นอกจากนี้ สป.กษ. ได้กำหนดแนวทางการแปลงแผนหรือการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สู่การปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ร่วมกันผลักดันการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนด ให้บรรลุเป้าประสงค์หลักที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ สป.กษ. กำหนดให้ สป.กษ. สามารถทำหน้าที่ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driven) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสื่อสารแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพผ่านช่องทางต่างๆ วางกรอบการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (Cascading) เป็นลำดับจากระดับกรม สู่ระดับ สำนัก/กอง ระดับกลุ่มงานและบุคคล การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ และการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของ สป.กษ. ไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดกรอบแนวทางการติดตามผล การรายงานผล การประเมินผล รวมทั้งการทบทวนแผนปฏิบัติการไว้ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อไป

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ความเป็นมา

ตามที่ได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ เป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว โดยยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ประกาศเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561 มีผลให้หน่วยงานรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 กำหนดให้มีการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2561 เห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมอบหมายให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิรูปประเทศพิจารณาจัดทำแผนงานโครงการของหน่วยงานในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561-2565) ให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปทั้ง 11 ด้าน เพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เห็นชอบตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เสนอ ในการกำหนดแนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กำหนดแผนเป็น 3 ระดับ โดยระดับที่ 1 มีเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติ เท่านั้น ระดับที่ 2 ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนความมั่นคง และระดับที่ 3 ให้ใช้ชื่อว่า “แผนปฏิบัติการด้าน ... ระยะที่ ... (พ.ศ. .... - ....)” เว้นแต่ได้มีการระบุชื่อแผนไว้ในกฎหมายก่อนที่จะมีมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560 เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติ ครม. เป็นต้น ให้นำชื่อแผนว่า แผนแม่บทด้าน... แผนพัฒนา... หรือ แผนอื่น ๆ ... จึงจะสามารถใช้ชื่อแผนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้น ๆ รวมทั้งแผนปฏิบัติการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒

จากบทบัญญัติของกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ประกอบกับนโยบายที่เกี่ยวข้อง และแนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อทิศทาง เป้าหมายและการปฏิบัติงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) ในภาพรวม จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่จะมีการทบทวนบทบาท ภารกิจหน้าที่ของ สป.กษ. และจัดทำกรอบทิศทางการพัฒนาระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) โดยการจัดทำแผนปฏิบัติการของ สป.กษ. เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาในระยะยาว กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการดำเนินงาน แผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ รวมทั้งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ สป.กษ. ให้ประสบความสำเร็จและได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้รับผลประโยชน์จากการดำเนินงานของ สป.กษ.

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ 695/2561 ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2561 แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยมีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นรองประธาน ผู้อำนวยการ สำนัก/กอง/ศูนย์/สถาบัน ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการ และมีผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยมีอำนาจหน้าที่ทบทวนและกำหนดยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ ทิศทาง และยุทธศาสตร์ และแผนอื่น ๆ ทั้งระดับชาติและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง แนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป พิจารณาแผนงาน/โครงการ งบประมาณเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด สื่อสารสร้างการรับรู้และถ่ายทอด ยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติ รวมทั้ง ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลและดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเป็นการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านแผนงาน งบประมาณ จึงได้มีการกำหนดกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นหลัก การข้อกำหนดที่สำคัญ กระบวนการขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปีของ สป.กษ. ประมวลไว้ในส่วนที่ 2

โดยการดำเนินการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการฉบับนี้ ได้พิจารณาบริบทที่เกี่ยวข้อง ทั้งในเชิงกฎหมาย การกิจอำนาจหน้าที่ เป้าหมายและแนวทางตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูป ประเทศและแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ สป.กษ. ต้องดำเนินการและสนับสนุนผลักดัน ให้บรรลุเป้าหมาย มีการประเมินศักยภาพ และกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ กำหนดทิศทางและเป้าหมายของ องค์กร โดยกำหนดเป้าหมายวิสัยทัศน์ในอีก 20 ปีข้างหน้าเป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ในปี พ.ศ. 2580” กำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา และ แผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ รวมทั้ง แผนงาน/โครงการ 3 ประเภท คือ โครงการเร่งด่วน (Quick Win Projects) โครงการที่ดำเนินการในระยะสั้นแล้วสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี โครงการสำคัญ (Flagship Projects) เป็นโครงการ/กลุ่มโครงการที่มีความสำคัญ/โครงการใหม่ ที่ต้องดำเนินการเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยมีกำหนดเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการ และกิจกรรม พื้นฐาน งานตามภารกิจประจำที่ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวง หรือระเบียบและ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อขับเคลื่อนภารกิจตามยุทธศาสตร์ แผน นโยบายและภารกิจที่รับผิดชอบ รวมถึงการพัฒนา ยกระดับศักยภาพองค์กรตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ที่กำหนดได้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการให้ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด ทุกหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ต้องให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนแผนงาน/โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนด ให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยต้องมีการสื่อสารสร้างการรับรู้/ความเข้าใจ/สร้างแรงบันดาลใจ ที่ทั่วถึงและต่อเนื่อง โดยเฉพาะก่อนการนำไปปฏิบัติควรมีการถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัด รวมทั้งแนวทางการพัฒนาไปสู่ระดับบุคคลโดยทั่วถึงทั้งองค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภารกิจ ความรับผิดชอบ และความสำคัญ ของทุกคนต่อการขับเคลื่อนการดำเนินงาน รวมทั้งต้องมีการกำกับ ติดตาม และระบบการบริหารจัดการ ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องที่มีประสิทธิภาพด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการจัดทำแผนปฏิบัติการ

2.1 เพื่อให้ สป.กษ. มีแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นกรอบทิศทาง เป้าหมาย และ แนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อสนับสนุน ผลักดันเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ รวมทั้งนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 เพื่อให้ สป.กษ. มีแผนงาน/โครงการที่ชัดเจนตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบในการจัดทำแผนปฏิบัตินโยบายและการเสนอคำขอของงบประมาณ ประจำปี และการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เป้าหมาย

สป.กษ. มีแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เป็นกรอบการปฏิบัติงานระยะยาว ที่มีความชัดเจน สอดคล้องยุทธศาสตร์ชาติ กับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป สามารถใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางการพัฒนา ให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. นำไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติและผลักดันให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมาย และภารกิจต่าง ๆ ของ สป.กษ. ต่อไป

ส่วนที่ 2 กรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ

การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สป.กษ. ได้กำหนดกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อเป็นหลักการ ข้อกำหนดที่สำคัญ มาตรฐานของการจัดทำ ทั้งในเชิงหลักการเนื้อหาสาระของแผนองค์ประกอบของแผน กระบวนการขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งบทบาทและความรับผิดชอบของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นและเป็นการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านแผนงาน งบประมาณ โดยกรอบแนวทางดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักการสำคัญและมาตรฐานของแผนปฏิบัติการ

1.1 สามารถแสดงความสอดคล้องระหว่างบทบาทภารกิจขององค์กรกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ภารกิจ ยุทธศาสตร์นโยบายที่เกี่ยวข้อง และแสดงความสอดคล้องเชื่อมโยงกับทิศทาง เป้าหมายและแนวทางของแผนแต่ละระดับทั้งยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ประมวลภารกิจที่ สป.กษ. ต้องรับผิดชอบหรือบทบาทที่ สป.กษ. ต้องดำเนินการหรือสนับสนุนผลักดัน ตามกรอบระยะเวลาของแผนแต่ละระดับที่อ้างอิง

1.2 แสดงการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ที่ชัดเจน โดยการวิเคราะห์บทบาทภารกิจในปัจจุบัน พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและกำหนดบทบาทที่ควรเป็นขององค์กร ทั้งบทบาทภาพรวมขององค์กรที่มีต่อกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และต่อภาคการเกษตรในอนาคต การพัฒนาระดับภารกิจหน้าที่และภาพลักษณ์องค์กรที่ต้องการสื่อถึงผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความชัดเจนในการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ขององค์กร เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กรในระยะยาว

1.3 สามารถระบุปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ซึ่งเป็นความท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อทั้งในเชิงบวกและปัจจัยเสี่ยงในการปฏิบัติการขององค์กรได้ แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่สำคัญที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อภารกิจและบทบาทของ สป.กษ. อาทิ สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ สภาพแวดล้อมภูมิอากาศต่าง ๆ ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยระบุโอกาสขององค์กรที่จะใช้ปัจจัยเหล่านั้นในการดำเนินการให้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือความเสี่ยงที่อาจส่งผลให้เกิดความล้มเหลวขององค์กร

1.4 สามารถแสดงผลการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพขององค์กรได้อย่างชัดเจน โดยการวิเคราะห์ภารกิจอำนาจหน้าที่ ทิศทางและผลการดำเนินงานที่ผ่านมา บทบาทที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน ชี้ให้เห็นจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรในแต่ละด้าน วิเคราะห์และประเมินศักยภาพขององค์กรโดยตรงไปตรงมา จากข้อมูลข้อเท็จจริงและการคาดการณ์อย่างมีเหตุมีผลตามหลักวิทยาศาสตร์ ไม่เดาสุ่ม ประเมินความพร้อมในการดำเนินการตามภารกิจและเป้าหมายที่ต้องดำเนินการ เพื่อให้สามารถระบุความจำเป็นและแนวทางการพัฒนาระดับความสามารถ/ปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์กร

1.5 มีการกำหนดทิศทางเป้าหมายระยะยาวที่ชัดเจน ที่มีสอดคล้องกับการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ขององค์กร บทบาทขององค์กรที่ได้มีการวิเคราะห์ และความท้าทายที่องค์กรต้องการไปให้ถึง โดยประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายหลักขององค์กร

1.6 มีการกำหนดแผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) โดยระบุเป้าหมายและแนวทางแต่ละระยะที่ชัดเจน โดยแสดงให้เห็นถึงเป้าหมายหลักแต่ละระยะ เป้าหมายในประเด็นสำคัญในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งกรอบแนวทางการดำเนินงานหลักในแต่ละช่วงเวลาเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาให้เกิดความชัดเจน

1.7 การกำหนด แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ตอบสนองภารกิจและเป้าหมายขององค์กร ที่สะท้อนถึงแนวทางการดำเนินงานที่มีการปรับปรุงการทำงานเดิมให้ดีขึ้น หรือเป็นโครงการใหม่ที่ทำเนิกรงานเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มุ่งเน้นให้มีการคิดใหม่/คิดในเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic thinking) การทำสิ่งเดิม/แก้ไขปัญหาเดิมด้วยวิธีการ/นวัตกรรมใหม่ ๆ วิเคราะห์ความเสี่ยงเพื่อบริหารการเปลี่ยนแปลง (Change management) การกำหนดโครงการโดยคำนึงถึงหลักการที่ตอบโจทย์ในอนาคตเป็นสำคัญ เช่น การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/ดิจิทัลมาใช้ในการกระบวนการทำงาน เป็นต้น

1.8 แสดงแนวทางการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติที่ครอบคลุมทุกระดับ โดยแสดงแนวทางการถ่ายทอดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ ในแต่ละระดับที่ชัดเจนตั้งแต่ระดับองค์กร ระดับสำนัก/กอง/ศูนย์/สถาบัน สู่ระดับกลุ่มงานและบุคคล เพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด

1.9 แสดงแนวทางการติดตามและประเมินผล รวมทั้งกรอบระยะเวลาการทบทวนแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการติดตามและประเมินผลให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด เป็นกลไกสำคัญของผู้บริหารเพื่อทราบความก้าวหน้าการควบคุมกำกับ และเร่งรัดให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน มีกรอบการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการวัดความสำเร็จในระดับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบของการดำเนินงาน กำหนดให้มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นสุดแผนหรือในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของ สป.กษ. เพื่อนำผลมาทบทวนความเหมาะสมของแผนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

2. กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการ

กระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของ สป.กษ.¹ ดำเนินการโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านกลไกคณะกรรมการยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. มีกลุ่มแผนงานสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำแผนดังกล่าว โดยมีกระบวนการ/ขั้นตอนหลัก ดังนี้

2.1 ทบทวนและปรับปรุงกระบวนการวางแผนการดำเนินงาน โดยเฉพาะกระบวนการวิเคราะห์การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะยาว (20 ปี) และปรับปรุงคู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานของ สป.กษ.

2.2 ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งข้อมูลพื้นฐานขององค์กร ข้อมูลด้านกฎหมาย กฎระเบียบ ทิศทาง เป้าหมาย และแผนที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ข้อมูลความต้องการความคาดหวังของผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

2.3 วิเคราะห์จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategy Positioning) เป็นการวิเคราะห์สถานภาพปัจจุบันขององค์กร วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ประเมินการพัฒนาภาคการเกษตรในอนาคต เพื่อกำหนดบทบาทและภารกิจที่คาดหวังของ สป.กษ. กำหนดเป็นจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategy Positioning) เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่เหมาะสม

2.4 วิเคราะห์ประเด็นสภาพแวดล้อม เพื่อระบุปัจจัยที่เป็นโอกาส ภัยคุกคาม จุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กร เพื่อประเมินสถานภาพขององค์กรในการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ขององค์กร และปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้อง

¹ ดูเพิ่มเติมในคู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.5 กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ของ สป.กษ. ในอีก 20 ปีข้างหน้า กำหนดแผนที่นำทาง (Road Map) การพัฒนา โดยระบุเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ในด้านหลักที่กำหนด เพื่อการผลักดันการบรรลุเป้าหมายในแต่ละระยะ และเป้าหมายการพัฒนาในภาพรวม

2.6 ยกร่างแผนปฏิบัติการ โดยประมวลสาระสำคัญของการวิเคราะห์ตามข้อ 2.1-2.5 เป็นสรุปข้อมูล ผลการวิเคราะห์และนำเสนอกรอบทิศทางการพัฒนาในระยะ 20 ปี และแผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) ในแต่ละระยะ

2.7 ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ. ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เพื่อพิจารณารายละเอียดและ ให้ความเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategy Positioning) กรอบทิศทาง และเป้าหมายการพัฒนา สป.กษ. ในระยะ 20 ปี ในเบื้องต้น เป็นกรอบให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. พิจารณายกร่าง ข้อเสนอเป้าหมาย บทบาท ภารกิจของหน่วยงานในอีก 20 ปีข้างหน้า

2.8 จัดทำข้อเสนอการพัฒนากิจการของหน่วยงาน โดยหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. จัดทำข้อเสนอ เป้าหมายการพัฒนาในระยะ 20 ปีข้างหน้า ข้อเสนอการปรับปรุงงาน/กิจกรรมโดยพิจารณาปรับปรุงกระบวนการเดิม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมทั้งเสนอโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน (Quick Win Projects) และโครงการสำคัญเพื่อดำเนินการแต่ละระยะ (Flag Ship Projects) ส่งฝ่ายเลขานุการเพื่อพิจารณายกร่างเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาหลักแต่ละด้านในร่างแผนปฏิบัติการ 20 ปีของ สป.กษ.

2.9 ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ. ครั้งที่ 3 พิจารณารายละเอียดร่างแผนปฏิบัติการฯ ในภาพรวม รายละเอียดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในด้านหลักที่กำหนด รวมทั้งแผนงาน/โครงการที่หน่วยงาน เสนอดำเนินการ

2.10 ปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการฯ ตามความเห็นและมติของคณะกรรมการฯ และเตรียมการรับฟัง ความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแผนปฏิบัติการฯ โดยพิจารณาจัดทำแบบสอบถาม online เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เป้าหมายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สป.กษ. เสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา

2.11 ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ. ครั้งที่ 4 พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการฯ ประเด็น ในแบบสอบถาม รวมทั้งกลุ่มเป้าหมายในการรับฟังความเห็น และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการต่อไป

2.12 ดำเนินการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับร่างแผนปฏิบัติการฯ โดยการแจ้งให้กลุ่มเป้าหมาย ตอบแบบสอบถาม online ภายในกำหนดเวลา หลังจากนั้น ฝ่ายเลขานุการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นและ ประเด็นในการปรับปรุงร่างแผนดังกล่าว

2.13 ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ. ครั้งที่ 5 เพื่อพิจารณาผลการรับฟังความคิดเห็นที่มีต่อ ร่างแผนดังกล่าว รวมทั้งประเด็นที่ฝ่ายเลขานุการปรับปรุง และพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.14 นำเสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาให้ความเห็นชอบ และประกาศใช้แผนฯ

2.15 เข้าสู่กระบวนการสื่อสาร เผยแพร่และการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การวิเคราะห์องค์กร “สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อระบุปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่ชัดเจน ได้พิจารณาภารกิจ อำนาจหน้าที่ในปัจจุบัน ตามกฎหมาย โครงสร้างองค์กร บุคลากร และวัฒนธรรมองค์กร ทิศทาง ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานที่ผ่านมา และการจัดการกระบวนการของ สป.กษ. มีสรุปสาระสำคัญในแต่ละประเด็น ดังนี้

1. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของ สป.กษ.

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) เป็นส่วนราชการระดับกรม มีภารกิจตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2558 กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ แปรนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยมีอำนาจหน้าที่ในภาพรวมตามข้อ 2 ของกฎกระทรวงดังกล่าว ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอแนะรัฐมนตรี สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง
- 2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง
- 3) แปรนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ โครงการ และโครงการพิเศษ
- 4) ดำเนินการและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง
- 6) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 8) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร
- 9) ดำเนินการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน
- 10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

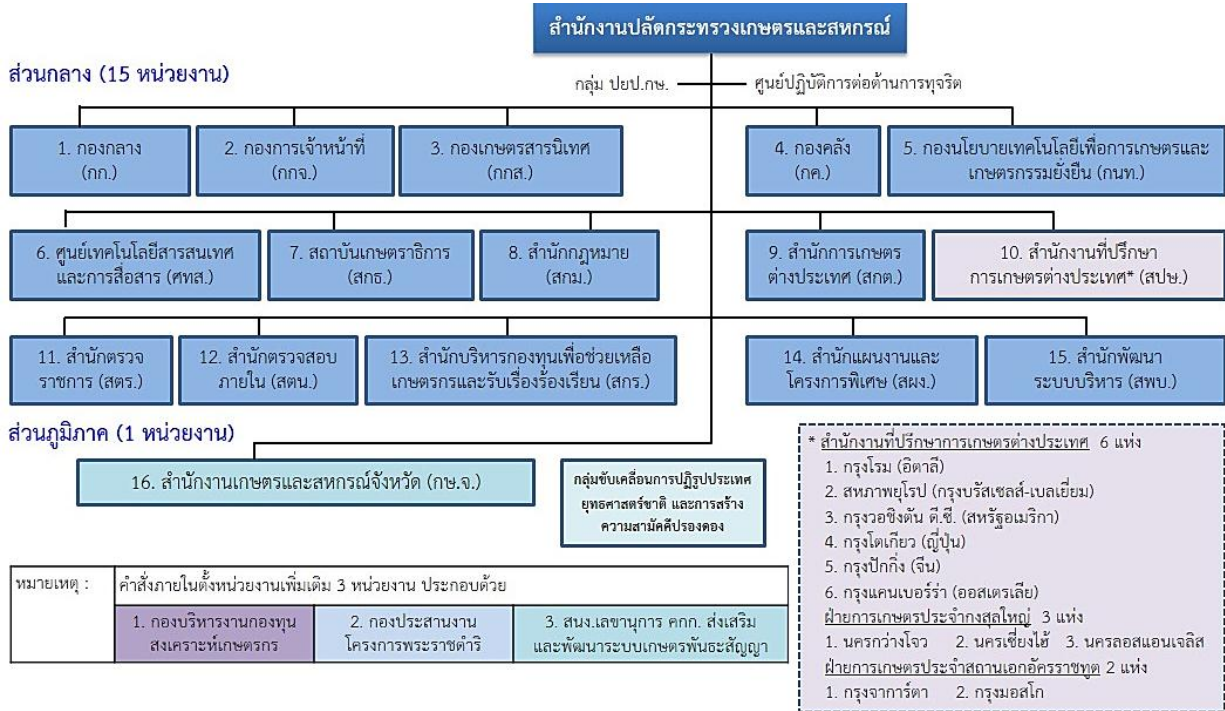
นอกจากนี้ ตามกฎกระทรวง ข้อ 3 ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นราชการบริหารส่วนกลาง จำนวน 15 หน่วยงาน และราชการบริหารส่วนภูมิภาคจำนวน 1 หน่วยงาน (76 จังหวัด)² ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภายในที่มีความชัดเจนเป็นกรอบในการปฏิบัติราชการ

² ดูเพิ่มเติมในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2558

2. โครงสร้างองค์กรของ สป.กษ.

สป.กษ. ประกอบด้วย ราชการบริหารส่วนกลาง 15 หน่วยงาน ราชการส่วนภูมิภาค 76 จังหวัด กลุ่ม ป.ย.ป. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริต หน่วยงานตั้งตามคำสั่งภายในเพิ่มเติม 3 หน่วยงาน โดยมีโครงสร้างองค์กรตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โครงสร้างสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในปัจจุบัน (ตุลาคม 2561)

3. บุคลากร และวัฒนธรรมองค์กรของ สป.กษ.

3.1 บุคลากร

ข้อมูลภาพรวมของบุคลากรใน สป.กษ. ณ วันที่ 31 มีนาคม 2562 ประกอบด้วย บุคลากร จำนวนทั้งสิ้น 1,743 คน ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการ จำนวน 1,073 คน ลูกจ้างประจำ จำนวน 127 คน และพนักงานราชการ จำนวน 543 คน โดยมีบุคลากรปฏิบัติงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน 76 จังหวัด ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งประเภทวิชาการ ในสายงานนักวิเคราะห์นโยบายและแผน มีสรุปข้อมูลในแต่ละประเภท ดังนี้

1) ข้าราชการ มีจำนวนอัตรากำลังทั้งสิ้น 1,181 อัตรากำลัง โดยแบ่งเป็นส่วนกลาง 466 อัตรากำลัง ส่วนภูมิภาค 715 อัตรากำลัง เป็นอัตรากำลังที่ถือครองจริง 1,073 อัตรากำลัง (ส่วนกลาง 391 อัตรากำลัง ส่วนภูมิภาค 682 อัตรากำลัง) ส่วนใหญ่เป็นสายงานนักวิเคราะห์นโยบายและแผน จำนวน 612 คน คิดเป็นร้อยละ 57.03 (ส่วนกลางจำนวน 137 คน ร้อยละ 12.76 ส่วนภูมิภาคจำนวน 475 คน ร้อยละ 44.26) รองลงมาเป็นเจ้าของพนักงานธุรการ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 (ส่วนกลางจำนวน 56 คน ร้อยละ 5.21 ส่วนภูมิภาคจำนวน 105 คน ร้อยละ 9.78) ข้าราชการโดยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทตามลำดับ และมีอายุเฉลี่ย 44.24 โดยมีอายุระหว่าง 40 - 44 ปี มากที่สุด (จำนวน 249 คน ร้อยละ 23.20)

2) ลูกจ้างประจำ มีจำนวนทั้งสิ้น 127 คน ส่วนใหญ่เป็นพนักงานพิมพ์ (จำนวน 58 คน ร้อยละ 45.66) รองลงมาเป็นพนักงานขับรถ (จำนวน 59 คน ร้อยละ 46.45) โดยส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี (จำนวน 30 คน ร้อยละ 96.77) และมีช่วงอายุมากกว่า 55 ปี มากที่สุด (จำนวน 44 คน ร้อยละ 34.64)

3) พนักงานราชการ มีจำนวนทั้งสิ้น 543 คน ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน (จำนวน 279 คน ร้อยละ 51.38) รองลงมาเป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (จำนวน 63 คน ร้อยละ 11.60) โดยส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี (จำนวน 417 คน ร้อยละ 74.59) และมีอายุในช่วง 31-40 ปี มากที่สุด (จำนวน 266 คน ร้อยละ 48.99)

ทั้งนี้ ในปัจจุบันการบริหารบุคลากรของ สป.กษ. ประสบปัญหาเช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ในการขยายอัตราข้าราชการเพิ่มเติม จากการบริหารบุคลากรตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2558 และนโยบายการควบคุมอัตรากำลังภาครัฐ นอกจากนี้ มาตรการควบคุมอัตรากำลังและค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรได้ส่งผลให้ส่วนราชการที่ต้องการกำหนดตำแหน่งระดับสูงเพิ่มขึ้น ต้องยุบตำแหน่งอื่น ๆ เพื่อนำอัตราเงินเดือนมายุบรวมเป็นเงินเดือนของตำแหน่งระดับสูงดังกล่าว ส่งผลให้ตำแหน่งระดับปฏิบัติการมีจำนวนน้อยลงและทำให้คนรุ่นใหม่มีโอกาสเข้าสู่ระบบราชการได้น้อยลง

เนื่องจากอายุเฉลี่ยของข้าราชการของ สป.กษ. ในปัจจุบัน ทั้งในประเภทวิชาการและประเภททั่วไป มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 43-44 ปี ซึ่งเป็นอายุเฉลี่ยที่ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะแนวโน้มสัดส่วนอัตราเกษียณข้าราชการสายงานหลัก (สายนักวิเคราะห์นโยบายและแผน) มีอัตราส่วนที่สูงมาก เป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนงานและโครงการต่าง ๆ ของ สป.กษ. และของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งในตำแหน่งดังกล่าวต้องอาศัยการสั่งสมประสบการณ์ ความรู้ และความชำนาญในการขับเคลื่อนนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไขเวลาและข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งอาจไม่สามารถสร้างบุคลากรมาทดแทนได้ทันตามความต้องการ และตอบสนองต่อภารกิจที่เพิ่มขึ้นได้ และเกิดปัญหาในการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง และเนื่องจากมีภารกิจที่เพิ่มขึ้นมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาในการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ประกอบกับในปัจจุบันบุคลากรมีช่วงอายุ (Generation) หลากหลาย ซึ่งในแต่ละกลุ่ม Generation จะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด ค่านิยม ลักษณะนิสัย ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะมีผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน และการบังคับบัญชา อย่างไรก็ตาม หากสามารถบริหารความหลากหลายของช่วงอายุนี้ได้ดี จะทำให้เกิดพลังในการขับเคลื่อนองค์กรได้ทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในอนาคต

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า สป.กษ. มีแนวโน้มประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากในช่วง 5-10 ปีข้างหน้าจะมีข้าราชการและลูกจ้างประจำเกษียณอายุจำนวนมากรวมทั้งไม่สามารถบรรจุข้าราชการและพนักงานราชการได้ในจำนวนที่ต้องการ การสร้างบุคลากรมาทดแทนไม่ทันตามความต้องการและภารกิจที่เพิ่มขึ้น การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานและการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากรุ่นพี่สู่รุ่นขาดช่วง รวมทั้ง นโยบายและการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลในระยะยาวของ สป.กษ. ยังต้องรอความชัดเจน ในด้านโครงสร้าง ขนาด คุณลักษณะ รวมทั้งสัดส่วนบุคลากรระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสัดส่วนในแต่ละภารกิจที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลผลิตงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในอนาคตได้

3.2 วัฒนธรรมองค์การ

สป.กษ. มีการวิเคราะห์และกำหนดวัฒนธรรมองค์การและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์และเห็นชอบร่วมกัน ตั้งแต่ปี 2556 และดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยวัฒนธรรมองค์การของ สป.กษ. คือ “HOPE” โดยมีคำจำกัดความในแต่ละตัวอักษรดังนี้

H : Honesty คือ มีคุณธรรม ประกอบด้วย ซื่อสัตย์ เสมอภาค โปร่งใส ตรวจสอบได้ เสียสละ มีจิตสาธารณะ เต็มใจให้บริการ

O : Ownership คือ รับผิดชอบร่วมกัน ประกอบด้วย มีความรับผิดชอบสูง มีความสามัคคี มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน ใส่ใจผู้ร่วมงาน ไว้วางใจได้ เอื้ออาทร เข้าใจผู้อื่น มุ่งผลสัมฤทธิ์

P : Prompt to change คือ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มนุษยสัมพันธ์ที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็น กระตือรือร้น ทันสมัย

E : Establish คือ สร้างสรรค์ ประกอบด้วย กล้าคิด กล้าทำ กล้านำองค์การ มีความคิดริเริ่ม มุ่งมั่นทุ่มเท มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า

รวมทั้งได้กำหนด ค่านิยมร่วมที่สำคัญ ประกอบด้วย ซื่อสัตย์ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รับฟังความคิดเห็น มุ่งผลสัมฤทธิ์

ทั้งนี้ สป.กษ. ได้จัดทำแผนพัฒนาวัฒนธรรมองค์การระยะ 4 ปี และแผนพัฒนาวัฒนธรรมองค์การประจำปีตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมให้บุคลากรของ สป.กษ. มีค่านิยมร่วมที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมองค์การที่ดี โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์วัฒนธรรมองค์การ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์และระบบสื่อสารภายในองค์การ ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และด้านการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในองค์การ รวมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินกิจกรรมที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้เป็นส่วนใหญ่ แต่ยังขาดการประเมินผลการพัฒนา การกำหนดตัวชี้วัดหรือระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ค่านิยมของกลุ่มบุคคลที่จะเป็นค่านิยมร่วมขององค์กร เพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงและกำหนดแนวทางที่เหมาะสม ก่อนการกำหนดกิจกรรมเพื่อพัฒนาให้ตรงจุดต่อไป ทั้งนี้ สป.กษ. ควรสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมองค์การและค่านิยมร่วม ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นรากแก้วขององค์การ โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดค่านิยมร่วมให้ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทั้งหมดยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกันสืบทอดต่อไป ซึ่งจะเป็นการสร้างเอกลักษณ์และเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนแปลงรองรับการขับเคลื่อนภารกิจของ สป.กษ. ในอนาคตต่อไป

4. ทิศทาง ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานที่ผ่านมาของ สป.กษ.

4.1 ทิศทางและยุทธศาสตร์

สป.กษ. เป็นส่วนราชการที่ได้มีการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์การ และจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี และแผนปฏิบัติราชการประจำปี ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และระเบียบ ข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ในแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

1) ปنجปีประมาณ พ.ศ. 2547-2553 สป.กษ. กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นศูนย์กลางด้านการอำนวยความสะดวกและการบริหารนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์” พันธกิจ 3 ข้อ ประกอบด้วย 1) กำกับ ดูแล สนับสนุน และประสานงานให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีสมรรถนะ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น 2) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับอย่างเป็นระบบ และ 3) ปฏิบัติภารกิจให้เป็นไปตามกฎหมายและภารกิจพิเศษที่ได้รับมอบหมาย มี 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ 1) การพัฒนาระบบ/กลไกในการบริหารจัดการและการปฏิบัติงาน และ 2) การพัฒนาศักยภาพและสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร

2) ปنجปีประมาณ พ.ศ. 2554-2561 กำหนดวิสัยทัศน์ “องค์กรสมรรถนะสูงในการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์อย่างบูรณาการ สู่ผลสัมฤทธิ์เพิ่มคุณภาพชีวิตเกษตรกร” พันธกิจ 6 ข้อ ประกอบด้วย 1) กำกับ ดูแล สนับสนุน และประสานงานให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีสมรรถนะ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานมากขึ้น รวมทั้งการสร้างพื้นฐานระบบบริหารจัดการที่ดีของกระทรวง 2) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรให้บรรลุผลตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรทุกระดับอย่างเป็นระบบ 4) พัฒนาและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล 5) พัฒนาและสนับสนุนการประชาสัมพันธ์นโยบาย กิจกรรม และโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และ 6) สนับสนุนและประสานงานให้ภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศเกิดความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ มี 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ 1) การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ และ 2) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพแก่เกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3) **ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กำหนดวิสัยทัศน์** “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศภายในปี พ.ศ. 2579” **พันธกิจ 2 ข้อ** ประกอบด้วย 1) ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงสู่การปฏิบัติในทุกระดับให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และ 2) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง มี 2 **ประเด็นยุทธศาสตร์** คือ 1) ผลักดันภารกิจ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และ 2) เร่งรัดพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง

4.2 นโยบายการกำกับการที่ดี

1) **ด้านรัฐ สังคม และสิ่งแวดล้อม** ให้ความร่วมมือและสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล และส่งเสริม ผลักดันการดำเนินงานที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2) **ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการให้บริการที่มีความรวดเร็ว สะดวก ทันสมัย โปร่งใส และสุจริต โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้เพื่อตอบสนองความต้องการและ สร้างความพึงพอใจต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) **ด้านองค์กร** ส่งเสริมให้เกิดความปลอดภัยของสำนักงาน และส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนดำเนินงาน (Action Plan) ที่ชัดเจนและสอดคล้องตามแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการ และจัดให้มีระบบการกำกับดูแล ติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดยมุ่งเน้นถึงผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายและความสอดคล้องกับ หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

4) **ด้านผู้ปฏิบัติงาน** ให้ความสำคัญกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่องและส่งเสริมกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงองค์กร รวมทั้งการสร้างบรรยากาศ ในการทำงาน ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีและเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

4.3 การตอบสนองต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ สป.กษ.

สป.กษ. มีภารกิจและผลสัมฤทธิ์พื้นฐานที่ส่งมอบต่อผู้รับบริการ และผลกระทบเชิงบวกต่อผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ ที่เฉพาะเจาะจงจากการดำเนินงานของหน่วยงาน พบว่า มีภารกิจและบทบาทหลัก 3 เรื่อง ประกอบด้วย

1) **การอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** มีส่วนราชการในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกลุ่มผู้รับบริการหลัก ภารกิจมีลักษณะ คล้ายคลึงกับสำนักงานปลัดกระทรวงอื่น ๆ ยกเว้นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การกำหนด แผนงาน งบประมาณและการติดตามผลการดำเนินงานระดับกระทรวงซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร โดยในส่วนที่ สป.กษ. รับผิดชอบ มีภารกิจที่สำคัญ เช่น การพัฒนายุทธศาสตร์การบริหาร การแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ การประสานงาน ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการให้กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและต่างประเทศ การบริหารและพัฒนาบุคลากร การพัฒนากฎหมาย รวมทั้ง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์และ เผยแพร่ข้อมูลสารนิเทศด้านการเกษตรต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การผลักดันการพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้ดียิ่งขึ้น

2) **การอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการเพื่อตอบสนองสภาพปัญหาต่าง ๆ ของเกษตรกร** เช่น ปัญหาหนี้สินและที่ดินทำกิน ปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร และเรื่องร้องเรียนต่างๆ ของกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ซึ่งเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ สป.กษ. โดยมีเกษตรกรเป็นกลุ่มผู้รับบริการหลัก เป็นภารกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย ประสานงาน สร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และ เกษตรกร เพื่อการแก้ไขปัญหาหนี้สินและที่ดินทำกินของเกษตรกร

3) การขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน มีบทบาทภารกิจทั้งการกำหนดนโยบายและการบูรณาการแผนงาน/โครงการ การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา นโยบายและเทคโนโลยีด้านการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน การพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ ซึ่งจะมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับบริการหลัก การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพแก่เกษตรกรให้เกิดความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน มีปราชญ์ชาวบ้านเป็นเครือข่ายร่วมดำเนินการ (Co-Partner) และมีเกษตรกรเป็นผู้รับบริการหลัก

4.4 ผลการดำเนินงาน

การบรรลุประสิทธิผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ตามภารกิจหลักของ สป.กษ. ที่ผ่านมา จะมีการติดตามและรายงานผล รวมทั้งการประเมินผลในระดับผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนด ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 มีดังนี้

1) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพแก่เกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและคุณภาพที่ดีขึ้น โดยมีเป้าประสงค์ที่สำคัญ 3 เป้าประสงค์ คือ

1.1) เป้าประสงค์ที่ 1 เกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินการบรรลุเป้าประสงค์ คือ ร้อยละของเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 98.97 จากเป้าหมายร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 164.95 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาและสนับสนุนการบูรณาการแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพแก่เกษตรกรประสบความสำเร็จ โดยดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นโครงการหลัก

1.2) เป้าประสงค์ที่ 2 เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินการบรรลุเป้าประสงค์ คือ จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีผลการดำเนินงานจำนวน 28,738 ราย จากเป้าหมาย 10,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 287.38 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ บูรณาการหน่วยงานทุกระดับเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยดำเนินโครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริเป็นโครงการหลัก

1.3) เป้าประสงค์ที่ 3 เกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับการแก้ไขปัญหานี้สิน กำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินการบรรลุเป้าประสงค์ คือ จำนวนเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับการแก้ไขปัญหานี้สิน มีผลการดำเนินงานจำนวน 799 ราย จากเป้าหมาย 2,600 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.73 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาระบบการจัดการปัญหาหนี้สินและที่ดินด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ ดำเนินการโดยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

2) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าประสงค์ ศักยภาพในการผลิตภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น มี 5 ตัวชี้วัดหลัก เพื่อประเมินการบรรลุเป้าประสงค์ ประกอบด้วย

2.1) ตัวชี้วัดที่ 1 มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ไปยังประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 3.92 จากเป้าหมายร้อยละ 3 คิดเป็นร้อยละ 130.67 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาระบบอำนวยการและบริหารจัดการด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินโครงการสร้างความสามารถในการแข่งขันตลาดสินค้าเกษตรในต่างประเทศ

2.2) ตัวชี้วัดที่ 2 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตร มีผลการดำเนินงานจำนวน 50,398 ราย จากเป้าหมาย 50,000 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.80 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาระบบอำนาจการและบริหารจัดการด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตภาคการเกษตร

2.3) ตัวชี้วัดที่ 3 จำนวนพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรมยั่งยืน มีผลการดำเนินงานจำนวน 103,491 ไร่ จากเป้าหมาย 25,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 413.96 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น โดยดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

2.4) ตัวชี้วัดที่ 4 ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานในภารกิจระดับกระทรวง มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 91.67 จากเป้าหมายร้อยละ 90 คิดเป็นร้อยละ 101.86 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาระบบอำนาจการและบริหารจัดการด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดผลผลิตอำนาจการและบริหารจัดการด้านการเกษตร

2.5) ตัวชี้วัดที่ 5 ร้อยละความสำเร็จของเกษตรกรองค์กรเกษตรกรเป้าหมายได้รับการพัฒนาอาชีพ เป็นเกษตรกรอุตสาหกรรม มีผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 จากเป้าหมายร้อยละ 60 คิดเป็นร้อยละ 166.66 สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว สป.กษ. ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงาน คือ พัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โดยดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดการอำนาจการและบริหารจัดการด้านงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ

จากผลการประเมินการบรรลุประสิทธิผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่าการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรมีความสอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์หลักขององค์กร แต่อย่างไรก็ตาม สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินผลการบรรลุวิสัยทัศน์ได้เนื่องจากการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินการบรรลุวิสัยทัศน์ยังไม่ชัดเจนและขาดข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลดังกล่าว นอกจากนี้ สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพประสิทธิผลและผลกระทบต่อประชาชน เศรษฐกิจ และสังคมจากการดำเนินงานของ สป.กษ. ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้มีการประเมินความคุ้มค่าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. การจัดการกระบวนการของ สป.กษ.

สป.กษ. มีการจัดการกระบวนการโดยวิเคราะห์ออกแบบกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนจากภารกิจของส่วนราชการและความต้องการความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนข้อกำหนดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามเกณฑ์พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน มาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 และได้มีการทบทวนปรับปรุงกระบวนการมาอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ เช่น รายงานผลการดำเนินงานของกระบวนการ รายงานควบคุมภายใน สป.กษ. ผลการสำรวจความต้องการความคาดหวังและความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาตรการ/วิธีการในการจัดการผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นกับสังคม ข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะจากช่องทางอื่นๆ เป็นต้น ทั้งนี้ สป.กษ. มีกระบวนการ/กระบวนการงาน โดยสรุป ดังนี้

5.1 กระบวนการหลัก จำนวน 14 กระบวนการ ประกอบด้วย

กระบวนการ	ผู้รับบริการ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	เกษตรกร/ ประชาชน	หน่วยงาน ใน กษ.	หน่วยงาน ใน สป.กษ.	
1) บริหารโครงการสำคัญ/โครงการพิเศษของกระทรวงไปสู่การปฏิบัติ	✓	✓	✓	สผง./กนท./กปพ.
2) พัฒนาระบบราชการของกระทรวง		✓	✓	สพบ.
3) ตรวจราชการ		✓	✓	สตร.
4) ตรวจสอบภายในของกระทรวง		✓	✓	สตน.
5) ดำเนินการด้านกฎหมายของกระทรวง		✓	✓	สกม.
6) ช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน	✓			สกร.
7) สงเคราะห์เกษตรกร	✓	✓		กกค.
8) บริหารจัดการซื้อร้องเรียน	✓	✓	✓	สกร.
9) พัฒนาศูนย์พยากรณ์ของกระทรวง		✓	✓	สภ.
10) บริหารทรัพยากรบุคคลของกระทรวง		✓		กกจ.
11) บริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวง		✓		ศทส.
12) ประชาสัมพันธ์	✓	✓	✓	กกส.
13) บริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ		✓		สกต.
14) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรพันธสัญญา	✓			สพ.

5.2 กระบวนการสนับสนุน จำนวน 9 กระบวนการ ประกอบด้วย

กระบวนการ	ผู้รับบริการ			หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	เกษตรกร/ ประชาชน	หน่วยงาน ใน กษ.	หน่วยงาน ใน สป.กษ.	
1) บริหารเชิงกลยุทธ์ของ สป.กษ.			✓	สผง.
2) พัฒนาระบบราชการของ สป.กษ.			✓	สพบ.
3) ตรวจสอบภายในของ สป.กษ.			✓	สตน.
4) ดำเนินการด้านกฎหมายของ สป.กษ.			✓	สกม.
5) บริหารทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ.			✓	กกจ./สภ.
6) บริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สป.กษ.			✓	ศทส.
7) บริหารระบบงานสารบรรณของ สป.กษ.		✓	✓	กก.
8) บริหารงานคลังของ สป.กษ.		✓	✓	กค.
9) การบริหารจัดการการดำเนินงานของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	✓	✓	✓	สผง.

5.3 กระบวนการระดับสำนัก/กอง

สำนัก/กอง	จำนวน (กระบวนการ)	
	กระบวนการหลัก	กระบวนการสนับสนุน
1) กองกลาง	8	-
2) กองการเจ้าหน้าที่	33	8
3) กองเกษตรสารนิเทศ	16	-
4) กองคลัง	31	28
5) กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน	4	2
6) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	25	12
7) สถาบันเกษตรวิชาการ	5	-
8) สำนักกฎหมาย	5	2
9) สำนักการเกษตรต่างประเทศ	20	6
10) สำนักตรวจราชการ	13	-
11) สำนักตรวจสอบภายใน	15	-
12) สำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน	8	5
13) สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	15	11
14) สำนักพัฒนาระบบบริหาร	22	17
15) กองประสานงานโครงการพระราชดำริ	5	-
16) กองบริหารงานกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร	6	3
17) สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรพันธสัญญา	4	-
18) สำนักงานรัฐมนตรี	3	-
19) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด	14	จะดำเนินการจัดทำในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
รวม	252	94

ทั้งนี้ ทุกหน่วยงานต้องเร่งพิจารณาทบทวนและปรับปรุงกระบวนการ/กระบวนการที่รับผิดชอบให้เหมาะสมกับบทบาทและภารกิจที่เปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นการยกระดับมาตรฐานการให้บริการและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกระบวนการ/กระบวนการ ให้ดีขึ้น โดยพิจารณาจากนโยบายรัฐบาล นโยบายของกระทรวง ผลการสำรวจความต้องการความคาดหวัง ความพึงพอใจและไม่พึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแนวทาง/หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 ร้องเรียนข้อเสนอแนะจากช่องทางอื่นๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสมและคุ้มค่ามาใช้ในการจัดการกระบวนการต่างๆ ลดขั้นตอนและลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อลดภาระประชาชน ให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจสูงสุด

ส่วนที่ 4

กฎหมายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สป.กษ. ฉบับนี้ ได้มีการพิจารณากฎหมายหลักต่าง ๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี พิจารณาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ทิศทาง ยุทธศาสตร์การพัฒนาและกรอบแนวคิด รวมทั้งนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกรอบแนวคิด แนวทางหลักในการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) และทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน กำหนดบทบาท ภารกิจของ สป.กษ. ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่เหมาะสมและตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาประเทศด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

1. กฎหมายและแนวทางการปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560³

มาตรา 65 รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว

การจัดทำกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลาที่จะบรรลุเป้าหมาย และสาระที่พึงมีในยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงด้วย

ยุทธศาสตร์ชาติ เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 142 ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา 162 คณะรัฐมนตรีที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดินต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ซึ่งต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ และยุทธศาสตร์ชาติ และต้องชี้แจงแหล่งที่มาของรายได้ที่จะนำมาใช้จ่ายในการดำเนินนโยบาย โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ ทั้งนี้ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเข้ารับหน้าที่

ก่อนแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามวรรคหนึ่ง หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีที่เข้ารับหน้าที่จะดำเนินการไปพลางก่อนเพียงเท่าที่จำเป็นก็ได้

มาตรา 270 นอกจากจะมีหน้าที่และอำนาจตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแล้ว ให้วุฒิสภามีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุกสามเดือน

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 <http://www.ratchakittha.soc.go.th/DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF>

1.2 พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560⁴

มาตรา 5 ให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบปี

การประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ

การกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้าบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนอื่นใด รวมตลอดทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการให้เป็นไปตามวรรคสองและวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้หมายความถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา 6 ยุทธศาสตร์ชาติอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) วิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ

(2) เป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมาย

(3) ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ

เป้าหมายการพัฒนาประเทศตาม (2) อย่างน้อยต้องมีเป้าหมายในด้านความมั่นคงของประเทศด้านคุณภาพ และความเป็นอยู่ของประชาชน และด้านบทบาทของรัฐที่มีต่อประชาชน

มาตรา 7 การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องคำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติ ความต้องการและความจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลัก ธรรมาภิบาล และเป้าหมายการปฏิรูปประเทศตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยให้ดำเนินการตามกระบวนการ ดังต่อไปนี้

(1) มีการใช้ข้อมูลความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ อย่างรอบคอบ

(2) วิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตอย่างรอบด้านทั้งในประเทศและต่างประเทศ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและข้อจำกัด รวมทั้งความเสี่ยงของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมของประเทศต่อการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น

(3) การให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาวตามมาตรา 6 (1) และ (2) ต้องมีความชัดเจนเพื่อให้เห็นภาพในอนาคตของประเทศ โดยเป็นกรอบอย่างกว้างที่ยืดหยุ่นตามการเปลี่ยนแปลงของโลก และต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งมีการระบุตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายไว้ให้ชัดเจน

มาตรา 8 ในกระบวนการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ให้คณะกรรมการจัดให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) การรับฟังความคิดเห็นเบื้องต้นเพื่อนำมาใช้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ

⁴ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 https://www.nesdb.go.th/article_attach/article_file_20170802145027.PDF

(2) การรับฟังความคิดเห็นเมื่อจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ แล้วเสร็จเบื้องต้น เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

การรับฟังความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งต้องใช้วิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง และต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

มาตรา 10 เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี

แผนแม่บทและแผนการปฏิรูปประเทศตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกัน

แผนแม่บทที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้มีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทด้วย

ในกรณีที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมแผนแม่บทให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงหรือความจำเป็นของประเทศ ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีก่อน และเมื่อคณะกรรมการและคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วจึงดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

มาตรา 11 ให้คณะกรรมการจัดให้มีการทบทวนยุทธศาสตร์ชาติทุกห้าปีหรือในกรณีที่สถานการณ์ของโลกหรือสถานการณ์ของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจนไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการตามเป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ด้านหนึ่งด้านใดได้ หากคณะกรรมการเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ให้คณะกรรมการขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนดำเนินการ

เมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมยุทธศาสตร์ชาติแล้ว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และเมื่อได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา 22 ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการและคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(3) ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐและประชาชนภาคส่วนต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 24 เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อสำนักงาน ภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานกำหนด

มาตรา 25 ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาพิจารณารายงานตามมาตรา 24 แล้วเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามมาตรา 26 วรรคสอง โดยไม่มีเหตุอันสมควรให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี มีมติสั่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นตามหน้าที่และอำนาจให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา นั้นสั่งให้ผู้นั้นพักราชการหรือพักงาน หรือสั่งให้ออกจากราชการหรือออกจากงานไว้ก่อน หรือสั่งให้พ้นจากตำแหน่งต่อไป

มาตรา 26 ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติว่าการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บทให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้หน่วยงานของรัฐนั้นทราบถึงความไม่สอดคล้องและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง และเมื่อหน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขปรับปรุงประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือไม่แจ้งการดำเนินการให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทราบภายในกำหนดเวลาดำเนินการตามที่กำหนดไว้ด้วยเหตุใด ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ รายงานให้คณะกรรมการทราบเพื่อพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบและสั่งการต่อไป เว้นแต่เป็นกรณีของ หน่วยงานของรัฐที่เป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ ให้แจ้งให้ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าวเพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามวรรคสองโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้า หน่วยงานของรัฐนั้นจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และให้คณะกรรมการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่ และอำนาจต่อไป และให้นำความในมาตรา 25 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

1.3 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560⁵

มาตรา 5 การปฏิรูปประเทศต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังต่อไปนี้

- (1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ
- (2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ
- (3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขการปฏิรูปประเทศต้องสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา 6 ให้มีแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูป ประเทศในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านตามมาตรา 8 รวมทั้งผลอันพึงประสงค์ของการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน จะทำเป็นแผนเดียวกันหรือแยกเป็นแผนแต่ละด้านหรือ หลายด้านรวมกันก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับแผนแม่บท และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและ รายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับต่อไป

หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศเพื่อให้การปฏิรูป ประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปประเทศ

ให้เป็นหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีที่จะกำกับดูแลและสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยดำเนินการ ให้เป็นไปตามวรรคสาม

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเป็นองค์กรในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือ องค์กรอัยการ การกำกับดูแลตามวรรคสี่ ให้หมายความถึงการประสาน การปรึกษา หรือเสนอแนะต่อหัวหน้า หน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าว

มาตรา 7 แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (1) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูปประเทศ และผลอันพึงประสงค์ในด้านที่จะดำเนินการ ปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ
- (2) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับในลักษณะที่เป็นการบูรณาการและ ตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน
- (3) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินการตาม (1) และ (2)

⁵ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

https://www.nesdb.go.th/article_attach/article_file_20170802145143.PDF

(4) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่องตามมาตรา 8 แล้วแต่กรณี รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน

(5) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุภายในระยะเวลาห้าปี

(6) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาความเร่งด่วนของการปฏิรูปประเทศ ในแต่ละด้านเพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนในการปฏิรูปประเทศ และต้องคำนึงถึงความพร้อมทางด้านบุคลากรและการเงินการคลังของประเทศด้วย

มาตรา 8 ให้จัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในด้าน ดังต่อไปนี้ (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านการศึกษา (6) ด้านเศรษฐกิจ (7) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (8) ด้านสาธารณสุข (9) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (10) ด้านสังคม (11) ด้านอื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

มาตรา 11 การจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(1) ให้คณะกรรมการปฏิรูปจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศในด้านที่รับผิดชอบให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 10 (2) แล้วเสนอที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน

(2) เมื่อที่ประชุมร่วมพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศแล้ว ให้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท ซึ่งต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่าง

(3) ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศที่ผ่านการพิจารณาแล้วต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบภายในสามสิบวัน และดำเนินการตามมาตรา 6 วรรคสองต่อไป

ในการดำเนินการตาม (1) ให้คณะกรรมการปฏิรูปเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศในด้านนั้น เข้าร่วมชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการดำเนินการ รวมทั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยวิธีการที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะได้โดยสะดวกและทั่วถึง ทั้งนี้ ต้องมีการแสดงข้อมูลที่เพียงพอแก่การที่ประชาชนจะเข้าใจและสามารถแสดงความคิดเห็นได้ด้วย

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดภายหลังพ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 10 (2) การนับเวลาที่กำหนดไว้ใน (1) ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้น

ระยะเวลาการดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปก็ได้ตามความจำเป็น

มาตรา 24 ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตามการตรวจสอบและการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ข้อเสนอแนะในการวางระเบียบตามวรรคหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร ในฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติประสานและปรึกษากับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐขององค์กรดังกล่าวด้วย

มาตรา 25 เพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการดังกล่าวต่อสำนักงานภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานกำหนด

ให้สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อที่ประชุมร่วมเพื่อให้ความเห็นชอบและเมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้สำนักงานเสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 24 วรรคสอง และรัฐสภาทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงานตามวรรคหนึ่ง

รายงานตามวรรคสองอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหา

มาตรา 26 ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการปฏิรูปคณะใดว่าการดำเนินการใดของหน่วยงานของรัฐไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร ให้คณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้นประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือที่กำกับดูแลเพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น ในกรณีที่ไม่มีโอกาสหารือร่วมกันได้ ให้คณะกรรมการปฏิรูปแจ้งเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อพิจารณา และเมื่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติมีมติประการใดแล้วให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(2) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามมาตรา 24 วรรคสอง ให้คณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้นประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 24 วรรคสอง เพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้น และให้ดำเนินการตามที่ตกลงร่วมกัน แล้วรายงานให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ

มาตรา 27 ในกรณีที่มีปัญหาอุปสรรคไม่อาจดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้และเป็นเรื่องเร่งด่วน หรือในกรณีมีเหตุอื่นใดเป็นการเร่งด่วนเฉพาะเรื่อง ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่เกี่ยวข้อง รายงานปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามมาตรา 24 วรรคสองหรือรัฐสภาทราบโดยด่วน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

1.4 แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี⁶

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 เห็นชอบการจำแนกแผนออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย

1) **แผนระดับที่ 1** ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65) โดยคำว่า “ยุทธศาสตร์ชาติ” สามารถใช้กับแผนในระดับที่ 1 เท่านั้น

2) **แผนระดับที่ 2** ได้แก่

2.1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หมายความว่า แผนสำหรับถ่ายถอดยุทธศาสตร์ชาติสู่กรอบและแนวทางในการพัฒนาประเทศในแต่ละช่วงระยะเวลา 5 ปี

2.2) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หมายความว่า แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ (พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 มาตรา 3)

2.3) แผนปฏิรูปประเทศ หมายถึง แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560

2.4) แผนความมั่นคง หมายถึง “นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ” ตามกฎหมายว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายและแผนหลักของชาติที่เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ

ทั้งนี้ คำว่า “แผนแม่บท.....ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้าน.....” “แผนการปฏิรูปประเทศ ด้าน.....” “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ....” และ “แผนความมั่นคง” สามารถใช้กับแผนในระดับที่ 2 เท่านั้น

3) **แผนระดับที่ 3** หมายถึง แผนที่จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของแผนระดับที่ 1 และแผนระดับที่ 2 ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ หรือจัดทำขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด หรือจัดทำขึ้นตามพันธกรณีหรืออนุสัญญาระหว่างประเทศ เช่น แผนของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ แผนบูรณาการ รวมถึงแผนปฏิบัติการทุกระดับ โดยนับตั้งแต่วันที่ 4 ธันวาคม 2560 ครม. มีมติกำหนดการตั้งชื่อแผนในระดับที่ 3 ให้ใช้ชื่อว่า

⁶ แนวทางการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี <https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/คู่มือแนวทางการเสนอแผนฯ2561.pdf>

“แผนปฏิบัติการด้าน ... ระยะที่ ... (พ.ศ. .... - ....)” เว้นแต่ได้มีการระบุชื่อแผนไว้ในกฎหมายก่อนที่จะมีมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560 เช่น พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง มติ ครม. เป็นต้น ว่าเป็นต้น ว่าเป็นต้นว่าให้ใช้ชื่อแผนว่า แผนแม่บทด้าน... แผนพัฒนา... หรือ แผนอื่น ๆ ... จึงจะสามารถใช้ชื่อแผนตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายนั้น ๆ

แนวทางการเสนอแผน

การเสนอแผนระดับที่ 1 ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นแล้ว จึงส่งแผนดังกล่าว ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

การเสนอแผนระดับที่ 2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้าน... และแผน ความมั่นคง ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ/คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ/สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่งเรื่องไปยังสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อเสนอแผนต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ พิจารณาให้ความเห็น ก่อนนำเสนอแผนดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำ และนำเสนอตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติจะใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการติดตามการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

การเสนอแผนระดับที่ 3

3.1) แผนปฏิบัติการด้าน..... และแผนระดับที่ 3 อื่น ๆ ที่มีชื่อตามที่กฎหมายกำหนดก่อนมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560 ที่มีกฎหมายกำหนดให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

(1) ดำเนินการจัดทำรูปแบบการสรุปแผน (หน้า 8)

(2) รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลส่วนราชการเจ้าของเรื่องนำเสนอแผนระดับที่ 3 ต่อ สศช.

(3) สศช. โดยคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความเห็นประกอบการ พิจารณาของ ครม.

(4) สศช. รายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและ แจ้งผลการพิจารณากลับไปส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

(5) ส่วนราชการเจ้าของเรื่องนำเสนอแผนต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนของสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยมีความเห็นของ สศช. ประกอบการนำเสนอแผน

3.2) แผนปฏิบัติการด้าน..... และแผนระดับที่ 3 อื่น ๆ ที่มีชื่อตามที่กฎหมายกำหนดก่อนมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560 ที่เป็นเรื่องที่ไม่มีความหมายกำหนดให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี แต่อาจมีความจำเป็นเสนอต่อ ครม. พิจารณาให้ความเห็นชอบ หรือเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ/เรื่องผูกพันตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศ

(1) ดำเนินการสรุปแผนตามรูปแบบฟอร์มที่กำหนด (หน้า 8) โดยส่วนราชการจำเป็นต้องระบุ เหตุผลและความจำเป็นเพื่ออธิบายความประสงค์ที่จะนำแผนฯ เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(2) รองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีที่กำกับดูแลส่วนราชการเจ้าของเรื่องนำเสนอแผนระดับที่ 3 ต่อ สศช. หรือตามที่กฎหมายกำหนด

(3) สศช. พิจารณาเบื้องต้นความจำเป็นการนำเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของ ครม.

ก) หากมีความจำเป็นในการนำเสนอ ครม. จะดำเนินการตามข้อ 3.1) (3) – (5)

ข) หากไม่มีความจำเป็นในการนำเสนอ ครม. ให้ สศช. ดำเนินการแจ้งส่วนราชการดำเนินการต่อไป

หมายเหตุ

1) หากหน่วยงานของรัฐและส่วนราชการไม่มีความจำเป็นที่จะต้องนำแผนระดับที่ 3 เข้าสู่การพิจารณา หรือเพื่อทราบของ ครม. ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามแนวทางข้างต้นนี้

2) เมื่อแผนฯ ประกาศใช้แล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและส่วนราชการนำแผนฯ เข้าสู่ระบบ eMENSOCR ตามระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562

3) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจะดำเนินการพิจารณาแผนระดับที่ 3 ประมาณ 30-45 วันทำการ เพื่อดำเนินการข้อ 3.1 และ ข้อ 3.2 (3) ก) และสำนักงานฯ จะจัดทำบัญชีรายชื่อแผนระดับที่ 3 ที่ผ่านกระบวนการแล้วรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

ทั้งนี้ ในระยะต่อไปส่วนราชการไม่ต้องจัดทำแผนปฏิบัติการ (แผนรายปี) เพื่อแปลงแผนปฏิบัติการด้าน.....และแผนระดับที่ 3 อื่น ๆ สู่อำนาจปฏิบัติ โดยให้ส่วนราชการนำรายละเอียดการดำเนินการไปรวบรวมใส่ในแผนปฏิรูปราชการรายปีของแต่ละส่วนราชการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิรูปราชการ

ส่วนราชการไม่จำเป็นต้องส่งแผนปฏิรูปราชการ 5 ปี และประจำปีของส่วนราชการให้ สศช. พิจารณา เนื่องจากไม่ต้องมีการนำเสนอ ครม. พิจารณาก่อนการประกาศใช้ ตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2562 โดยหน่วยงานมีขั้นตอนการปรับปรุงและจัดทำแผนปฏิรูปราชการราย 5 ปี และรายปีงบประมาณ ดังนี้

- แผนปฏิรูปราชการราย 5 ปี วาระแรก ทำระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) ส่วนราชการดำเนินการจัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนการปฏิรูปฯ แผนพัฒนาฯ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกาศใช้ และนำแผนฯ เข้าสู่ระบบ eMENSOCR ตามระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562

- แผนปฏิรูปราชการประจำปี ตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นไป ส่วนราชการดำเนินการปรับปรุง/ จัดทำแผนฯ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนการปฏิรูปฯ แผนพัฒนาฯ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเสนอต่อรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบก่อนการประกาศใช้และการดำเนินการตามแผนฯ และขั้นตอนของระบบงบประมาณต่อไป พร้อมทั้งนำแผนฯ เข้าสู่ระบบ eMENSOCR ตามระเบียบว่าด้วยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2562

การสรุปแผนในระดับที่ 3

1. ให้หน่วยงานของรัฐที่เสนอแผนในระดับที่ 3 ดำเนินการสรุปแผนส่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อประมวลจัดทำบัญชีรายชื่อแผนระดับที่ 3 ที่ผ่านกระบวนการแล้ว รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบทุก 3 เดือน

2. การกำหนดชื่อแผน ต้องกำหนดให้มีความชัดเจน และแสดงถึงระยะเวลาในการดำเนินการด้วย โดยแผนปฏิบัติการให้กำหนด ดังนี้ “แผนปฏิบัติการด้าน ..... ระยะที่ ... (พ.ศ. .... - ....)” สำหรับแผนอื่น ๆ ให้เป็นไปตามที่มีบทบัญญัติตามกฎหมายที่กำหนดชื่อแผนไว้แล้ว สำหรับองค์การมหาชน องค์กรอิสระ รัฐวิสาหกิจ และอื่น ๆ ให้ใช้ชื่อ “แผนปฏิบัติการ.....(ชื่อหน่วยงาน).....” เว้นแต่ได้มีการระบุไว้ในกฎหมายให้ใช้ชื่ออื่น

3. แผนต้องระบุถึงความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนระดับที่ 2 ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และกำหนดให้มีองค์ประกอบของแผนตามรูปแบบการจัดทำแผนระดับที่ 3 ตามที่กำหนด เพื่อแสดงให้เห็นการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็น

4. การกำหนดเป้าหมายของแผนควรเป็นการกำหนดเป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome) และตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีกลไกการติดตามประเมินผล และควรคำนึงถึงวงเงินของประเทศที่จะดำเนินการตามแผนให้ประสบผลสำเร็จ

5. กรณีที่แผนส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างกว้างขวาง ก่อนการเสนอแผนเข้าสู่การพิจารณาของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้หน่วยงานเจ้าของแผนจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างรอบด้าน รวมทั้งประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้และความเข้าใจ

ที่ถูกต้องกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ในกรณีที่แผนกำหนดให้ต้องมีการทำงานร่วมกันกับหลายหน่วยงาน (ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน) ให้หน่วยงานเจ้าของแผนหารือร่วมกับหน่วยงาน/ภาคที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการแนวทางการดำเนินการด้วย

2. ทิศทางการพัฒนาและยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้อง

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)⁷

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2561 มีสรุปสาระสำคัญดังนี้

2.1.1 ทิศทางและเป้าหมาย

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรม และความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน และอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาค้นในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

1) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาค้น เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับ ความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

2) **ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติ

⁷ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf

ที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้ง การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลาง และลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการเกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญกับการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคมและสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศ อย่างบูรณาการ ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง 3 ด้าน อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง

6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทาหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน

มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ เป็นแผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติมีทั้งสิ้น 23 ประเด็นแผนแม่บท ซึ่งจะมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น รวมทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทซึ่งจะนำไปสู่การปฏิบัติ โดยแผนแม่บทดังกล่าวมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1 แผนแม่บทประเด็นความมั่นคง เป็นการดำเนินการเพื่อทำให้ประเทศชาติมั่นคง (ในทุกมิติ) อย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดี กินดี มีความสุข กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง ประเทศไทยมีบทบาทด้านความมั่นคงเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ และมีการบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ 1) การรักษาความสงบภายในประเทศ 2) การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง 3) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ 4) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียน และนานาชาติ และ 5) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

2.2.2 แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ ให้ความสำคัญกับความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคต่างๆ ทั้งในประเด็นความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านการพัฒนาประเทศ ที่ยึดตามมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศได้อย่างเป็นบูรณาการประกอบด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ 1) ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ 2) ความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ 3) การพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ 4) การส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลก และ 5) การต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ

2.2.3 แผนแม่บทประเด็นการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาที่มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้ 1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) เกษตรปลอดภัย 3) เกษตรชีวภาพ 4) เกษตรแปรรูป 5) เกษตรอัจฉริยะ และ 6) การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

2.2.4 แผนแม่บทประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไปสู่อุตสาหกรรมอนาคต การพัฒนาเป็นองค์รวม และการสร้างระบบนิเวศให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต โดยในระยะแรกจะเน้นการสร้างรากฐานของอุตสาหกรรมและบริการ และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมและบริการ ทั้งด้านบุคลากร การสร้างนวัตกรรม การปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ และการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาต่อยอดจากฐานอุตสาหกรรมและบริการเดิมที่มีความเข้มแข็ง และสร้างโอกาสให้ทุกอุตสาหกรรมในการปรับตัวและสร้างศักยภาพใหม่ ในระยะต่อไปจะเป็นการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตได้เติบโตเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจไทย สร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมของตนเอง ลดการพึ่งพาเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากต่างประเทศ และเป็นผู้นำของอุตสาหกรรมและบริการที่ประเทศไทยมีศักยภาพในระดับภูมิภาคและระดับโลก

ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้ 1) อุตสาหกรรมชีวภาพ 2) อุตสาหกรรมและบริการทางการแพทย์ครบวงจร 3) อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ 4) อุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการพัฒนาระบบคมนาคม 5) อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ และ 6) ระบบนิเวศของอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต

2.2.5 แผนแม่บทประเด็นการท่องเที่ยว จะให้ความสำคัญกับการรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวระดับโลก โดยจะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวทั้งระบบ มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศ ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อมไว้ได้ ประกอบด้วย 6 แผนย่อย ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม 2) การท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย 4) การท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ 5) การท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค และ 6) การพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว

2.2.6 แผนแม่บทประเด็นพื้นที่และเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ ให้ความสำคัญมุ่งเป้าการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในทุกภาคของประเทศ เพื่อเป็นศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งจ้างงานและที่อยู่อาศัย รวมทั้งพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและศักยภาพของเมือง โดยมีระบบการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับความต้องการของคนทุกกลุ่ม รวมทั้งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ และ 2) การพัฒนาเมือง ชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมิไวศยอย่างยั่งยืน

2.2.7 แผนแม่บทประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ โดยมุ่งเน้นการขยายขีดความสามารถ พัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ พลังงาน ดิจิทัลวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการลดต้นทุนการผลิตและบริการให้แข่งขันได้ในระดับสากล สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอย่างเป็นระบบ รวมถึงพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถรองรับการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติและปรับตัวได้ทันกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในอนาคต โดยภายใต้แผนแม่บทด้านโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย 3 แผนย่อย ได้แก่ 1) โครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ 2) โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน และ 3) โครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล

2.2.8 แผนแม่บทประเด็นผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ จะให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เนื่องจากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการมีบทบาทสำคัญต่อการกระตุ้นให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตและความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ จะช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้ โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีได้ ประกอบด้วย 4 แผนย่อย ดังนี้ 1) สร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ 2) สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน 3) สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด และ 4) การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลาง

2.2.9 แผนแม่บทประเด็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะให้ความสำคัญการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการต่างๆ เช่น การประกอบอุตสาหกรรม การพาณิชย์กรรม การบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างชาติ และยกระดับรายได้ของประชากรในประเทศ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เศรษฐกิจและการค้าในพื้นที่มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและสร้างรายได้ให้กับประชาชน

ในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย 3 แผนย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก 2) การพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้ และ 3) การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

2.2.10 แผนแม่บทประเด็นการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต การมีจิตอาสา จิตสาธารณะ และความตระหนักถึงหน้าที่ต่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนยึดมั่นสถาบันหลักที่เป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความภาคภูมิใจในความเป็นไทยที่มีอัตลักษณ์และความโดดเด่นจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาชาวโลก ทั้งในด้านความมั่นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีเมตตา ความเป็นมิตร โดยวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เริ่มตั้งแต่การพัฒนาคนให้มีความสุขกายและใจที่ดี บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของสถาบันสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ทั้งครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา สื่อ และภาคเอกชน ประกอบด้วย 3 แผนย่อย ดังนี้ 1) การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และการเสริมสร้างจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี 2) การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ และ 3) การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม

2.2.11 แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต ให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ สร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทยซึ่งเป็นหน่วยที่ย่อยที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นพลังในการขับเคลื่อนช่วยเหลือสังคม พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ประกอบด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ 1) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ 2) การพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย 3) การพัฒนาวัยเรียน/วัยรุ่น 4) การพัฒนาและยกระดับศักยภาพแรงงาน และ 5) การส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ

2.2.12 แผนแม่บทประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างและพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษบนฐานพหุปัญญา ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1) ปฏิรูปการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และ 2) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

2.2.13 แผนแม่บทประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมีทักษะด้านสุขภาวะที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รวมถึงการพัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ประกอบด้วย 5 แผนย่อย ได้แก่ 1) การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะและการป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ 2) การใช้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาวะที่ดี 3) การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี 4) การกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และ 5) พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

2.2.14 แผนแม่บทประเด็นศักยภาพการกีฬา ให้ความสำคัญกับมุ่งเน้นการส่งเสริมการใช้กิจกรรมกีฬาและนันทนาการบนฐานของวิทยาศาสตร์การกีฬา เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและนันทนาการ

บนฐานของวิทยาศาสตร์การกีฬา ในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพในระดับนานาชาติ ในการสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติเพื่อรองรับอุตสาหกรรมกีฬาประกอบด้วย 3 แผนย่อย ได้แก่ 1) การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิตและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ 2) การส่งเสริมการกีฬาเพื่อพัฒนาสู่ระดับอาชีพ และ 3) การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการ

2.2.15 แผนแม่บทประเด็นการเสริมสร้างพลังทางสังคม มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีความเท่าเทียม และเสมอภาคในสังคม ผ่านการมีส่วนร่วมจากประชากรทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย และภาคีต่าง ๆ ในทุกระดับ ในการร่วมเป็นกลไกในการจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำและการสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่เกื้อกูลการดำเนินการของภาครัฐอย่างเป็นระบบ โดยเป็นการแก้ไขปัญหาคอขวดที่สอดคล้องกับความต้องการระดับพื้นที่ที่มีความแตกต่างระหว่างกัน บนองค์ความรู้ ข้อมูล และหลักวิชาการที่มีส่วนร่วมจากชุมชนและภาคีในสังคมอย่างแท้จริง โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น พลังทางสังคม ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1) การเสริมสร้างทุนทางสังคม และ 2) การรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก

2.2.16 แผนแม่บทประเด็นเศรษฐกิจฐานราก มุ่งเน้นสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืน ผ่านการส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพในการแข่งขัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานการครองชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1) การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และ 2) การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

2.2.17 แผนแม่บทประเด็นความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม มุ่งเน้นการสร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับประชากรทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มประชากรที่มีความเสี่ยง อาทิ กลุ่มที่มีรายได้น้อย แรงงานนอกระบบ ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ จึงเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมที่ยั่งยืนในทุกมิติ ผ่านการกำจัดวงจรความเหลื่อมล้ำและความยากจนที่จะถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ได้แก่ 1) การคุ้มครองทางสังคมขั้นพื้นฐานและหลักประกันทางเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ และ 2) มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

2.2.18 แผนแม่บทประเด็นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างยั่งยืน บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการเติบโตที่เน้นหลักของการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ รักษา ปันฟู และสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินความพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น และสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคม ประกอบด้วย 5 แผนย่อย ดังนี้ 1) การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว 2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล 3) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ 4) จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และ 5) ยกระดับกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

2.2.19 แผนแม่บทประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ โดยดำเนินการในกรอบลุ่มน้ำเป็นระบบ หลายมิติ หลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และการอนุรักษ์ ประกอบด้วย 3 แผนย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ 2) การเพิ่มผลิตภาพของ

น้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล และ 3) อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

2.2.20 แผนแม่บทประเด็นการบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ มุ่งเน้นพัฒนาการให้บริการของรัฐให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการ และเป็นการพัฒนาแบบครอบคลุมทั่วถึง บูรณาการไว้รอยต่อ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาบริการดิจิทัล ดำเนินการพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกในการบริการภาครัฐ เพื่อให้ประชาชนและผู้รับบริการทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส หลากหลายช่องทาง ตรวจสอบได้ ไม่มีข้อจำกัดของเวลา พื้นที่ และกลุ่มคน รวมทั้งนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ลดค่าใช้จ่ายของประชาชน ซึ่งประกอบด้วย 5 แผนย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนาบริการประชาชน 2) การบริหารจัดการการเงินการคลัง 3) การปรับสมดุลภาครัฐ 4) การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ และ 5) การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

2.2.21 แผนแม่บทประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ความสำคัญการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรม “คน” ทุกกลุ่มในสังคมให้มีจิตสำนึกและพฤติกรรมยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และพลวัตการทุจริตของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามการทุจริต ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้ 1) การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และ 2) การปราบปรามการทุจริต

2.2.22 แผนแม่บทประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและสร้างการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ มุ่งเน้นการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและพลวัตให้กับการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมมีโอกาสได้รับประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม และทั่วถึง ประกอบด้วย 2 แผนย่อย ดังนี้ 1) การพัฒนากฎหมาย และ 2) การพัฒนากระบวนการยุติธรรม

2.2.23 แผนแม่บทประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มุ่งเน้นให้ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศเพิ่มสูงขึ้น และมีมูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่สำคัญ เพื่อให้การดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของประเทศไทยสามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนกลุ่มต่างๆ ในประเทศ ยกกระดับภาคการผลิตและบริการ แก้ไขปัญหาของสังคม พัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐ รวมทั้ง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ ตลอดจนมุ่งเน้นการบูรณาการหน่วยงานด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การบริหารจัดการงานวิจัย และการสร้างองค์ความรู้พื้นฐานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 แผนย่อย ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านสังคม 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ด้านปัจจัยสนับสนุนในการวิจัย และพัฒนานวัตกรรม

จากแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้ง 23 ประเด็นข้างต้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในแผนแม่บทประเด็นการเกษตร ซึ่งให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนา มีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง โดยประเด็นการพัฒนาการเกษตรได้กำหนด 2 เป้าหมาย คือ 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร และ 2) ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น (เฉลี่ยร้อยละ) และกำหนดตัวชี้วัด 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร (เฉลี่ยร้อยละ)

และ 2) ผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตร (เฉลี่ยร้อยละ) โดยมีประเด็นการพัฒนาการเกษตรประกอบด้วย 6 แผนย่อย มีสาระสำคัญ แนวทางการพัฒนา เป้าหมายและตัวชี้วัด ดังนี้

1) แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น การพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อน และความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนา

(1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

(2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

(3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

2) แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ผลจากกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ และกระแสการบริโภคที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยอาหาร ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐาน ความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

แนวทางการพัฒนา

(1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความมั่นคงอาหารในระดับครัวเรือน

(2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

(4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาพและโภชนาการที่เหมาะสม และการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

(5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย 1) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และ 2) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด 1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ) และ 2) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

3) แผนย่อยเกษตรชีวภาพ การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัยพิช และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์และผลิตอาหาร ที่ปลอดภัยจากสารพิษและเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

แนวทางการพัฒนา

(1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำเกษตรกรรมยั่งยืนซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(4) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย 1) สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และ 2) วิสาหกิจกลางและเล็กจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ) 2) จำนวนวิสาหกิจกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

4) แผนย่อยเกษตรแปรรูป การสร้างมูลค่าโดยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

แนวทางการพัฒนา

(1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง โดยการนำ

เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญา ที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้ง การผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

(3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยว และการแปรรูป อาทิ บรรจุกัญห้อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่ง และยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุกัญห้ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

(4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

5) แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่างๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

แนวทางการพัฒนา

(1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่ม และเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และทดแทนแรงงานภาคเกษตร ที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

(2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ ด้านการผลิตและการตลาดต่างๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

(3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุน ให้เข้าถึง องค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารเข้าถึงได้ ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย 1) สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และ 2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 1) มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ) 2) ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

6) **แผนย่อยระบบนิเวศการพัฒนาการเกษตร** เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง จึงต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่างๆ

แนวทางการพัฒนา

(1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

(2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบต่อ

(3) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตรเป้าหมายในเกษตรสร้างมูลค่า รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัยและกลไก การจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า กฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ และภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

(4) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้มีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

(5) การวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งในส่วนของการวิจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยี ด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

(6) การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบ การตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

(7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและ บนอินเทอร์เน็ต ทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจ ถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

(8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่าย ในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่ง ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้า และผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมาย 1) ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น และ 2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด 1) มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ) และ 2) สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

2.3 แผนการปฏิรูปประเทศ^๑

แผนการปฏิรูปประเทศประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 สรุปสาระสำคัญของแผนการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน มีดังนี้

2.3.1 ด้านการเมือง ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักยอมรับความเห็นที่แตกต่างพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผย ตรวจสอบได้ นักการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

2.3.2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน องค์กรภาครัฐเปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกัน กะทัดรัด แต่แข็งแรง ทำงานเพื่อประชาชนโดยเชิงพื้นที่เป็นหลัก จัดระบบบริหารและบริการให้เป็นดิจิทัล จัดระบบบุคลากร ให้มีมาตรฐานกลาง มีคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต

2.3.3 ด้านกฎหมาย ให้กฎหมายดีและเป็นธรรมสอดคล้องกับหลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือส่งเสริม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการกฎหมายอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

2.3.4 ด้านกระบวนการยุติธรรม ให้ทุกขั้นตอนมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน มีกลไกช่วยเหลือ ประชาชนโดยเสมอภาค บังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด พัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาที่มีการตรวจสอบ และถ่วงดุล ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน และกระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการแข่งขันของประเทศ

^๑ แผนการปฏิรูปประเทศ https://www.nesdb.go.th/download/document/SAC/RF_SumPlan.pdf

2.3.5 ด้านเศรษฐกิจ มีผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น มีการเติบโตอย่างครอบคลุมทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการใช้ระบบมาตรฐานและนวัตกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชน และสถาบันทางเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงขึ้น

2.3.6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษาฟื้นฟูและยั่งยืนเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก (ป่าไม้และสัตว์ป่า ดิน แร่) ทางน้ำ ทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม

2.3.7 ด้านสาธารณสุข ระบบบริการปฐมภูมิมีความครอบคลุม ระบบสุขภาพของประเทศมีเอกภาพ กระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่แต่ละพื้นที่ และประชาชนไทยมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีบนหลักการสร้างนาซ่อม และผู้ที่อาศัยในประเทศไทยมีโอกาสเท่าเทียมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็น

2.3.8 ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คุณภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อ บนความรับผิดชอบต่อการทำหน้าที่ที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ การรับรู้ของประชาชน และสื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี

2.3.9 ด้านสังคม คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศ ด้านสังคมที่บูรณาการ และให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง

2.3.10 ด้านพลังงาน ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของประชาชน ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานพลังงาน และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านพลังงาน

2.3.11 ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ ยกกระตือรือร้นบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง เพื่อให้ประเทศไทยปลอดทุจริต

2.4 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)⁹

2.4.1 ทิศทางและเป้าหมาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เป็นแผนพัฒนาประเทศในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งแปลงยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 จึงมุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายรวมของการพัฒนาไว้ ดังนี้

1) เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัยค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

2) เพื่อให้คนไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ได้รับความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากรและบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ผู้ด้อยโอกาสได้รับการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้

3) เพื่อให้เศรษฐกิจเข้มแข็ง แข่งขันได้ มีเสถียรภาพ และมีความยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งของฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานใหม่โดยการใช้นวัตกรรมที่เข้มข้นมากขึ้น สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และน้ำ

⁹ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) https://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422

- 4) เพื่อรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน
- 5) เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ทันสมัย และมีการทำงานเชิงบูรณาการของภาคีการพัฒนา
- 6) เพื่อให้มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค โดยการพัฒนภาคและเมืองเพื่อรองรับการพัฒนายกระดับฐานการผลิตและบริการเดิมและขยายฐานการผลิตและบริการใหม่
- 7) เพื่อผลักดันให้ประเทศไทยมีความเชื่อมโยง (Connectivity) กับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติได้อย่างสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้ประเทศไทยมีบทบาทและสร้างสรรค์ในด้านการค้า การบริการ และการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค ภูมิภาค และโลก

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ได้กำหนดเป้าหมายร่วมการพัฒนาของแผนพัฒนาฉบับที่ 12 ประกอบด้วย 1) คนไทยมีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ 2) ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้และความยากจนลดลง 3) ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและแข่งขันได้ 4) ทูทางธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมสามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงทางอาหาร พลังงาน และน้ำ 5) มีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมปลอดภัย สามัคคี สร้างภาพลักษณ์ดี และเพิ่มความเชื่อมั่นของนานาชาติต่อประเทศไทย และ 6) มีระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระจายอำนาจและมีส่วนร่วมจากประชาชน

2.4.2 ยุทธศาสตร์และมาตรการหลักที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาฉบับที่ ๑๒ ประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ และ 10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมโยงภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีต่อยุทธศาสตร์ต่าง ๆ พบว่า มีทั้งที่เป็นยุทธศาสตร์ที่ต้องขับเคลื่อนโดยตรงและยุทธศาสตร์ที่กระทรวงจะมีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ โดยยุทธศาสตร์ที่ต้องขับเคลื่อนโดยตรง คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยภาคเกษตรอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจรายสาขา เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน ดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างมูลค่าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้าและบริการ
- 2) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญ พัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงและมีการปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้ฐานการผลิตภาคเกษตรและรายได้เกษตรกรมีความมั่นคง
- 3) เพื่อเร่งผลักดันให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความโดดเด่นในด้านคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยในตลาดโลก

4) เพื่อเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมสำคัญเดิมให้สามารถต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมแห่งอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเข้มข้น และสร้างรากฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมใหม่บนฐานของความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

5) เพื่อเพิ่มศักยภาพของฐานบริการเดิมและขยายฐานบริการใหม่ๆ ในการปรับตัวสู่เศรษฐกิจฐานบริการที่เข้มแข็งขึ้น รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

6) เพื่อพัฒนาปัจจัยสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุนให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทย รวมทั้งพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

7) เพื่อพัฒนาระบบการเงินของประเทศให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ การค้า และการลงทุน

8) เพื่อสร้างความเข้มแข็งขององค์กรการเงินฐานรากและระบบสหกรณ์ ให้สนับสนุนบริการทางการเงินในระดับฐานรากและเกษตรกรรายย่อย

โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

เป้าหมายที่ 1 ภาคเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ) ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3, 4.5 และ 6 ต่อปี ตามลำดับ ตัวชี้วัด 1.1 อัตราการขยายตัวของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ

เป้าหมายที่ 2 เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือนในปี 2564 และพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 5,000,000 ไร่ ในปี 2564 มีตัวชี้วัด 2.1 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร และตัวชี้วัด 2.2 จำนวนพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน

2.4.3 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

แนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงและสามารถผลักดันสู่การปฏิบัติ โดยการเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการมุ่งเน้นการสร้างเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่าระหว่างภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน เพื่อยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ สร้างรายได้และกระจายรายได้สู่คนในชุมชนอย่างทั่วถึง อันจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งของทั้งเศรษฐกิจในภาพรวมและเศรษฐกิจฐานราก ตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตร ดังนี้

1) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดย (1) พัฒนาและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมทั้งจัดระบบการปลูกพืชให้สอดคล้องปริมาณน้ำที่ทำได้ (2) คุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมที่มีศักยภาพและขยายโอกาสในการเข้าถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกรให้มากขึ้น และ (3) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ในการรวบรวม คัดเลือก และปรับปรุงพันธุ์กรรมพืชสัตว์ สัตว์น้ำ และจุลินทรีย์ของท้องถิ่น

2) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญกับ (1) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาปัจจัยการผลิต (2) วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตและรูปแบบผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและความหลากหลายของสินค้า และ (3) พัฒนารูปแบบและกระบวนการถ่ายทอดความรู้เพื่อปรับระบบการผลิตที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

3) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดย (1) พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล (2) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย และ (3) ขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง

4) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร โดย (1) เสริมสร้างศักยภาพของสถาบันเกษตรกรและการรวมกลุ่ม (2) ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์ และการทำประมงให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด (3) วิจัยพัฒนาและใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรสมัยใหม่ในกระบวนการผลิต (4) สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และการใช้ประโยชน์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ

เพื่อต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง (5) บริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบครบวงจร (6) พัฒนา กลไกจัดการความเสี่ยงที่กระทบต่อสินค้าเกษตร และ (7) สร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน

5) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย (1) ส่งเสริมให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเกษตร (2) ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิต ในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และ (3) ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม อย่างเคร่งครัด

6) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ โดย (1) พัฒนาฐานข้อมูลด้านอุปสงค์และอุปทานด้านการเกษตร (2) สร้างบุคลากรด้านการเกษตร และ (3) ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ทันสมัย

แผนงานและโครงการสำคัญ ประกอบด้วย 1) การลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน สินค้าเกษตร 2) โครงการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร 3) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) 4) การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 5) การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ 6) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้าเกษตร 7) ธนาคารพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ 8) การป้องกันการทำประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และพัฒนาระบบการทำประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน และ 9) การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านสหกรณ์และแผนพัฒนาสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง

2.5 คำแถลงนโยบายรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2562 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นโยบายหลัก 12 ด้าน เกี่ยวข้อง 7 ด้าน ประกอบด้วย

1. การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์

1.1 สืบสาน รักษา ต่อยอด ศาสตร์พระราชาและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักสำคัญในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชน และพัฒนาประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้หลักการทรงงาน การนำมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติราชการและการพัฒนาประเทศ เพื่อประโยชน์ในวงกว้าง รวมทั้งเผยแพร่ศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่เวทีโลกเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

4. การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก

4.3 ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ภายใต้กรอบความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ การแสวงหาโอกาสทางการค้า การลงทุน องค์ความรู้และนวัตกรรมกับประเทศที่มีศักยภาพในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก อาทิ ยุโรป ตะวันออกกลาง เอเชียใต้และสนับสนุนการขยายธุรกิจในสาขาที่ผู้ประกอบการไทยมีศักยภาพ ส่งเสริม ความร่วมมือทางวัฒนธรรมของไทยด้วยการส่งเสริมเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างการรับรู้ ที่กว้างขวางมากขึ้นในเวทีโลก

5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

5.2 พัฒนาภาคอุตสาหกรรม

5.2.1 พัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และ เศรษฐกิจสีเขียว [Bio-Circular-Green (BCG) Economy] โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาพัฒนาต่อยอดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้ พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรม และขยะแบบคลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัด กลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบ

ทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

5.3 พัฒนาภาคเกษตร

5.3.1 รักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรและรายได้ให้กับเกษตรกรในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด โดยผ่านเครื่องมือและมาตรการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ ไม่เป็นภาระกับงบประมาณแผ่นดินเกินสมควร จัดให้มีระบบประกันภัยสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบตลาดที่เชื่อมโยงผลผลิตของเกษตรกรถึงผู้ประกอบการแปรรูปและผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม การใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือในการขยายและเข้าถึงตลาดในรูปแบบต่าง ๆ การอำนวยความสะดวกทางการค้า และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ โดยจัดให้มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มรายได้และลดต้นทุนการเกษตรครบวงจร ตั้งแต่การปรับโครงสร้างต้นทุนการผลิต อาทิ เมล็ดพันธุ์ พื้นที่เพาะปลูก ปุ๋ย เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร แหล่งน้ำ และระบบไฟฟ้าเพื่อการเกษตร การลดภาระหนี้สินโดยให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบที่มีต้นทุนต่ำ การลดความเสี่ยงจากราคาพืชผลทางการเกษตร การพัฒนาทักษะอาชีพเสริมรายได้ รวมทั้งการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิต และการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับฐานทรัพยากรในพื้นที่และความต้องการของตลาด นำระบบข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการจัดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (zoning) และส่งเสริมกลไกอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รวมทั้งระบบการบริหารจัดการเชิงรุกมาใช้ในการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่

5.3.3 พัฒนางค์กรเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยเพิ่มทักษะการประกอบการและพัฒนาความเชื่อมโยงของกลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และสหกรณ์ในทุกระดับ โดยเฉพาะด้านการตลาด การค้าออนไลน์ ระบบบัญชี เพื่อขยายฐานการผลิตและฐานการตลาดของสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้งการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ไปสู่เกษตรกรอัจฉริยะ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างมั่นคงต่อไปในอนาคต

5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรเพื่อยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร โดยใช้ประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพ การลด ละ เลิกใช้ยาปราบศัตรูพืชโดยเร็ว โดยต้องจัดหาสารทดแทนที่มีประสิทธิภาพเพียงพอและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางเศรษฐกิจ อาทิ เกษตรอินทรีย์ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ และเกษตรแปรรูป เพื่อต่อยอดไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีในการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัย

5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ รวมทั้งดูแลและลดความเสียหายจากการทำการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยทางธรรมชาติซ้ำซากโดยกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรม (zoning)

5.3.6 ส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยการสนับสนุนพันธุ์กล้าไม้ และให้ความรู้ในการบริหารจัดการเชิงพาณิชย์อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการปลูกบำรุงรักษา ดูแล และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรอีกทางหนึ่ง

5.3.7 ส่งเสริมการทำปศุสัตว์ให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยส่งเสริมการตลาด วิจัยและพัฒนาพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ และสัตว์พื้นบ้าน อาทิ โคเนื้อ แพะและแกะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคทั้งภายในประเทศและต่างประเทศรวมทั้งสนับสนุนการส่งออกผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไปสู่ตลาดโลก

5.3.8 พื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางการประมงและทรัพยากรทางทะเลให้มีความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขีดความสามารถ

การทำประมงอย่างถูกต้องในกลุ่มประมงพื้นบ้านและเชิงพาณิชย์ การเข้าถึงแหล่งทุนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้และลดต้นทุนการทำประมง ลดอุปสรรคในการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการรวมกลุ่มประมงชายฝั่งและประมงพื้นบ้านเพื่อสร้างพลังในการประกอบอาชีพควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ในพื้นที่ และเร่งพัฒนาการเพาะเลี้ยงในทะเลที่สอดคล้องกับแผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ รวมถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูปมาเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และสินค้าประมง

5.4 พัฒนาภาคการท่องเที่ยว

5.4.1 พัฒนาคุณภาพและความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว โดยส่งเสริมพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพระดับโลกที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นบนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการจัดการขยะและของเสียเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น รวมทั้ง พัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบหลายประเทศจุดมุ่งหมายเดียวกัน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงกลุ่มพื้นที่เมืองหลักและเมืองรองที่มีศักยภาพ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการการท่องเที่ยวเรือสำราญ และการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

5.5 พัฒนาการค้าการลงทุนเพื่อมุ่งสู่การเป็นชาติการค้า การบริการและการลงทุนในภูมิภาค

5.5.1 ส่งเสริมการค้าชายแดนและแก้ไขปัญหาสินค้าชายแดนเพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน และพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่ได้พัฒนาไว้แล้ว และให้บริการการค้าเงินธุรกิจแก่นักลงทุนและผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมแบบเบ็ดเสร็จให้เข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน โดยระยะแรกจะมุ่งเน้นสนับสนุนให้ผู้ประกอบการไทยแสวงหาโอกาสทางการค้า การลงทุน หรือขยายฐานการผลิตและการตลาดในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ในรูปแบบฐานการผลิตและตลาดร่วม เพื่อใช้ประโยชน์จากแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องและแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ตลอดจนความได้เปรียบของค่าจ้างแรงงาน

5.5.3 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการการนำเข้าส่งออกสินค้าบริเวณด่านชายแดน เร่งรัดการจัดรูปแบบการพัฒนาและบูรณาการการบริหารจัดการพื้นที่ด่านชายแดนสำคัญ เช่น ด่านศุลกากรด่านปศุสัตว์ คลังสินค้า และพื้นที่ต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถสนับสนุนการค้า การลงทุน และการอำนวยความสะดวกทางการค้า โดยลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐให้น้อยที่สุด รวมทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการในพื้นที่ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มจากกิจกรรมนำเข้าส่งออกสินค้าบริเวณด่านชายแดน

5.9 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจยุคใหม่

5.9.2 เร่งรัดพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ โดยการพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการให้สามารถใช้ประโยชน์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจ สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและตลาด รวมทั้งสนับสนุนการเติบโตของวิสาหกิจเริ่มต้น โดยพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะในด้านสิทธิประโยชน์แหล่งเงินทุน แรงงานคุณภาพ กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันและขยายตลาดสู่ต่างประเทศได้ และเป็นแรงขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจใหม่ของประเทศไทยในระยะต่อไป

6. การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

6.1 ส่งเสริมพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจของเอเชีย

6.1.1 พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกอย่างต่อเนื่องโดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ทันสมัยให้เป็นไปตามเป้าหมาย พัฒนาพื้นที่โดยรอบให้เป็นเมืองมหานครการบิน ศูนย์กลางทางการแพทย์ของเอเชีย และเมืองอัจฉริยะที่มีความน่าอยู่และทันสมัยระดับนานาชาติ ยกระดับภาคการเกษตรให้เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมพาณิชยกรรม คมนาคม ดิจิทัล วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเร่งพัฒนาบุคลากร รวมทั้งทบทวนกฎระเบียบเพื่อรองรับและส่งเสริมอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

6.1.2 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้และการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มช่องทางการส่งออกสินค้าทางทะเลของประเทศ และของภาคใต้ โดยเฉพาะการส่งออกไปยังเอเชียใต้ พัฒนาการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ฝั่งอันดามัน กับฝั่งอ่าวไทย และพัฒนาอุตสาหกรรมฐานชีวภาพและการแปรรูปการเกษตรจากทรัพยากรในพื้นที่และประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม และการพัฒนาเมืองน่าอยู่

6.1.3 เพิ่มพื้นที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจแห่งใหม่ในภูมิภาค อาทิ การพัฒนาเศรษฐกิจหลักเชิงพื้นที่ ในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นที่เศรษฐกิจฐานชีวภาพและพื้นที่ที่มีความได้เปรียบเชิงที่ตั้งที่สามารถพัฒนาเป็นฐานอุตสาหกรรมในอนาคต โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ สนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชน ในพื้นที่ รวมทั้งการจัดการผลกระทบที่อาจมีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

6.1.4 เร่งขับเคลื่อนการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอย่างต่อเนื่อง โดยสนับสนุน และยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม ทบทวนการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนให้เหมาะสมกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามศักยภาพพื้นที่ พัฒนาเมืองชายแดนให้มีความน่าอยู่ รวมทั้งใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการดูแลด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัย ในพื้นที่ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนและภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเขตพัฒนา เศรษฐกิจพิเศษชายแดน

7. การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก

7.1 ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและผลิตภัณฑ์ชุมชน

7.1.1 สร้างมูลค่าเพิ่มธุรกิจชุมชนผ่านอัตลักษณ์ของพื้นที่โดยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ของไทย ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์ในชุมชน ให้สามารถใช้ประโยชน์และต่อยอดจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทรัพยากรในพื้นที่ รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างสรรคคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการของชุมชนที่มีอัตลักษณ์และมีมาตรฐานการผลิตตามหลักสากล ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้สู่ชุมชนอย่างทั่วถึง นำ ไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชน ที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนและมีบทบาทต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดมากขึ้น

7.1.2 สนับสนุนความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชนผ่านเทคโนโลยี โดยพัฒนาผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถทั้งในการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ การสร้างสรรค์ นวัตกรรมทั้งในเชิงกระบวนการผลิต การนำเสนอสินค้าหรือบริการ และการตลาด มีความสามารถในการนำ เทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับใช้กับการดำเนินธุรกิจได้มากขึ้น โดยเฉพาะการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจน ส่งเสริมแนวคิดการทำธุรกิจภายใต้ระบบเศรษฐกิจแบบแบ่งปัน (Sharing Economy) โดยเริ่มต้นจากการใช้ประโยชน์ โครงสร้างพื้นฐานและบริการของภาครัฐเครื่องจักรและอุปกรณ์ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาธุรกิจในรูปแบบใหม่

7.1.3 สร้างโอกาสและส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยและบริการทางการเงิน ของวิสาหกิจชุมชน โดยจัดหาแหล่งเงินทุนและสนับสนุนให้มีช่องทางการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย และ เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศผ่านช่องทางการตลาดและการชำระเงินรูปแบบใหม่ ด้วยระบบออนไลน์หรือผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนเพื่อประสาน แลกเปลี่ยนความรู้ ใช้ประโยชน์จากข้อมูล และเชื่อมต่อกิจกรรมร่วมกัน

7.1.4 ส่งเสริมการลงทุนในชุมชนเพื่อสร้างงานในชุมชนโดยพัฒนาระบบและกลไก รวมทั้ง พัฒนากลุ่มอาชีพตามศักยภาพของประชาชนในพื้นที่เพื่อกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจให้คนในชุมชนและท้องถิ่น แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และลดอัตราการย้ายถิ่นเพื่อทำงานในเมือง สนับสนุนการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนตามความพร้อมและศักยภาพในแต่ละพื้นที่ ใช้เศรษฐกิจดิจิทัลต่อยอดการพัฒนา

ควบคู่กับการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน ด้วยการส่งเสริมการเชื่อมโยงภาคเศรษฐกิจหลักกับเศรษฐกิจชุมชน ในทุกภาคการผลิต ทั้งในภาคอุตสาหกรรม บริการ และการท่องเที่ยว

7.1.5 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยพัฒนาและบูรณาการฐานข้อมูลที่สนับสนุนการประกอบธุรกิจให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่าย อาทิ องค์ความรู้ ผลการวิจัย และพัฒนาการตลาดและนวัตกรรมสร้างระบบจูงใจให้เกิดความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนในการเรียนรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีรวมทั้งสนับสนุนการยกระดับสินค้าและบริการของวิสาหกิจชุมชนทั้งในด้านการกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบและรับรองให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

7.2 สร้างความเข้มแข็งของชุมชน

7.2.1 สร้างผู้นำชุมชน ยกย่องปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นวิทยากรในการขับเคลื่อนและสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา กิจกรรมสาธารณประโยชน์ที่ส่งผลต่อการสร้างสังคมที่เข้มแข็ง การปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้เสียสละ มีจิตอาสา จิตสาธารณะ เอื้อเฟื้อแบ่งปันผู้อื่นและเป็นพลังสำคัญในการจัดการปัญหาความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาตนเองและการจัดการของชุมชนท้องถิ่น

7.2.2 ยกระดับคุณภาพตลาดชุมชน สถาบันการเงินของชุมชนสวัสดิการชุมชน สาธารณสุขชุมชน ป่าชุมชน ไม้มีค่า ท่องเที่ยวชุมชน และส่งเสริมการขยายตลาดออกสู่ต่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านการผลิต แหล่งเงินทุนโลจิสติกส์ ข้อมูล การแลกเปลี่ยนความรู้และความเชี่ยวชาญ เพื่อต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ในการเพิ่มมูลค่าธุรกิจ พัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มให้สามารถเชื่อมโยงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่การผลิตของภาค รวมถึงกำกับดูแลมาตรฐานสินค้าให้ได้มาตรฐานสากลและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้ง ส่งเสริมความเข้มแข็งให้ชุมชนจัดสวัสดิการที่จำเป็นภายในชุมชน

7.2.3 แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน สร้างชุมชนที่น่าอยู่มุ่งเน้นการจัดการที่อยู่อาศัย การพัฒนาทักษะอาชีพ และการพัฒนาพื้นที่เมืองแบบองค์รวมเพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง สังคมที่เอื้ออาทร มีความสะดวกสบาย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีวัฒนธรรมและจิตวิญญาณที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองและชุมชน และมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดินโดยจัดสรรที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัยให้แก่ราษฎรที่ยากไร้และเกษตรกรตามหลักการของคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ การกระจายสิทธิการถือครองให้แก่ผู้ที่อยู่ในพื้นที่ที่ไม่ได้รกร้างและมีมาตรการป้องกันการเปลี่ยนมือไปอยู่ในครอบครองของผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกรและผู้ยากจนจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการที่ดิน จัดทำหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐทุกประเภท จัดทำแผนที่แสดงแนวเขตที่ดินของรัฐให้ชัดเจน และเร่งแก้ไขปัญหาเขตที่ดินทับซ้อนและแนวเขตพื้นที่ป่าที่ไม่ชัดเจน เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่รัฐ

10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเลโดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ 20 ปีของประเทศ เพิ่มผลิตผลในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคาที่เข้าถึงได้ มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริม พื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พังกน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง เพิ่มผลิตผลของน้ำทั้งระบบ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมระดับสากล ดูแลภัยพิบัติจากน้ำ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและสร้างระบบจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมบริหารจัดการน้ำในชุมชนตามแนวพระราชดำริ

10.4 สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่ และทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเพื่อการพัฒนาประเทศ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่อย่างเหมาะสม เป็นธรรม และคำนึงถึงคุณภาพ

ทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของภาคประชาชน จัดทำเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองบนพื้นฐานศักยภาพแร่และมีการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อย่างเหมาะสม ดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัดโดยใช้แผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่ง (one marine chart) บริหารจัดการทรัพยากรแร่และแหล่งพลังงานในทะเล รวมทั้งมลพิษและขยะในทะเลให้มีประสิทธิภาพ จัดทำผังชายฝั่งและผังทะเลที่ชัดเจน และกำหนดพื้นที่การพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสอดคล้องกับภูมิศาสตร์และทรัพยากรในพื้นที่ รักษาแนวปะการังที่สำคัญต่อการท่องเที่ยว รักษาป่าชายเลนและแหล่งหญ้าทะเลที่สำคัญต่อประมงและสัตว์หายาก

10.5 แก้ไขปัญหาก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปลอดภัยขนาดไม่เกิน 2.5 ไมครอน กำหนดมาตรการควบคุมการเผาพื้นที่เพื่อทำการเพาะปลูกปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงระบบบริหารจัดการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อมุ่งสู่เป้าหมายตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเข้าร่วมและให้สัตยาบันไว้

10.6 พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพโดยการนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ การจัดการขยะหรือของเสีย เพื่อนำไปใช้ในกระบวนการผลิตหรือบริโภคที่หลากหลายและทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

11. การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ

11.3 พัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารราชการแผ่นดินที่มีระบบการวิเคราะห์ และแบ่งปันข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ในระบบบริการประชาชนที่เป็นไปตามความต้องการเฉพาะตัวบุคคลมากขึ้น

นโยบายเร่งด่วน 12 เรื่อง เกี่ยวข้อง 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน โดยลดข้อจำกัดในการประกอบอาชีพของคนไทย การจัดการระบบการขนส่งสาธารณะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ทบทุบรูปแบบและมาตรฐานหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อยังคงเอกลักษณ์ของเมืองหลวงแห่งร้านอาหารริมถนน ทำให้บ้านเมืองเป็นระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม แก้ไขปัญหาหนี้สินและลดภาระหนี้สินของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหนี้สินนอกระบบ การฉ้อโกงหลอกลวงประชาชนโดยครอบคลุมไปถึงการฉ้อโกงหลอกลวงผ่านระบบออนไลน์ ปรับปรุงระบบภาษีและการให้สินเชื่อที่เอื้อให้ประชาชนสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ตามความพร้อม ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ จัดทำแนวทางการกำหนดสิทธิและการจัดการสิทธิในที่ดินของเกษตรกรที่เหมาะสม ลดอุปสรรคในธุรกิจประมงพาณิชย์และประมงชายฝั่ง รวมทั้งช่วยเหลือดูแลประมงพื้นบ้านโดยยังต้องสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการประมงขององค์การระหว่างประเทศ

4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map กำหนดเป้าหมายรายได้เกษตรกรให้สามารถมีรายได้จากผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์ม อ้อย และข้าวโพด ด้วยการชดเชย การประกันรายได้ ส่งเสริมระบบประกันภัยสินค้าเกษตร หรือเครื่องมือทางการเงินสมัยใหม่ที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางวินัยการเงินการคลังของภาครัฐในระยะยาว ส่งเสริมเกษตรกรพันธสัญญา และศึกษารูปแบบระบบแบ่งปันผลกำไรสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจรส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตร

ในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เข้าถึงได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตรเพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร ต่อยอดภูมิปัญญาและความรู้ของ ประชาชนชาวบ้านในการสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป รวมทั้งเร่งศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี การใช้กัญชา กัญชง และพืชสมุนไพรในทางการแพทย์ อุตสาหกรรมทางการแพทย์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพื่อสร้าง โอกาสทางเศรษฐกิจและการสร้างรายได้ของประชาชน โดยกำหนดกลไกการดำเนินงานที่รัดกุม เพื่อมิให้เกิด ผลกระทบทางสังคมตามที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างเคร่งครัด

9. การแก้ไขปัญหาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยเร่งรัดการแก้ไข ปัญหาเสพติดโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมถึงการร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศทุกภูมิภาค ปรามปรามแหล่งผลิตและเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติด ทั้งบริเวณชายแดนและพื้นที่ภายในพื้นที่ฟูดูแลร์กษาผู้เสพผ่านกระบวนการทางสาธารณสุข สร้างโอกาส สร้างอาชีพ รายได้และการยอมรับของสังคมสำหรับผู้ผ่านการฟื้นฟู และเร่งสร้างความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยน้อมนำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักในการดำเนินการ ยกระดับคุณภาพชีวิตและ ความเป็นอยู่ของประชาชน ทั้งในด้านการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในพื้นที่ เร่งรัดการให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่เหมาะสม สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ โดยให้เป็นการแก้ไขปัญหาภายในของประเทศด้วยกฎหมายไทยและหลักการสากล

11. การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย ตั้งแต่การป้องกันก่อนเกิดภัย การให้ความ ช่วยเหลือระหว่างเกิดภัย และการแก้ไขปัญหาในระยะยาว โดยจัดระบบติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องและ กำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนให้ได้มากที่สุดและทันท่วงที รวมทั้งพัฒนาการปฏิบัติการฝนหลวงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.6 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)¹⁰

2.6.1 ทิศทางและเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนา ภาคการเกษตรในระยะยาวเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่นคง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐาน สินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม บริหารจัดการทรัพยากร การเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

โดยมีเป้าประสงค์ คือ เกษตรกรหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลาง (รายได้ประชาชาติต่อหัว มากกว่า 13,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณ 390,000 บาท/คน/ปี) ในปี 2579) โดย 1) เกษตรกรมีความสามารถ ในอาชีพของตนเอง (Smart Farmer) 2) สถาบันเกษตรกรมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (Smart Agricultural Group) 3) สินค้าเกษตรมีคุณภาพมาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด (Smart Agricultural Product) 4) พื้นที่เกษตรและภาคการเกษตรมีศักยภาพ (Smart Area / Agriculture)

2.6.2 ยุทธศาสตร์และมาตรการหลักที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย 1) รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร 390,000 บาท/คน 2) เกษตรกรทุกคนเป็น Smart Farmer 3) สถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็งในระดับ 1 และ 2 ร้อยละ 95

¹⁰ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2561/strategic5_20year.pdf

ตัวชี้วัด 5 ตัว ประกอบด้วย 1) รายได้ต่อหัวของเกษตรกร (บาท/คน) 2) ร้อยละของเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต่อเกษตรกรในวัยแรงงาน (อายุ 18 ถึง 64 ปี) 3) ร้อยละของสถาบันเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (ร้อยละความเข้มแข็งของสหกรณ์ระดับ 1 และ 2 และ ร้อยละความเข้มแข็งของวิสาหกิจชุมชน) 4) จำนวนเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร (จำนวนสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร และจำนวนสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเกษตร (เฉลี่ยกลุ่มละ 15 คน)) 5) ดัชนีชี้วัดความผาสุกของเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer Smart Group Smart Enterprise 2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร 3) บริหารจัดการหน่วยงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

เป้าหมาย 1) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี 2) ฟาร์มโรงงานและสถานประกอบการได้มาตรฐาน 3) การทำเกษตรแบบแปลงใหญ่ 90 ล้านไร่จำนวน 14,600 แปลง

ตัวชี้วัด 5 ตัว ประกอบด้วย 1) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น (ร้อยละต่อปี) 2) ร้อยละของจำนวนฟาร์ม / โรงงาน / สถานประกอบการที่อยู่ในกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มียื่นขอรับรองมาตรฐานผ่านการรับรองมาตรฐาน 3) จำนวนแปลงใหญ่ (พืชไร่ / พืชสวน / ปศุสัตว์ / ประมง) 4) จำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับการผลิตตาม Agri-map 5) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า 2) ส่งเสริมการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

เป้าหมาย 1) งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้รับการพัฒนาต่อยอดนำไปสู่การใช้ประโยชน์ ร้อยละ 80 2) เกษตรกรทุกคนเข้าถึงและนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด 3 ตัว ประกอบด้วย 1) สัดส่วนงบประมาณงานวิจัยต้องงบประมาณประจำปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2) ร้อยละงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอดเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์ 3) ร้อยละเกษตรกรและผู้รับบริการที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำไปประยุกต์ใช้

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 2) บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร 3) พัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย 1) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน 10 ล้านไร่ 2) พื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุง และฟื้นฟู ป่าละ 2 ล้านไร่ 3) พื้นที่ชลประทานมีจำนวน 49.52 ล้านไร่

ตัวชี้วัด มี 4 ตัว ประกอบด้วย 1) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน 2) จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการอนุรักษ์ปรับปรุงและฟื้นฟู 3) จำนวนพื้นที่ชลประทาน 4) จำนวนพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน 2) ฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย 1) ข้าราชการทุกคนเป็น Smart Officer 2) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 3) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

ตัวชี้วัด มี 3 ตัว ประกอบด้วย 1) ร้อยละของข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็น Smart Officer 2) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการปรับปรุงโครงสร้าง 3) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการยกร่าง / แก้ไข / ปรับปรุง

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย 1) พัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher 2) เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 3) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

2.7 แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)¹¹

2.7.1 ทิศทางและเป้าหมาย

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”

พันธกิจ 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง 2) พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ 3) ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการตลาด และส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ และ 4) ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ 4 ข้อ ประกอบด้วย 1) สร้างความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง เกิดการรวมกลุ่มเกษตรกรและเชื่อมโยงเครือข่ายกับภายนอกอย่างเข้มแข็ง และลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ 2) ส่งเสริมความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรในการยกระดับผลิตภาพ ประสิทธิภาพคุณภาพมาตรฐาน รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร ให้ตอบสนองความต้องการของตลาด 3) สร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตร รวมทั้งพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ 4) ส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการปรับตัวและการสร้างภูมิคุ้มกันภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมาย 5 ข้อ ประกอบด้วย 1) ความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ 85 ในปี 2564 2) สถาบันเกษตรกรที่ทำธุรกิจมีรายได้สุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ต่อปี 3) เศรษฐกิจภาคเกษตรเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 3 ต่อปี 4) จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรถูกนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5 ต่อปี และ 5) ทรัพยากรการเกษตรได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืนโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดหลัก 5 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกร 2) รายได้สุทธิในการประกอบธุรกิจของสถาบันเกษตรกร 3) GDP ภาคการเกษตร 4) จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ที่นำไปใช้ประโยชน์ และ 5) ทรัพยากรการเกษตรและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

2.7.2 ยุทธศาสตร์และมาตรการหลักที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรสู่เกษตรกรปราดเปรื่อง สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน โดยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานรองรับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการบริหารจัดการโซ่อุปทานสินค้าเกษตร เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร จัดตั้งศูนย์กลางและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงานอย่างยั่งยืน สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน สนับสนุนการจัดการความเสี่ยง

¹¹ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

http://www.oae.go.th/assets/portals/1/files/journal/2561/strategic5_20year.pdf

ที่จะกระทบต่อพืชผลทางการเกษตร และส่งเสริมการค้าชายแดน และสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจระดับภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร และเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตร ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการเกษตร บริหารจัดการพื้นที่ทำกินทางการเกษตร และสร้างภูมิคุ้มกันการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากรการเกษตรภาครัฐ และกระบวนการทำงานให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยการพัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างและกระบวนการทำงานของส่วนราชการ และพัฒนาปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบให้มีความทันสมัย ถูกต้อง และเป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2.7.3 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

1) ระดับนโยบาย คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์อนุมัติ และเห็นชอบให้แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว จะทำหน้าที่เป็นผู้กำกับระดับนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานในการขับเคลื่อนของแผนพัฒนาการเกษตรในภาพรวมทั้งหมด

2) ระดับยุทธศาสตร์ ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ควรมีคณะอนุกรรมการระดับยุทธศาสตร์ 4 ชุด ทำหน้าที่กำกับดูแลในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผน ติดตามผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด ตามกลยุทธ์/มาตรการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแผนงาน/โครงการ ของแต่ละยุทธศาสตร์

3) ระดับหน่วยงาน ประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งที่เป็น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจทั้งหมด ซึ่งทุกหน่วยงานจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในองค์ประกอบของ คณะอนุกรรมการระดับยุทธศาสตร์ 4 ชุด ตามภารกิจที่เกี่ยวข้องและเหมาะสม

4) ระดับพื้นที่ ประกอบด้วยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งเป็นกลไกระดับพื้นที่ ทั้งในฐานะหน่วยงานรัฐ ที่ต้องใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงาน ตัวแทนเกษตรกรที่ต้องรับรู้และเชื่อมโยงการปฏิบัติงานพัฒนาการเกษตร ร่วมกับกระทรวง สถาบันการศึกษาในฐานะหน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ และภาคเอกชนในฐานะผู้มีบทบาทสำคัญ ด้านการตลาดและการลงทุนของภาคเกษตร เป็นต้น

2.8 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDGs)

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals หรือตัวย่อว่า SDGs)¹² เป็นเป้าหมาย เกี่ยวกับการพัฒนานาระดับนานาชาติซึ่งประเทศสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมกันรับรองตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้มีขึ้นเพื่อใช้แทนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ ที่หมดอายุเมื่อสิ้นปี 2558 โดย SDGs เป็นเป้าหมายที่กำหนดทิศทางการพัฒนาตั้งแต่ปี 2558-2573 ประกอบด้วยเป้าหมาย 17 เป้าหมาย และเป้าประสงค์ 169 ข้อ เป้าหมาย SDGs โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ ดำเนินการให้เป็นผลตามระบบและมาตรการคุ้มครองทางสังคม ที่เหมาะสมของแต่ละประเทศ และให้ครอบคลุมถึงกลุ่มที่ยากจนและเปราะบาง ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (มท./พม.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./ทส./รง./พณ./ศธ./สธ./ทก./สกว./สสช./กษ.))

¹² ที่มา: https://www.nesdb.go.th/ewt_news.php?nid=6574&filename=index

2) ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน โดย 1) ยุติความหิวโหยและสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะที่ยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบาง อันรวมถึงทารกได้เข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการและเพียงพอตลอดทั้งปี ภายในปี 2573 2) สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลผลิตภาพและการผลิตซึ่งจะช่วยรักษาระบบนิเวศ เสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัยและภัยพิบัติอื่น ๆ และจะช่วยพัฒนาที่ดินและคุณภาพดินอย่างต่อเนื่อง ภายในปี 2573 และ 3) คงความหลากหลายทางพันธุกรรมของเมล็ดพันธุ์พืชที่ใช้เพาะปลูกสัตว์ในไร่นาและที่เลี้ยงตามบ้านเรือน และชนิดพันธุ์ตามธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับพืชและสัตว์เหล่านั้น รวมถึงให้มีธนาคารเมล็ดพันธุ์และพืชที่มีการจัดการที่ดีและความหลากหลายทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติและสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรมและองค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างธรรมและเท่าเทียมตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก (กษ.) หน่วยงานสนับสนุน (ทส./รง./พณ./พม./สธ./อก./วช./มท./สกว./สสช./ศธ.))

3) สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย โดย 1) ยุติการแพร่กระจายของเอดส์ วัณโรค มาลาเรียและโรคเขตร้อนที่ถูกละเลยและต่อสู้กับโรคติดต่ออีกเสบโรคติดต่อทางน้ำ และโรคติดต่ออื่น ๆ ภายในปี 2573 2) ลดการตายก่อนวัยอันควรจากโรคไม่ติดต่อให้ลดลงหนึ่งในสามผ่านทาง การป้องกันและการรักษาโรคและสนับสนุนสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีภายในปี 2573 3) เสริมสร้างการป้องกันและการรักษาการใช้สารในทางที่ผิด ซึ่งรวมถึงการใช้ยาเสพติดในทางที่ผิดและการใช้แอลกอฮอล์ในทางอันตราย และ 4) ลดจำนวนการตายและบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนนทั่วโลกครึ่งหนึ่งภายในปี 2563 (หน่วยงานหลัก (สธ.) หน่วยงานสนับสนุน (กษ./คค./ทส./มท./สธช./สสช./ศธ./สกว.))

4) สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดย 1) สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนสำเร็จการศึกษาาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมและไม่มีค่าใช้จ่ายนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการเรียนที่มีประสิทธิผลภายในปี 2573 และ 2) สร้างหลักประกันว่าเด็กชายและเด็กหญิงทุกคนเข้าถึงการพัฒนา การดูแล และการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ ภายในปี 2573 เพื่อให้เด็กเหล่านั้นมีความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับประถมศึกษา (หน่วยงานหลัก (ศธ.) หน่วยงานสนับสนุน (มท./รง./พม./วช./กก./ตชด./สกว./สสช.))

5) บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและให้อำนาจของผู้หญิงและเด็กหญิงทุกคน โดยขจัดความรุนแรงทุกรูปแบบที่มีต่อผู้หญิงและเด็กหญิงทั้งในที่สาธารณะและที่รโหฐาน รวมถึงการค้ามนุษย์ การกระทำทางเพศและการแสวงประโยชน์ในรูปแบบอื่น (หน่วยงานหลัก (พม.) หน่วยงานสนับสนุน (กก./กพร./สสช./สกว./สธ./มท./ทก./สงป./สสช./รง./ศธ.))

6) สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน เพื่อบรรลุเป้าหมายการให้ทุกคนเข้าถึงน้ำดื่มที่ปลอดภัยและมีราคาที่สามารถซื้อหาได้ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (ทส./กษ./มท.) หน่วยงานสนับสนุน (สธ./อก./สกว./วท. (สสนก.)/สสช.))

7) สร้างหลักประกันว่าทุกคนเข้าถึงพลังงานสมัยใหม่ในราคาที่สามารถซื้อหาได้ เชื่อถือได้ และยั่งยืน โดย เพิ่มอัตราการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานของโลกให้เพิ่มขึ้น 2 เท่า ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (พณ./มท.) หน่วยงานสนับสนุน (วท./กต./สกว./สสช./กษ./อก./คค./วช./กษ./พณ.))

8) ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคน โดย 1) ทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต่อหัวประชากรมีความยั่งยืนตามบริบทของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดมีการขยายตัวอย่างน้อยร้อยละ 7 ต่อปี 2) พัฒนาความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิต และพยายามที่จะตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นไปตาม

กรอบการดำเนินงาน 10 ปีของแผนการทำงานเพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการ ไปจนถึงปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (สศช./กค./รง.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./กษ./ธปท./ทส./พณ./พน./พม./วท./วธ./สสว./อก./สกว./สสช./กต./วช./ทก./มท./คปภ./ก.ล.ต.))

9) **สร้างโครงสร้างพื้นฐานที่มีความทนทาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม** โดยยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและปรับปรุงอุตสาหกรรมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและการใช้เทคโนโลยีและกระบวนการทางอุตสาหกรรมที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยทุกประเทศดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (คค./อก.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./กต./กสทช./ทก./มท./พณ./วท./สศช./สกว./สสช./สสว./BOI/วช./พน.))

10) **ลดความไม่เสมอภาคภายในและระหว่างประเทศ** ให้บรรลุอย่างต่อเนื่องและคงการเติบโตของรายได้ในกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่ยากจนที่สุดในอัตราที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (สศช./พม.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./ธปท./มท./ยธ./รง./พณ./สศช./สกว./สสช./กค.))

11) **ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัยมีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน** โดยลดจำนวนการตายและจำนวนคนที่ได้รับผลกระทบ และลดการสูญเสียโดยตรงทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของโลกที่เกิดจากภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ โดยมุ่งเป้าปกป้องคนจนและคนที่อยู่ในสถานการณ์ที่เปราะบาง ภายในปี 2573 (หน่วยงานหลัก/ร่วม (มท./พม.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./กต./คค./ทส./พม./วธ./สศช./สกว./สสช.))

12) **สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน** โดยบรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิต ของสิ่งเหล่านั้น ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อที่จะลดผลกระทบทางลบที่จะมีต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ภายในปี 2563 (หน่วยงานหลัก (ทส.) หน่วยงานสนับสนุน (กค./กค./กษ./ทก./พณ./พน./วท./อก./สกว./สสช./ศธ./วช.))

13) **ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น** โดย 1) เสริมภูมิคุ้มกันและขีดความสามารถในการปรับตัวต่ออันตรายและภัยพิบัติทางธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับภูมิอากาศในทุกประเทศ 2) บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ (หน่วยงานหลัก (ทส.) หน่วยงานสนับสนุน (กษ./ศธ./สศช./สกว./สสช./พณ./อก./ศธ./วช./มท./วท./คค.))

14) **อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** โดย 1) ภายในปี 2563 ให้กำกับอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องการเก็บเกี่ยวและยุติการประมงเกินขีดจำกัดการประมงที่ผิดกฎหมาย ที่ไม่มีการรายงาน และที่ไม่มีการควบคุม และแนวปฏิบัติด้านการประมงที่เป็นไปในทางทำลายและดำเนินการให้เป็นผลตามแผนการบริหารจัดการที่อยู่บนฐานวิทยาศาสตร์ เพื่อจะฟื้นฟูมวลปลา (fish stock) ในเวลาที่สั้นที่สุดที่จะเป็นไปได้ อย่างน้อยที่สุดในระดับที่สามารถไปถึงจุดสูงสุดที่ให้ผลตอบแทนแบบยั่งยืน (maximum sustainable yield) ตามคุณลักษณะทางชีววิทยาของสัตว์น้ำเหล่านั้น 2) ภายในปี 2563 ยับยั้งรูปแบบการอุดหนุนการประมงบางอย่างที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงเกินขีดจำกัด ขจัดการอุดหนุนที่มีส่วนทำให้เกิดการประมงที่ผิดกฎหมาย ที่ไม่มีการรายงาน และที่ไม่มีการควบคุม และระงับการริเริ่มการอุดหนุนในลักษณะดังกล่าว ตระหนักว่าการปฏิบัติที่เป็นพิเศษและแตกต่างที่เหมาะสมและมีประสิทธิผลสำหรับประเทศกำลังพัฒนาและประเทศพัฒนาน้อยที่สุดควรเป็นส่วนควบในการเจรจาการอุดหนุนการประมงขององค์การการค้าโลก (หน่วยงานหลัก (ทส.) หน่วยงานสนับสนุน (กษ./สกว./สสช./กองทัพเรือ (ศปมผ.)/สศช./วท.))

15) **ปกป้อง ป่าไม้ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน จัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน** ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดย 1) สร้างหลักประกันว่าจะมีการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ระบบนิเวศบนบก

และในน้ำจืดในแผ่นดินรวมทั้งบริการทางระบบนิเวศอย่างยั่งยืน เฉพาะอย่างยิ่ง ป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ ภูเขาและเขตแห้งแล้ง โดยเป็นไปตามข้อบังคับภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศ ภายในปี 2563 2) ส่งเสริมการดำเนินการด้านการบริหารจัดการป่าไม้ทุกประเภทอย่างยั่งยืน หยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่า พื้นที่ชุ่มน้ำที่เสื่อมโทรม และเพิ่มการปลูกป่าและฟื้นฟูป่าทั่วโลก ภายในปี 2563 (หน่วยงานหลัก (ทส.) หน่วยงานสนับสนุน (กษ./มท./สศช./สกว./สสช./วช./วท./กองทัพก))

16) ส่งเสริมสังคมที่สงบสุขและครอบคลุมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทุกคนเข้าถึงความยุติธรรมและสร้างสถาบันที่มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ และครอบคลุมในทุกระดับ โดย 1) ยุติการข่มเหง การใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้อง การค้ามนุษย์ และความรุนแรงและการทรมานทุกรูปแบบที่มีต่อเด็ก 2) ลดการทุจริตในตำแหน่งหน้าที่และการรับสินบนทุกรูปแบบ (หน่วยงานหลัก/ร่วม (ยธ./มท./พม.) หน่วยงานสนับสนุน (กต./กพร./รง./ปปง./ปปช./สศช./สกว./สสช./สำนักงานอัยการสูงสุด/สำนักงานศาลยุติธรรม))

17) เสริมความเข้มแข็งให้แก่อกลไกการดำเนินงานและฟื้นฟูสภาพหุ้นส่วนความร่วมมือระดับโลกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย 1) เสริมความแข็งแกร่งของการระดมทรัพยากรภายในประเทศ โดยรวมถึงผ่านทาง การสนับสนุนระหว่างประเทศไปยังประเทศกำลังพัฒนา เพื่อพัฒนาขีดความสามารถภายในประเทศด้านเก็บภาษีและรายได้ของอื่นๆ ของรัฐ 2) เพิ่มส่วนแบ่งการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนาในการส่งออกทั่วโลกให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพิ่มส่วนแบ่งของประเทศพัฒนาน้อยที่สุดให้สูงขึ้น 2 เท่าในปี 2563 และ 3) ยกระดับความสอดคล้องเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (หน่วยงานหลัก/ร่วม (กต./กค./พณ.) หน่วยงานสนับสนุน (วท./สศช./ทก./สกว./สสช./พม.))

จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักใน ประเด็นที่ 2 ขจัดความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารปรับปรุงโภชนาการและสนับสนุนการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน และประเด็นที่ 6 สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน และเป็นหน่วยงานสนับสนุนใน 7 ประเด็น ประกอบด้วย ประเด็นที่ 1 ยุติความยากจนทุกรูปแบบในทุกที่ ประเด็นที่ 3 สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย ประเด็นที่ 8 ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานเต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน ประเด็นที่ 12 สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน ประเด็นที่ 13 ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น ประเด็นที่ 14 อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเลและทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และประเด็นที่ 15 ปกป้อง ฟื้นฟู และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน

2.9 กรอบแนวคิด Thailand 4.0

1) ทิศทางและเป้าหมาย ก้าวสู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่ง ปรับเปลี่ยนจากประเทศ “รายได้ปานกลาง” เป็นประเทศ “รายได้สูง” ปรับเปลี่ยนจากเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “ประสิทธิภาพ” เป็นเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วย “นวัตกรรม” และมีคุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) มีความภาคภูมิใจในความเป็นชาติและวัฒนธรรมของตน 2) พัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 3) มีสังคมที่มีคุณภาพ 4) มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ 5) มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และ 6) การมีบทบาทสำคัญในเวทีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2) ยุทธศาสตร์และมาตรการหลักที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย (1) เปลี่ยนจากเกษตรแบบดั้งเดิม (Traditional Farming) เป็นการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farming) (2) เปลี่ยนจาก Traditional SMEs ไปสู่การเป็น Smart Enterprises และ Startups ที่มีศักยภาพสูง (3) เปลี่ยนจาก Traditional Services ไปสู่ High Value Services และ (4) เปลี่ยนจากแรงงานทักษะต่ำไปสู่แรงงานที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

3) การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ กลไกขับเคลื่อนความมั่งคั่งของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด จาก “โมเดลประเทศไทย 1.0” ที่เน้นการขับเคลื่อนด้วยเกษตรกรรม พัฒนาไปสู่ “โมเดลประเทศไทย 2.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมเบา และ “โมเดลประเทศไทย 3.0” ที่เน้นอุตสาหกรรมหนักตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยในศตวรรษที่ 21

จะต้องเปลี่ยนผ่านจากโมเดลประเทศไทย 3.0 เป็น “โมเดลประเทศไทย 4.0” โดยใช้ “กลไกการขับเคลื่อน” ชุดใหม่ (New Growth Engine) 3 กลไกสำคัญ คือ (1) กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้างและยกระดับผลิตภาพ (Productive Growth Engine) (2) กลไกขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Growth Engine) (3) กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Green Growth Engine)

ทั้งนี้ ภายใต้ “โมเดลประเทศไทย 4.0” จำเป็นจะต้องมีการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ จากเดิมที่มี “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” ให้มี “ความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน” เพื่อเปลี่ยนจากโครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “เพิ่มมูลค่า” ไปสู่โครงสร้างเศรษฐกิจอุตสาหกรรม “สร้างมูลค่า” ซึ่งประกอบด้วย 5 กลุ่มหลัก ๆ คือ กลุ่มอุตสาหกรรมทางชีวภาพ กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน กลุ่มอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมและการออกแบบ กลุ่มอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับคุณภาพชีวิต และกลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทั้ง 5 กลุ่มอุตสาหกรรมนี้ ตั้งอยู่บนฐานของความได้เปรียบเชิง “ธรรมชาติ” และความได้เปรียบเชิง “วัฒนธรรม” ที่ประเทศไทยมีอยู่เดิม และต่อยอดด้วยการบริหารจัดการ องค์ความรู้สมัยใหม่ เทคโนโลยี มีเพียงเท่านั้น ทั้ง 5 กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่นี้ จะสอดคล้องกับพลวัตการเปลี่ยนแปลงในประชาคมโลกที่กำลังค่อยๆ เปลี่ยนผ่านจากยุคของสังคมที่เน้น “องค์ความรู้” มาสู่ยุคของสังคมที่เน้นการยกระดับ “คุณภาพชีวิต” มากขึ้น

2.10 แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

2.10.1 วิสัยทัศน์ “ปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์” โดยได้กำหนดว่า “ดิจิทัลไทยแลนด์” หมายถึง ยุคที่ประเทศไทยสามารถสร้างสรรค์และใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างเต็มศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน นวัตกรรม ข้อมูล ทุนมนุษย์และทรัพยากรอื่นใด เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

2.10.2 เป้าหมายความสำเร็จระยะ 10 ปีแรก ประกอบด้วย 4 เป้าหมาย ดังนี้ 1) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ก้าวทันเวทีโลก ด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นเครื่องมือหลักในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมการผลิต การบริการ 2) สร้างโอกาสทางสังคมอย่างเท่าเทียม ด้วยข้อมูลข่าวสารและบริการผ่านสื่อดิจิทัล เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน 3) พัฒนาทุนมนุษย์สู่ยุคดิจิทัล ด้วยการเตรียมความพร้อมให้บุคลากรทุกกลุ่มมีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล 4) ปฏิรูปกระบวนการทำงาน และการให้บริการของภาครัฐ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติงานโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

2.10.3 แนวทางการพัฒนาหรือภูมิทัศน์ดิจิทัล (ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจ สังคม รัฐบาล ทุนมนุษย์ ความเชื่อมั่น) 4 ระยะ 1) ระยะที่ 1 Digital Foundation (1 ปี 6 เดือน) ประเทศไทยลงทุน และสร้างฐานรากในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล 2) ระยะที่ 2 Digital Thailand I : Conclusion (5 ปี) ทุกภาคส่วนร่วมในเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลตามแนวทางประชารัฐ 3) ระยะที่ 3 Digital Thailand II : Full Transformation (10 ปี) ประเทศไทยก้าวสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ที่ขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมดิจิทัล ได้อย่างเต็มศักยภาพ 4) ระยะที่ 4 Global Digital Leadership (10 - 20 ปี) ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมอย่างยั่งยืน

2.10.4 เป้าหมายของยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์ ภายใต้แผนการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. 2560-2579) มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ มี 4 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) โครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึงทุกหมู่บ้าน 2) ค่าบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงไม่เกินร้อยละ 2 ของรายได้มวลรวมประชาชาติต่อหัว 3) ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างประเทศ และ 4) โครงข่าย แพร่สัญญาณภาพโทรทัศน์และกระจายเสียงวิทยุระบบดิจิทัลครอบคลุมทั่วประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มี 5 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยเพิ่มขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) สัดส่วนของธุรกิจ

SMEs ไทยทั้งในภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถแข่งขันได้ทั้งในเวทีภูมิภาคและเวทีโลก 3) ธุรกิจ SMEs สามารถใช้นวัตกรรมและมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้น 4) สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลต่อ GDP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 และ 5) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้นำอุตสาหกรรมดิจิทัลของภูมิภาค

ยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มี 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้อาศัยในพื้นที่ห่างไกล ผู้สูงอายุและคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล 2) ประชาชนทุกคนมีความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (Digital Literacy) 3) ประชาชนสามารถเข้าถึง การศึกษา สาธารณสุข และบริการสาธารณะผ่านระบบดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล มี 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) บริการภาครัฐตอบสนองประชาชน ผู้ประกอบการทุกภาคส่วนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ 2) ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้สะดวก และเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน 3) มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ การจัดเก็บและบริหารฐานข้อมูลที่ไม่ซ้ำซ้อน สามารถรองรับการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน และให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล มี 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) บุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลมีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่ขาดแคลนหรือมีความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล 2) เกิดการจ้างงานแบบใหม่ อาชีพใหม่ ธุรกิจใหม่ จากการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 20,000 งาน 3) บุคลากรผู้ทำงานทุกสาขามีความรู้และทักษะด้านดิจิทัล

ยุทธศาสตร์ที่ 6 สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มี 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ประชาชนและภาคธุรกิจมีความเชื่อมั่น ในการทำธุรกรรมออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ 2) มีชุดกฎหมาย กฎระเบียบที่ทันสมัย เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล 3) มีมาตรฐานข้อมูลที่เป็นสากล เพื่อรองรับการเชื่อมโยงและใช้ประโยชน์ในการทำธุรกรรม

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในระยะเร่งด่วน (1 ปี 6 เดือน) โดยมุ่งเน้นการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและสร้างรากฐานการพัฒนาดิจิทัล (Digital Foundation) ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล ด้านสังคมดิจิทัล และด้านการบริการภาครัฐ ทั้งนี้ สป.กษ. เกี่ยวข้องกับด้านการบริการภาครัฐ ในการลดขั้นตอนและกระบวนการในการอนุญาต รับแจ้ง อนุมัติ ของหน่วยงานราชการ เพื่อลดอุปสรรค เพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยลดกระบวนการและการใช้เอกสารที่ซับซ้อน เพื่อเพิ่มความรวดเร็ว และโปร่งใสในทุกขั้นตอนและการบูรณาการงานบริการภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการ 63 บริการหลัก (ตาม พ.ร.บ.การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558) ซึ่งกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการสาธารณะในรูปแบบต่างๆ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เป็นผู้ดำเนินการหลัก

2.11 แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ เพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล¹³

สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดคุณลักษณะของรัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทยไว้ 4 ประการ ประกอบด้วย 1) E-government หรือ Electronic Government หมายถึง รัฐบาลซึ่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการให้บริการสาธารณะ เพิ่มความโปร่งใส และความน่าเชื่อถือ 2) Connected Government หมายถึง E-government ที่ถูกพัฒนาถึงขั้นที่ทำให้หน่วยงานภาครัฐอย่างน้อยที่สุด 2 หน่วยงาน

¹³ ศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ https://www.ocsc.go.th/digital_skills

สามารถเชื่อมโยงการทำงานและข้อมูลข้ามหน่วยงาน โดยไม่ยึดติดกับขอบเขตของหน้าที่ความรับผิดชอบตาม พันธกิจของหน่วยงาน แต่คำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง และมีเป้าหมายในการส่งมอบบริการที่มีคุณภาพแก่ประชาชน 3) Open Government หมายถึง รัฐบาลที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบกระบวนการวิธีการดำเนินงาน รวมถึงเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ของภาครัฐ 4) Smart Government หมายถึง รัฐบาลที่มีการนำเทคโนโลยีอัจฉริยะมาปรับใช้กับการดำเนินงานและการให้บริการต่าง ๆ ของรัฐบาล

แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ (พ.ศ. 2561 - 2565)

สำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย 5 มิติ ดังนี้ มิติที่ 1 รู้เท่าทันและใช้เทคโนโลยีเป็น มิติที่ 2 เข้าใจนโยบาย กฎหมาย และมาตรฐาน มิติที่ 3 ใช้ดิจิทัลเพื่อการประยุกต์และพัฒนา มิติที่ 4 ใช้ดิจิทัลเพื่อการวางแผนบริหารจัดการและนำองค์กร และมิติที่ 5 ใช้ดิจิทัลเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์

1) วัตถุประสงค์

1.1) เพื่อให้ภาครัฐมีกำลังคนที่มีทักษะด้านดิจิทัลที่เหมาะสม ที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนที่สำคัญในการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

1.2) ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐสามารถปรับตัวให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังในบริบทของการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล และสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2) เป้าหมาย

2.1) ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ภาครัฐมีกำลังคนด้านดิจิทัลที่มีทักษะที่เหมาะสมในการดำเนินบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวังในการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ดังนี้

(1) ผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้นำด้านดิจิทัลภาครัฐที่สามารถกำหนดนโยบายและทิศทางขององค์กร รวมถึงกระตุ้นและผลักดันให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน หรือการให้บริการขององค์กร โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้

(2) ผู้อำนวยการกอง เป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลระดับองค์กรที่สามารถสื่อสารนโยบายขององค์กรมาสู่ระดับปฏิบัติ พร้อมทั้งสั่งการ กำหนดแนวทาง วางแผน กำกับ ติดตามดูแล ให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล

(3) ผู้ทำงานด้านนโยบายและงานวิชาการ เป็นผู้ใช้ข้อมูลดิจิทัลเพื่อสนับสนุนนโยบายที่สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัล

(4) ผู้ทำงานด้านบริการ เป็นผู้อำนวยการความสะดวกด้านดิจิทัลภาครัฐที่สามารถให้บริการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและผู้รับบริการ

(5) ผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นผู้ปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีขององค์กรที่สามารถบริหารโครงการหรือเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(6) ผู้ปฏิบัติงานอื่น เป็นผู้ปฏิบัติงานภาครัฐที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และปลอดภัย

2.2) ภาครัฐใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการและการบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและผู้รับบริการ สร้างความเท่าเทียมและลดความเหลื่อมล้ำ

3) แนวทางการพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัล

3.1) กำหนดให้การพัฒนาคณะเพื่อสร้างและพัฒนาระบบดิจิทัล และการสร้างและพัฒนาคนให้เท่าทัน และสามารถนำเทคโนโลยีอย่างรอบรู้ ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการพัฒนา

3.2) ให้มีการจัดการพัฒนากำลังคนแบบบูรณาการ โดยการนำของผู้บริหาร ผู้อำนวยการกอง ผู้ปฏิบัติงานและนักไอที มาเรียนรู้และเติมเต็มซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างระบบดิจิทัลของหน่วยงาน

3.3) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของบุคลากรภาครัฐในการพัฒนาตนเองและนำวิธีการพัฒนาแบบ 70 : 20 : 10 มาใช้ (70 พัฒนาตนเองและเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน : 20 เรียนรู้จากผู้อื่นและการสอนงาน : 10 เรียนรู้จากการฝึกอบรม)

3.4) ให้มีการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนา โดยนำแนวทางจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานมาให้ และในการฝึกอบรมให้ลดการบรรยายและเพิ่มการเรียนรู้แบบอื่นในสัดส่วน 60 : 40

4) ขอบเขตการดำเนินงาน กำหนดขอบเขตการส่งเสริมและจัดให้มีการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ

4.1) ระยะที่ 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561-2562 ครอบคลุมข้าราชการพลเรือนสามัญและผู้ปฏิบัติงานในกระทรวง กรม และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ

4.2) ระยะที่ 2 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ครอบคลุมข้าราชการฝ่ายพลเรือน

4.3) ระยะที่ 3 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564-2565 ครอบคลุมข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

5) แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนา

5.1) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมและหน่วยงานในสังกัด ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล

5.2) หัวหน้าส่วนราชการ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงประจำกระทรวง กรม นำแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2541 ไปดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จในระดับหน่วยงาน

5.3) หน่วยงานของรัฐ ประสานและทำงานแบบบูรณาการ ร่วมกับสำนักงาน ก.พ. และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยให้มีการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล ตลอดจนให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐจัดทำค่าของบประมาณ เพื่อการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ

5.4) การติดตามการดำเนินงาน โดยกำหนดให้ “การปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล” เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องใช้ในการประเมินส่วนราชการ องค์กรประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและพัฒนานวัตกรรม ในการบริหารจัดการ ระบบงาน งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และการให้บริการประชาชนหรือหน่วยงานของรัฐ (Innovation Based)

ส่วนที่ 5

จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ของ สป.กษ.

การกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ที่ชัดเจน โดยการวิเคราะห์บทบาทภารกิจ ในปัจจุบัน พิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและกำหนดบทบาทที่ควรเป็นขององค์กร ทั้งบทบาทภาพรวมขององค์กรที่มีต่อ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และต่อภาคการเกษตรในอนาคต การพัฒนาระดับภารกิจหน้าที่และภาพลักษณ์ องค์กรที่ต้องการสื่อถึงผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สร้างความชัดเจนในการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ของ สป.กษ. เพื่อเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กรในระยะยาว

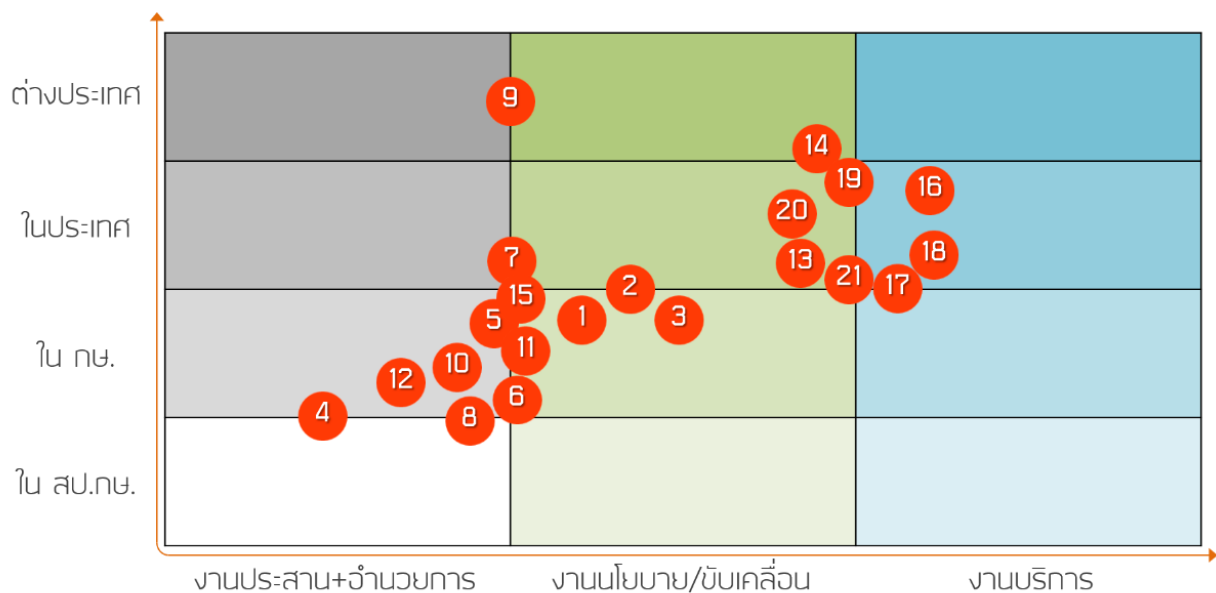
ปัจจัยการพิจารณาที่สำคัญในการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ของ สป.กษ. ในครั้งนี้ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) มุ่งเน้นการเกษตรสร้างมูลค่าเพื่อพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ แก้ไขปัญหาความยากจนและ ลดความเหลื่อมล้ำ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติกำหนดให้การพัฒนาการเกษตรเป็น 1 ใน 23 ประเด็นหลัก ที่ต้องเร่งพัฒนา แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ มุ่งเน้นการยกระดับภาคการเกษตรสู่เกษตรอุตสาหกรรม ปรับบทบาทงานพัฒนาการเกษตรในภาพรวมให้ตอบโจทย์การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่มีความก้าวหน้ามากขึ้น การพัฒนาการเกษตรตามเป้าหมายที่กระทรวงวางไว้ทั้งการเพิ่มมูลค่าภาคการเกษตร พัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer การพัฒนาทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร พัฒนา สินค้าเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น ผ่านการแปรรูป ยกระดับมาตรฐานสินค้า และพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรโดยใช้ แนวทางตลาดนำการผลิต เป็นต้น

การพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ต้องอาศัยการขับเคลื่อน ผลักดันการดำเนินงานที่สอดคล้องกับทิศทาง ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการบูรณาการร่วมจากทุกภาคส่วนตามกลไก ประชาธิปไตย ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวง หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร และภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในระดับกระทรวง มีความจำเป็นที่การขับเคลื่อนดังกล่าว ต้องมีศูนย์กลางในการ ขับเคลื่อน ประสาน บูรณาการการพัฒนาจากทุกภาคส่วนอย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อกลับมา พิจารณาทบทวน ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของปัจจุบันของ สป.กษ. ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงาน ปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ระบุว่า สป.กษ. มีภารกิจเกี่ยวกับการ พัฒนายุทธศาสตร์ แผนนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไป ของกระทรวงที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัด ตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ ตามภารกิจของกระทรวง จากสาระสำคัญดังกล่าว องค์กรที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและ ยุทธศาสตร์ของกระทรวง จึงเป็นบทบาทและภารกิจของ สป.กษ. โดยตรง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการดำเนินงานในปัจจุบันของ สป.กษ. ผ่านภารกิจหลักที่ตอบสนอง ผู้รับบริการหลักของ สป.กษ. ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงและเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

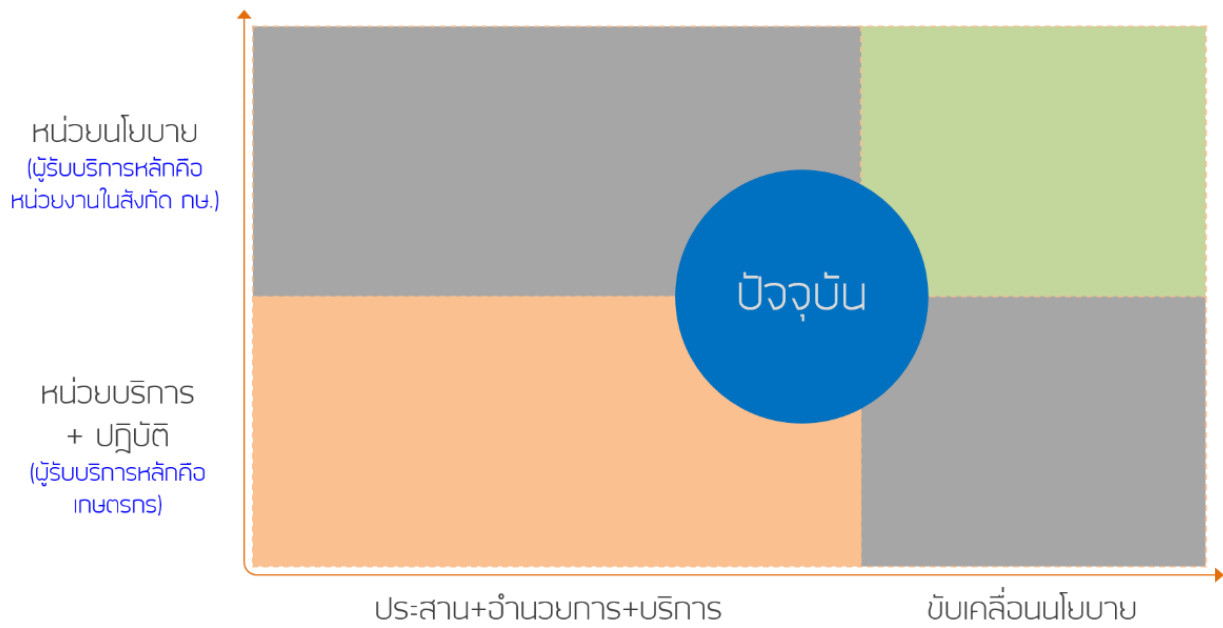
ผู้รับบริการหลัก	ประเด็นภารกิจหลัก	
หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1) การสนับสนุนข้อมูลเชิงนโยบายให้ผู้บริหารกระทรวง 2) การขับเคลื่อนโครงการพิเศษและโครงการสำคัญตามนโยบาย 3) พัฒนาศาสตร์การปกครองของกระทรวง 4) งานสารบรรณ 5) การบริหารและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง 6) พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ 7) งานบูรณาการด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	8) การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ 9) ความร่วมมือด้านการเกษตรต่างประเทศ 10) กฎหมายและระเบียบของกระทรวง 11) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 12) การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการ 13) การตรวจราชการ 14) นโยบายเทคโนโลยีการเกษตร 15) สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย	16) บริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร 17) จัดการเรื่องร้องเรียน 18) ระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม 19) การพัฒนาเกษตรกรมั่งคั่ง	20) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร 21) การป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือเกษตรกรจากภัยพิบัติด้านการเกษตร

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาขอบเขตการดำเนินงานของภารกิจต่างๆ ทั้งในแง่ของพื้นที่ดำเนินการประกอบการดำเนินงานภายในระดับ สป.กษ. การดำเนินงานระดับกระทรวง การดำเนินงานภายในประเทศและการดำเนินงานในต่างประเทศ และในแง่ลักษณะภารกิจ ประกอบด้วย งานลักษณะประสานอำนวยความสะดวก งานนโยบาย/ขับเคลื่อน และงานบริการ ได้ผลการวิเคราะห์ตามภาพที่ 2

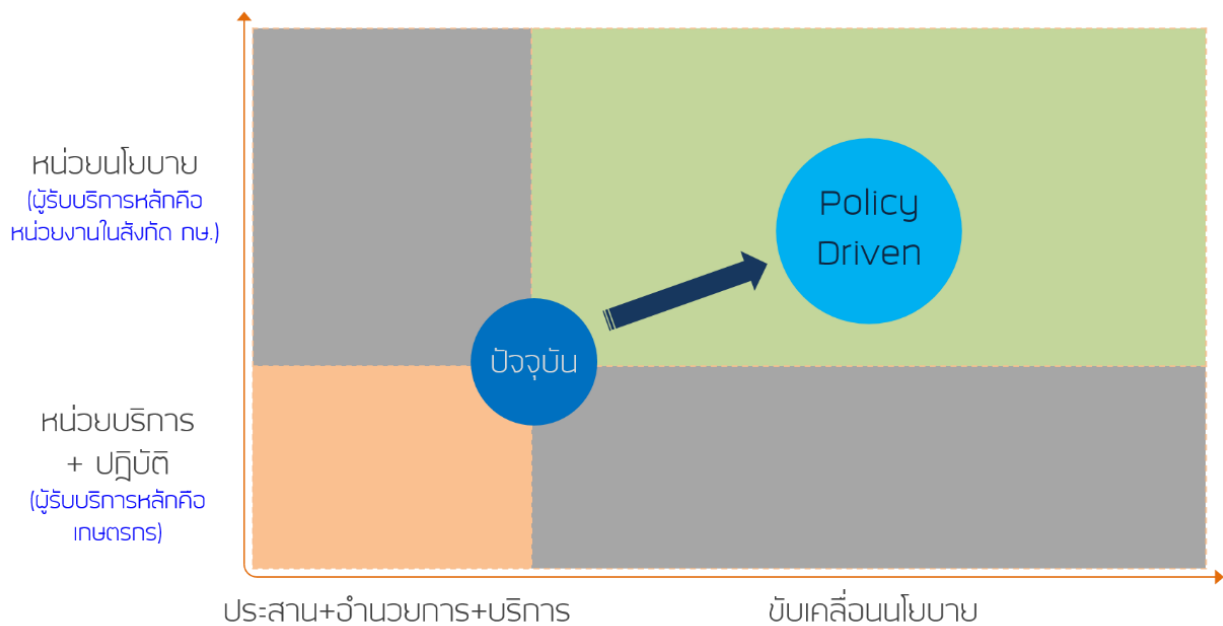
ภาพที่ 2 การวิเคราะห์ขอบเขตภารกิจหลักของ สป.กษ.

ซึ่งพบว่า ขอบเขตภารกิจในเชิงพื้นที่ สป.กษ. มีภารกิจที่ดำเนินการทั้งภายใน สป.กษ. เอง และมีหลายภารกิจที่ดำเนินการในระดับกระทรวงซึ่งเป็นงานประสานอำนวยความสะดวกสนับสนุนการดำเนินงานหน่วยงานในสังกัดกระทรวงในระดับภายในประเทศเป็นงานบริการเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายในหลายภารกิจเช่นกัน และมีภารกิจที่ดำเนินการในต่างประเทศ แต่โดยส่วนใหญ่ลักษณะการดำเนินการในลักษณะประสานอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการให้บริการต่าง ๆ ซึ่งบ่งบอกถึงจุดยืนทางยุทธศาสตร์ในปัจจุบันของ สป.กษ. ตามภาพที่ 3

ภาพที่ 3 จุดยืนทางยุทธศาสตร์ในปัจจุบันของ สป.กษ.

ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์จุดยืนทางยุทธศาสตร์ในปัจจุบันของ สป.กษ. ซึ่งทำหน้าที่ในการประสานอำนวยการและการให้บริการในสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับการทำบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร อาจไม่เพียงพอที่จะผลักดันขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรของกระทรวงให้บรรลุเป้าหมายตามทิศทางและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ใหม่ ที่ตอบสนองภารกิจที่ยากขึ้น หลากหลายขึ้นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามพลวัตของโลกที่เกิดขึ้น รวมถึงบทบาทของ สป.กษ. ที่คาดหวังในอนาคต เพื่อเป็นสิ่งบ่งบอกถึงความเป็นองค์กรและภาพลักษณ์ที่ชัดเจนในมุมมองผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาให้สอดคล้องกับจุดยืนทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว และก้าวไปสู่ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของประเทศในอนาคต ตามภาพที่ 4

ภาพที่ 4 จุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่คาดหวังของ สป.กษ.

เมื่อได้ข้อสรุปจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่คาดหวังของ สป.กษ. ในการเป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของประเทศในอนาคต” แล้ว ต้องพิจารณาและกำหนดบทบาทของ สป.กษ. ในอนาคตเกิดความชัดเจนและสะท้อนการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนดังกล่าว ดังนี้

1) สป.กษ. เป็นองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และเกษตรกรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมั่นคง และยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) สป.กษ. เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์กับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างบูรณาการตามแนวทาง “ประชารัฐ” มีข้อมูลที่ถูกต้อง มีช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็ว สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ ตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร ทั้งต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การแปรรูป) และปลายทาง (การตลาด) เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยบทบาทที่สำคัญของการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driven) รวมทั้งยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ มีดังนี้

1) **เสนอแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย** โดยการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อกำหนดแนวทางขับเคลื่อนนโยบาย พัฒนาและจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย/แผนงาน/โครงการที่เหมาะสม กับสถานการณ์และสภาพปัญหา และนำเสนอทางเลือกเชิงนโยบายที่เหมาะสมเพื่อประกอบการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

2) **การเปลี่ยนนโยบายสู่การปฏิบัติ** โดยการเปลี่ยนนโยบาย เป็นแนวทาง/วิธีการปฏิบัติ วางแผนการปฏิบัติงานในภาพรวม และกำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน รวบรวม/จัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม การจัดการ/กำหนดกลไกการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ แกนกลางการบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และประสาน อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวม

3) **การติดตามและประเมินผลนโยบาย** โดยการกำกับ เร่งรัด ติดตามผล และรายงานผลการขับเคลื่อนนโยบาย ประเมินผล ปัญหา อุปสรรค ในการขับเคลื่อนนโยบาย และแจ้งเตือนความเสี่ยง จัดทำข้อเสนอการปรับปรุงการยกเลิก การเสนอแผนงาน/โครงการใหม่ หรือการดำเนินการใดๆ ที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงการขับเคลื่อนให้บรรลุเป้าหมาย นำเสนอข้อเสนอการปรับปรุงประกอบการตัดสินใจ และการสรุปบทเรียนแนวทาง/ผลการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อการปรับปรุงข้อเสนอแนะนโยบาย

เมื่อการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่คาดหวังและบทบาทในระยะต่อไปของ สป.กษ. มีความชัดเจนแล้ว ต้องตรวจสอบสถานภาพขององค์กรในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร เพื่อให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อการทำงานในบทบาทศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อกำหนดทิศทางเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป

ส่วนที่ 6 การประเมินสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อบทบาท ภารกิจและการพัฒนาของ สป.กษ.

สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญในการวิเคราะห์สถานการณ์ ความท้าทายและแนวโน้มที่มีผลกระทบต่อจุดยืนทางยุทธศาสตร์ บทบาท ภารกิจของ สป.กษ. ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ประกอบด้วยการวิเคราะห์ 3 ส่วนหลัก ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป สภาพแวดล้อมภายนอกระดับปฏิบัติการซึ่งเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับบทบาทและภารกิจของ สป.กษ. และสภาพแวดล้อมภายในของ สป.กษ. โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกมีเป้าหมายเพื่อบ่งชี้ประเด็นแนวโน้มที่เป็นโอกาส ภัยคุกคาม และความท้าทาย และการวิเคราะห์ปัจจัยภายในมีเป้าหมายเพื่อบ่งชี้ประเด็นแนวโน้มที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน ขององค์กร จากการวิเคราะห์มีสรุปสาระสำคัญที่น่าสนใจดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสหรือเป็นภัยคุกคาม ที่มีแนวโน้มเกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ ได้ใช้เครื่องมือ PESTEL เพื่อกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไปที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยด้านการเมืองและความมั่นคง ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยด้านเทคโนโลยี ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ โดยมีผลการวิเคราะห์ในแต่ละปัจจัยดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านการเมืองและความมั่นคง (Political Factors : P)

รัฐบาลทุกยุคสมัยให้ความสำคัญและกำหนดให้นโยบายด้านการเกษตรเป็นนโยบายหลัก แม้การเมืองมีความไม่แน่นอน แต่ภาคการเกษตรเป็นภาคที่ฝ่ายการเมืองให้ความสำคัญเสมอ เนื่องจากเป็นฐานคนกลุ่มใหญ่ของประเทศ และเป็นกลไกการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในมิติต่าง ๆ นอกจากนั้น การแก้ไขปัญหาและพัฒนาด้านการเกษตรให้สำเร็จ จะส่งผลกระทบต่อเชิงบวกในภาคอื่น ๆ ในภาพรวมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยนโยบายส่วนใหญ่ เน้นดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสมด้วยวิธีการต่าง ๆ และใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตร สนับสนุนการค้นคว้าวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบเครือข่ายประชารัฐ และกำหนดให้มีการบูรณาการการทำงานในทุกระดับทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่ การพัฒนาความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างประเทศเพื่อความสามารถในการแข่งขันทางการค้า และความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งการกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของรัฐบาลจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนภาคเกษตรไทย ดังนั้น การเตรียมการรองรับการขับเคลื่อนนโยบายให้มีความพร้อมในทุกกรณีอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้การขับเคลื่อนด้านการเกษตรและสหกรณ์ในภาพรวมตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E)

การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและการเงินของโลกในปัจจุบัน ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างมาก เนื่องจากโครงสร้างของเศรษฐกิจไทยมีการพึ่งพิงกับเศรษฐกิจโลกเป็นสัดส่วนที่สูงมาก ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบ ได้แก่ สถานะการค้า ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจโลก ราคาน้ำมันในตลาดโลก ความไม่แน่นอนของนโยบายการเงินของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ การเปิดเสรีทางการค้าทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น

การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มสูงขึ้น เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการตอบโต้ การทุ่มตลาดและการอุดหนุน เป็นต้น รวมทั้ง กติกาใหม่ด้านการค้าและการลงทุนของโลกที่ไทยจะต้องเผชิญ ในอนาคต การเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ในโลก และการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมาทำให้ประเทศต่าง ๆ สร้างมาตรการ ปกป้องผู้ประกอบการภายในประเทศมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็แสวงหาโอกาสใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการขยายตัว ของเศรษฐกิจของตนเอง ส่งผลให้มีการเปิดการค้าการลงทุนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศในภูมิภาคเดียวกัน และ กัดดันให้ประเทศกำลังพัฒนารวมถึงประเทศไทยต้องมีพันธกรณีเกี่ยวกับการรับภาระที่เกิดขึ้นจากมาตรการดังกล่าว ซึ่งภาวะทางการค้าระหว่างประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เอื้อให้ สป.กษ. ต้องเร่งพัฒนางานเกี่ยวกับภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศให้สามารถรองรับภาวะการณดังกล่าว เนื่องจากภาวะ เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในประเทศมีความผันผวน ทำให้การดำเนินงานด้านการเกษตรในต่างประเทศ ต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ เป็นแกนในการเชื่อมโยงข้อมูลความต้องการสินค้า กฎระเบียบ ข่าวสารข้อมูลต่างๆ ของประเทศคู่ค้า กับการผลิตและการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ สามารถแข่งขันและขยายตลาดสินค้าเกษตรของไทยไปยัง ต่างประเทศมากขึ้น

ด้านเศรษฐกิจในประเทศ การขยายตัวของการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาจำนวนมาก จึงทำให้ความต้องการบริโภคอาหารและสินค้าเกษตรมากขึ้น การขับเคลื่อนนโยบายที่จะบริหารจัดการสินค้า ให้มีเพียงพอรองรับความต้องการจึงเป็นสิ่งจำเป็น ประกอบกับในปัจจุบัน ปัญหาด้านเศรษฐกิจในภาคการเกษตร ที่ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เช่น ปัญหาที่ดินทำกิน หนี้สินในภาคเกษตร ราคาสินค้าเกษตร มีความผันผวน ค่าแรงภาคการเกษตรน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับค่าแรงของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ต้นทุน การผลิตและขนส่งสินค้าเกษตรสูง เป็นต้น

1.3 ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Factors : S)

แนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้นต้องการอาหาร พลังงาน ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น โดยแนวโน้ม ประชากรโลกที่เพิ่มขึ้นตามการคาดการณ์ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งคาดว่าประชากรโลกจะเพิ่มขึ้นจากประมาณ 7,000 ล้านคน เป็น 9,000 ล้านคน ในอีก 20 ปีข้างหน้า หรือใน ค.ศ. 2050 ส่งผลต่อความต้องการอาหารที่เพิ่มขึ้น แต่ด้วยในปัจจุบันการพัฒนาด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในภาพรวมของโลกที่มีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมเพิ่มขึ้นด้วย รวมทั้ง แนวโน้มของโลกที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น โดยผู้บริโภคจะเน้นความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต ทำให้ผู้บริโภค และผู้ผลิตสามารถติดต่อสื่อสาร ตอบสนองความต้องการสินค้าได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ การแข่งขันทางการค้าจะมีความรุนแรงมากขึ้น โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 โดยปี 2557 ประชากรวัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ประชากรและแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น โดยแรงงานภาคเกษตรส่วนใหญ่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรมีอายุเฉลี่ย 65 ปี ซึ่งเมื่อเทียบกับภาคการผลิตอื่นซึ่งอายุเฉลี่ย ต่ำกว่ามาก เป็นผลมาจากการเคลื่อนย้ายของแรงงานวัยหนุ่มสาวไปสู่ภาคการผลิตอื่น อาทิ ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว ส่งผลต่อโครงสร้างการผลิตที่ใช้แรงงานในครัวเรือนต้องใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งประชากรกลุ่มนี้จะต้องเป็นกลุ่มที่ภาครัฐต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง เพราะนอกจากจะเป็นผู้ผลิต อาหารเลี้ยงคนทั้งประเทศแล้วส่วนใหญ่ยังคงเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะความเป็นอยู่ต่ำกว่ากลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งถือเป็นภัยคุกคาม กล่าวคือ ประชากรและแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้นส่งผลให้เกิด ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าถึงช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการเข้าถึงช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนส่งเสริมและ นำเสนอโดยให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งเมื่อ เกษตรกรมีข้อจำกัดในการเข้าถึง

ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรส่งผลให้ไม่รู้เท่าทันและมักถูกชักจูงจากผู้แสวงหาผลประโยชน์จากเกษตรกรได้ง่าย และนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ เช่น ภาระหนี้สิน และการสูญเสียที่ดินทำกิน เป็นต้น

การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับอย่างกว้างขวางตั้งแต่ระดับเกษตรกร ครอบครัว ชุมชน และประเทศ หลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่เป็นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเกษตรที่เป็นรูปธรรม นำไปสู่ความพออยู่พอกิน มีความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร ลดรายจ่าย พึ่งตนเอง และแก้ปัญหาความยากจนของภาคครัวเรือนและภาคชุมชน เกษตรกรที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในหลายพื้นที่ ปรากฏผลชัดเจนว่าสามารถก้าวพ้นภาวะหนี้สินจากการทำอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงพาณิชย์ และรูปแบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งเกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ วนเกษตร เกษตรธรรมชาติ และเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเกษตรกรตัวอย่างที่ได้รับรางวัลการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่างก็ยืนยันว่าเกษตรกรที่เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยการดำเนินตามเกษตรทฤษฎีใหม่ที่ลดรายจ่าย ลดการใช้สารเคมี และเน้นการผลิตที่ยึดความมีเหตุผล และองค์ความรู้ สามารถทำให้เกษตรกรมีเงินออม หลุดพ้นจากภาวะหนี้สิน และมีรายได้มั่นคง สามารถช่วยเหลือ แบ่งปันให้เพื่อนบ้านและชุมชน ดังนั้น กระแสการดำรงชีวิตที่มุ่งเน้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในทุกระดับมากขึ้นทำให้เอื้อต่อการผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายเทคโนโลยีการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรให้บรรลุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T)

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล ปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน เป็นยุคอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่งทุกอย่าง (Internet of Things) เข้ามามีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น เชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารของประชากรได้ทั่วโลก โดยผ่านระบบเครือข่ายในหลากหลายรูปแบบ เช่น Smart Phone อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ซึ่งการติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายเหล่านี้ทำให้เข้าสู่สังคมยุคดิจิทัล เป็นโอกาสในการพัฒนาประเทศที่เชื่อมโยงไปยังต่างประเทศได้ทั่วโลก ส่งผลให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและองค์ความรู้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มีมูลค่าสูงขึ้น โดยเฉพาะในภาคการเกษตร มีการพัฒนาสู่ระบบ Smart Farming มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเครื่องจักรกลการเกษตรที่สามารถทดแทนแรงงานในภาคการเกษตร อีกทั้งมีการนำเทคโนโลยีชีวภาพมาช่วยพัฒนาการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตทางการเกษตร แต่ในปัจจุบันการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ยังอยู่ในแวดวงบริษัท องค์กร หรือฟาร์มขนาดใหญ่ที่มีศักยภาพ เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูง ในกลุ่มเกษตรกรรายย่อยยังขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเอง การวางกรอบแนวทางการพัฒนาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีครอบคลุมในหลายประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ อาทิ การกำหนดกรอบและนโยบายการพัฒนา Big Data ด้านการเกษตรเชื่อมโยงด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการบริหารจัดการและการพัฒนาให้ตอบโจทย์ที่สำคัญของประเทศ การกำหนดนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่และการประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพและการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ การพัฒนาช่องทางการสื่อสารองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เข้าถึงได้โดยสะดวก การพัฒนาเนื้อหาสาระขององค์ความรู้เหล่านั้นให้สามารถเข้าใจและนำไปใช้ได้จริง การพัฒนากลไก ระบบการทำงานโดยอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวง รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ ความพร้อมในการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และพัฒนาบุคลากรเฉพาะด้านที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทในอนาคต ซึ่งเป็นภารกิจที่ สป.กษ. ต้องดำเนินการให้เกิดเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

1.5 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors : E)

ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) ที่มี 17 เป้าหมายและ 168 เป้าประสงค์ ได้เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง สนับสนุน การสร้างความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งประเทศไทยได้กำหนด เป้าหมายการพัฒนาสอดคล้องกับเป้าหมายของ SDGs ดังกล่าว ในทุกระดับและทุกภาคส่วนให้สำคัญและบูรณาการ การขับเคลื่อนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง สป.กษ. เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืน ของประเทศ จึงต้องเร่งรัดการพัฒนาโดยบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนทั้งในและต่างประเทศเพื่อให้บรรลุผล ตามเป้าหมายดังกล่าว

นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติทั่วโลกมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ในช่วง 30 ปีที่ผ่านมา อุณหภูมิโลกสูงขึ้นทำให้เกิดภัยธรรมชาติบ่อยครั้งและทวีความรุนแรง อาทิ แผ่นดินไหว ดินถล่ม ภูเขาไฟระเบิด เกิดการเปลี่ยนแปลงฤดูกาลผลิต ทำให้ระบบนิเวศในหลายพื้นที่ของโลกและพื้นผิวโลกมีการเปลี่ยนแปลง เกิดการสูญเสียน้ำจืดและสัตว์ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะทำให้ภูมิภาคในเขตร้อนมีฤดูแล้งยาวนาน การระเหยของ น้ำเพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำที่เก็บกักลดลง และส่งผลกระทบต่อภาคการขาดแคลนน้ำ การเพิ่มขึ้นของโรคระบาด สำหรับ ผลกระทบต่อภาคเกษตร ความแปรปรวนของภูมิอากาศและภัยธรรมชาติทำให้ระดับคาร์บอนไดออกไซด์และ อุณหภูมิสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อระบบการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะพืชอาหารได้รับ ผลกระทบอย่างรุนแรง นอกจากนี้ ความแปรปรวนของปริมาณน้ำฝน ภัยธรรมชาติที่รุนแรง และการระบาดของ โรคและแมลงศัตรูพืชจะสร้างความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร เกิดปัญหาความยากจน การอพยพย้ายถิ่น และการแย่งชิงทรัพยากร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกดังกล่าว เป็นภัยคุกคามที่สำคัญ กล่าวคือ ภัยธรรมชาติ และภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความเสียหายต่อผลผลิตและการประกอบอาชีพของ เกษตรกรกลุ่มเป้าหมายของ สป.กษ. ส่งผลให้ไม่สามารถทำการเกษตรในพื้นที่ของตน ทำให้ขาดรายได้ ซึ่งส่งผลให้ เกษตรกรบางรายที่เป็นลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเวลา ในทางกลับกันยังถือเป็นโอกาสในการ แสดงบทบาทตามภารกิจของ สป.กษ. กล่าวคือ การเกิดภัยธรรมชาติมากขึ้นส่งผลให้ สป.กษ. ต้องแสดง บทบาทในหน้าที่ตามภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรต่างๆ มากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สป.กษ. ต้องให้ความสำคัญและเตรียมความพร้อมในการรองรับภารกิจให้สามารถตอบสนอง ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

1.6 ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ (Legal Factors : L)

จากการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศที่ผ่านมา ได้มีการปฏิรูปกฎหมาย โดยมีการ ทบทวน ปรับปรุง และตรากฎหมายขึ้นใหม่หลายฉบับ ทั้งกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายด้านการเกษตร และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ 1) มีกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่ส่งผล ต่อการปฏิบัติงานของ สป.กษ. ในหลายประการ อาทิ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและ การบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบด้านการเงินและงบประมาณ รวมทั้งกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง สป.กษ. ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติอย่างถูกต้อง 2) ในกรณีที่มีการเสนอขอแก้ไขปรับปรุงหรือเสนอกฎหมาย ต้องอำนวยความสะดวกการปฏิรูปกฎหมายด้านการเกษตรและที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เร่งรัดดำเนินการตาม กฎหมายที่บัญญัติให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ดำเนินการ เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตร พันธ์สัญญา พ.ศ. 2560 เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการ

นอกจากสภาพแวดล้อมภายนอกโดยทั่วไป ได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการที่ส่งผลทั้งในแง่ของโอกาส และภัยคุกคามที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้ แต่มีผลโดยตรง และมีความเฉพาะเจาะจงต่อภารกิจของ สป.กษ. สภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระบรมวงศานุวงศ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตร ความก้าวหน้าภาคการเกษตรในต่างประเทศ สถานการณ์ด้านเกษตรกรรมของไทย ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีผลการวิเคราะห์ในแต่ละปัจจัยดังนี้

2.1 พระบรมวงศานุวงศ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตร

พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านต่าง ๆ มากมาย ทั้งด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตรด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข เป็นต้น พร้อมทั้งได้พระราชทานแนวทางดำเนินงานให้หน่วยงานต่างๆ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร สิ้นพระชนม์แล้วเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยและทรงคำนึงถึงความอยู่ดีมีสุขของประชาชนเป็นสำคัญ ประกอบกับมีพระราชประสงค์ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ของรัชกาลที่ 9 ในการบำบัดทุกข์และบำรุงสุขให้ประชาชนและพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า โดยมีการเปิดให้ประชาชนทั่วประเทศ สมัครเข้าร่วมจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ปรากฏว่ามีประชาชนสมัครเข้าร่วมจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเกษตร ซึ่ง สป.กษ. ต้องน้อมนำมาปฏิบัติและขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้ประสบความสำเร็จ และทำประโยชน์แก่ราษฎรตามพระราชปณิธานของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ต่อไป

2.2 ความก้าวหน้าภาคการเกษตรในต่างประเทศ

ประเทศต่างๆ ที่ทำการเกษตรได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมใช้ในทำการเกษตร ปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก และปรับปรุงพันธุ์พืช และมีความก้าวหน้าในการพัฒนาการเกษตรมากขึ้น โดยมีตัวอย่างของประเทศที่พัฒนาด้านการทำการเกษตรที่สำคัญ ดังนี้

1) **อิสราเอล** เป็นหนึ่งในประเทศที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากรธรรมชาติ จากการที่มีภูมิประเทศและสภาพอากาศแบบทะเลทรายและกึ่งทะเลทราย ซึ่งมีช่วงเวลาที่ฝนตกอยู่เพียง 4 เดือน/ปี จึงเกิดปัญหาแหล่งน้ำไม่เพียงพอ ทั้งน้ำที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคและน้ำสำหรับการเกษตร จากปัญหาดังกล่าวส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ทั้งการแปลงน้ำทะเลเป็นน้ำจืด การนำน้ำเสียกลับมาใช้ประโยชน์ สร้างท่อส่งน้ำขนาดใหญ่ ส่งน้ำจากเหนือลงมาทางภาคใต้ที่แห้งแล้ง การทำฝนเทียม และการกลั่นน้ำจืดจากทะเลและสิ่งที่สำคัญสำหรับด้านการเกษตรคือ “การชลประทานแบบน้ำหยด” ซึ่งเป็นหนึ่งในเทคโนโลยีการเกษตรเพื่อใช้น้ำให้น้อยที่สุด และเพิ่มผลผลิตให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ ชลประทานแบบน้ำหยดเป็นการวางระบบท่อส่งน้ำเพื่อให้น้ำและปุ๋ยไปเลี้ยงรากพืชแต่ละต้นได้โดยตรง ซึ่งสามารถช่วยประหยัดน้ำได้ถึง 80% ไม่เพียงแคลดการใช้น้ำลงได้อย่างมากเท่านั้น ระบบดังกล่าวยังทำให้พืชได้รับสารอาหารจากปุ๋ยและน้ำในปริมาณพอเหมาะเพียงพอ ส่งผลปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้นมาราว 30-50%

2) **สหรัฐอเมริกา** ได้ริเริ่มโครงการใหม่ที่มีชื่อว่า American Food 2.0 ซึ่งเป็นโครงการที่สหรัฐฯ ต้องการที่จะเป็นผู้นำทางด้านเกษตรและอาหารให้แก่ชาวโลก โดยเริ่มมีการลงทุนในเรื่องเกษตรและอาหารซึ่งเป็นสัญญาณที่ชี้ถึงการเติบโตของประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องเกษตรและอาหาร รวมทั้ง บริษัทเอกชน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานรัฐ ได้ร่วมกันจัดตั้งสภาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อการเกษตรและอาหาร (Science, Technology, Engineering and Mathematics for Food and Agriculture Council)

เพื่อรองรับการสนับสนุนให้เยาวชนในสหรัฐฯ หันมาเรียนเกษตรกันมากขึ้น นอกจากนี้ มีการพัฒนารูปแบบในการทำการเกษตร โดยเป็น “การเกษตรแบบแนวตั้ง” (Vertical Farm) ซึ่งเป็นการปลูกพืชเป็นชั้นๆ ปลูกในโรงเรือนที่มีหลังคา ที่สามารถป้องกันแมลงและวัชพืชต่างๆ ได้ โดยควบคุมการให้น้ำ อาหาร และแสงโดยมนุษย์ผ่านระบบอัจฉริยะต่างๆ ทำให้ได้ผลผลิตในปริมาณที่มากกว่า ปลอดภัยกว่า และควบคุมได้ง่ายกว่า ซึ่งแนวคิดการทำเกษตรแบบแนวตั้งนี้เป็นผลมาจากสภาวะโลกที่ร้อนขึ้น และการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร จะทำให้พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูกไม่เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ ซึ่งนอกจากทำการเกษตรแบบแนวตั้ง

3) สหภาพยุโรป เมื่อระบบการเกษตรเข้าสู่ยุคสมัยของเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm หรือ Intelligent Farm) เพื่อให้สามารถผลิตอาหารรองรับประชากรโลกที่จะมากขึ้นในอนาคต เกษตรกรและบุคลากรทางการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการทำฟาร์มที่มีความแม่นยำสูง (Precision Farming) โดยเน้นการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด ด้วยการดูแลทุกกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ และแม่นยำ ผ่านระบบเซนเซอร์ เพื่อให้กระบวนการผลิตถูกต้อง ตั้งแต่เริ่มหว่านเมล็ด รดน้ำ ให้อาหาร การเก็บเกี่ยว และคัดเลือกผลผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุด ปัจจุบันการทำเกษตรความแม่นยำสูงเป็นที่นิยมกันมากในสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ยุโรป ญี่ปุ่น มาเลเซีย และอินเดีย นอกจากการพัฒนาการทำเกษตรแล้วยังมีการทำความร่วมมือ และกำหนดนโยบายเกษตรร่วม (Common Agricultural Policy: CAP) ซึ่งเป็นระบบเงินอุดหนุนและโครงการเกษตรของสหภาพยุโรป โดยเป็นการจ่ายเงินอุดหนุนโดยตรงแก่พืชผลและที่ดิน ซึ่งอาจเพาะปลูกขึ้นด้วยกลไกสนับสนุนราคา รวมทั้งราคาประกันขั้นต่ำ ภาษีศุลกากรขาเข้าและโควตาของสินค้าบางชนิดจากนอกสหภาพยุโรป โดยเป้าหมายของนโยบายการเกษตรร่วมจะเป็นการจัดหามาตรฐานการครองชีพตามความเหมาะสมแก่เกษตรกรจัดหาอาหารคุณภาพในราคาที่เป็นธรรมแก่ผู้บริโภค และเพื่อรักษามรดกชนบท

4) จีน ได้มีการประกาศ “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13” (ระยะ 5 ปี พ.ศ.2559-2563) เพื่อกำหนดทิศทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต โดยเป็นการปรับโครงสร้างในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในรูปแบบใหม่ภายใต้นโยบาย “New Normal” หรือ “ความปกติรูปแบบใหม่” ซึ่งเป็นการปรับสมดุลคุณภาพของการพัฒนาใหม่โดยยอมให้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวต่ำกว่าระดับศักยภาพในอดีต รวมทั้งได้ริเริ่มจัดทำเส้นทางสายไหมศตวรรษ 21 (One Belt and One Road) ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งของโลก ที่จะมีส่วนช่วยการพัฒนาเศรษฐกิจ และการค้าโลก โดยจีนมีเป้าหมายต้องการแรงกระตุ้นใหม่ๆ ในการช่วยระบายกำลังการผลิตของจีน

5) ญี่ปุ่น ได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมขั้นที่ 6 “Sixth-Order Industry” หมายถึง การผนึกกำลังสร้างเครือข่ายระหว่าง ขั้นที่ 1 ภาคการเกษตร ขั้นที่ 2 ภาคอุตสาหกรรมแปรรูป และขั้นที่ 3 การกระจายสินค้า ($1 \times 2 \times 3 = 6$) เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์และช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชนชนบท โดยวงจรทั้งหมดจะเริ่มจากภาคเกษตรเป็นหลัก และมีการเชื่อมโยงตลอดห่วงโซ่ หากขาดขั้นตอนใดไป ทุกอย่างจะมีค่าเท่ากับ 0 การรวมกลุ่มของอุตสาหกรรมขั้นที่ 6 “Sixth-Order Industry” เป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ชนบท เพื่อสนับสนุนภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรมแปรรูป และภาคการตลาดจำหน่ายตลอดจนการขนส่ง ทำให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้แก่ชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้เกิดเป็นธุรกิจเกษตร (Agi-Business) ในชุมชน นอกจากพัฒนาในรูปแบบการทำเกษตรแล้วยังเน้นการท่องเที่ยวสีเขียวที่จะได้เพลิดเพลินกับเหล่าผู้คน วัฒนธรรมที่เพาะบ่มในประวัติศาสตร์มาเป็นเวลานาน หรือธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ในท้องที่นั้นๆ ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้ การจะสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคการเกษตรญี่ปุ่นได้มุ่งเน้นในการสร้างความเข้มแข็งของสหกรณ์ โดยสหกรณ์การเกษตรญี่ปุ่นได้ขยายบทบาทและอิทธิพลของตนโดยแสวงหาประโยชน์จากระบบการจำหน่ายและการตั้งราคาของรัฐบาล

2.3 สถานการณ์ด้านเกษตรกรรมของไทย

1) ความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม จากความเข้มแข็ง

ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความสะดวกของสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการสะสมความรู้และภูมิปัญญาทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคการผลิตอื่น ๆ แต่ปัญหาทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเกษตรอีกประการหนึ่งคือ ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชากรภาคเกษตรกับภาคการผลิตอื่น เช่น อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรด้อยกว่าประชาชนสาขาอื่น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของเศรษฐกิจไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2) **เกษตรกรมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น** โครงสร้างครัวเรือนเกษตรกรไทยโดยเฉลี่ยครัวเรือนเกษตรกรไทยมีสมาชิก 2.7 คน และ 75% มีส่วนร่วมในการทำการเกษตร ซึ่งภาคเกษตรไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสูงวัยของแรงงาน โดยสัดส่วนของแรงงานเกษตรสูงอายุที่มีอายุ 40-60 ปี เพิ่มขึ้นจาก 39% ในปี 2546 เป็น 49% ในปี 2556 เช่นเดียวกับสัดส่วนของแรงงานที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ที่เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนทางกับสัดส่วนของแรงงานอายุน้อย (15-40 ปี) ที่ลดลงอย่างมากจาก 48% เป็น 32% ในช่วงเวลาเดียวกัน ซึ่งหากเปรียบเทียบกับภาพรวมโครงสร้างประชากรของประเทศจากกรมการปกครอง พบว่าจำนวนประชากรของประเทศที่มีอายุ 15-40 ปี, 40-60 ปี และมากกว่า 60 ปี ในปี 2560 มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 51, 35 และ 14 ตามลำดับ

3) **พื้นที่ชลประทานไม่เพียงพอ** การเข้าถึงทรัพยากรน้ำยังมีข้อจำกัด และมีความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่สูง โดยในปี 2560 ครัวเรือนเกษตรกรเพียงร้อยละ 42 สามารถเข้าถึงทรัพยากรน้ำซึ่งถือว่าเป็นสินทรัพย์เกษตรที่สำคัญมาก โดยส่วนใหญ่อยู่ในภาคกลาง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และหากพิจารณาตามประเภทของแหล่งน้ำ พบว่า 26% ของครัวเรือนเกษตรกรที่สามารถเข้าถึงระบบการชลประทานได้ และส่วนใหญ่ก็กระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง เหนือตอนล่าง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 11% ของครัวเรือน มีการสร้างและใช้แหล่งน้ำของตนเอง และมีสัดส่วนสูงในภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือ และ 6% ของครัวเรือนใช้แหล่งน้ำธรรมชาติและสาธารณะ และมีสัดส่วนสูงในภาคเหนือ โดยรวมการเข้าถึงทรัพยากรน้ำของครัวเรือนเกษตรกรยังจำกัดในภาคอีสานตอนล่างและภาคใต้เมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ

4) **การถือครองที่ดินทำกิน** ครัวเรือนเกษตรกรส่วนใหญ่มีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินทำกิน และจำนวนครัวเรือนที่มีกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยแบ่งการถือครองที่ดินของครัวเรือนเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย 1) มีกรรมสิทธิ์อย่างสมบูรณ์ เช่น มีโฉนด น.ส.5 หรือ น.ส.3 2) มีกรรมสิทธิ์ประเภทอื่น ๆ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดในการขายหรือโอน เช่น ส.ป.ก เป็นต้น 3) เช่า หรือ 4) ไม่มีเอกสารสิทธิ์ใด ๆ ซึ่งโดยเฉลี่ย 59.8% ของครัวเรือนเกษตรกรมีกรรมสิทธิ์อย่างสมบูรณ์ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ขณะที่ครัวเรือนที่เช่าที่ดินทำกินจะมีสัดส่วนสูงในภาคกลางและเหนือตอนล่าง และครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินจะกระจายอยู่ในทุกภูมิภาคโดยเฉพาะในเขตพื้นที่สูงและป่า

5) **รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรไทย** รายได้และหนี้สินเป็นตัวชี้วัดสำคัญถึงการพัฒนาของครัวเรือนเกษตรกรไทย โดยเกือบ 40% ของครัวเรือนเกษตรกรไทยยังมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศ ซึ่งมีรายได้ไม่ถึง 32,000 บาท (ระดับเส้นความยากจนของประเทศไทยในปี 2560 เท่ากับ 2,686 บาท/คน/เดือน) โดยรวมครัวเรือนเกษตรกรไทยจำนวนมากยังมีฐานะยากจน 30% ของครัวเรือนเกษตรกรมีหนี้สินเกิน 1 เท่าของรายได้ต่อหัวต่อปี

2.4 ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สป.กษ. ได้ดำเนินการจ้างมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการสำรวจความพึงพอใจต่อการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการของ สป.กษ. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้สำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม จำนวน 766 ราย ผลการสำรวจจำแนกตามกระบวนการและคุณภาพในภาพรวม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) **กระบวนการหลัก 14 กระบวนการ** พบว่าผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยกระบวนการให้บริการที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ กระบวนการช่วยเหลือเกษตรกรร้องลงมาได้แก่ กระบวนการประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตร และกระบวนการดำเนินการด้านกฎหมายของกระทรวงตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อนำผลการศึกษาความต้องการความคาดหวังและความพึงพอใจของกระบวนการสร้างคุณค่ามาเปรียบเทียบกัน พบว่า กระบวนการที่สามารถตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากที่สุด คือ กระบวนการเตรียมการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ส่วนกระบวนการสร้างคุณค่าที่มีความพึงพอใจในการบริการต่ำกว่าความต้องการความคาดหวังมากที่สุด คือ กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลของกระทรวง รองลงมาได้แก่ กระบวนการตรวจสอบภายใน และกระบวนการสงเคราะห์เกษตรกรตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในช่วงปี พ.ศ. 2555-2560 พบว่าค่าคะแนนความพึงพอใจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและลดลงในปี 2560 เล็กน้อยจากคะแนน 3.87 เหลือเพียง 3.75

2) กระบวนการสนับสนุน 9 กระบวนการ พบว่าผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยกระบวนการสนับสนุนที่ได้รับความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการบริหารงานสารบรรณของ สป.กษ. รองลงมา ได้แก่ กระบวนการบริหารงานคลังของ สป.กษ. และกระบวนการบริหารจัดการดำเนินงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ตามลำดับ อย่างไรก็ตามเมื่อนำผลการศึกษาความต้องการความคาดหวังและความพึงพอใจของกระบวนการสนับสนุนมาเปรียบเทียบกัน พบว่ากระบวนการที่มีความพึงพอใจในการบริการต่ำกว่าความต้องการความคาดหวังมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ. รองลงมา ได้แก่ กระบวนการบริหารกลยุทธ์ของ สป.กษ. และกระบวนการพัฒนาระบบราชการของ สป.กษ. ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในช่วงปี พ.ศ.2555-2560 พบว่าค่าคะแนนความพึงพอใจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและลดลงในปี 2560 เล็กน้อยจากคะแนน 3.97 เหลือเพียง 3.91

3) ผลการสำรวจคุณภาพในภาพรวมของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการขอรับบริการจาก สป.กษ. พบว่า คุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีมิติที่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินว่ามีคุณภาพมากที่สุด คือ มิติการตอบสนองต่อผู้รับบริการ รองลงมาได้แก่ มิติการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และมิติการให้ความเชื่อมั่น ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการสำรวจในช่วงปี พ.ศ. 2555-2560 พบว่าค่าคะแนนความพึงพอใจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนให้เห็นว่าการนำผลการสำรวจไปปรับปรุงการให้บริการส่งผลให้คุณภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้น

4) สรุปข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการหลักและสนับสนุน ได้ดังนี้

4.1) กระบวนการหลักควรมุ่งเน้นการพัฒนา 1) กระบวนการการบริหารทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ. โดยควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ เพื่อประกอบการวางแผนอัตรากำลังคนได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับภารกิจ 2) กระบวนการตรวจสอบภายใน โดยควรมีการจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางในการตรวจสอบอย่างสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบภายในและ 3) กระบวนการสงเคราะห์เกษตรกร โดยควรมีการสนับสนุนหน่วยงานในเรื่องของการเขียนขอเงินช่วยเหลือและส่งเสริมเกษตรกร เพื่อเป็นการลดภาระในการดำเนินการด้านเอกสารและช่วยทำให้การพิจารณาเงินช่วยเหลือสามารถกระทำได้อย่างรวดเร็ว

4.2) กระบวนการสนับสนุนควรเน้นการพัฒนา 1) กระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยควรมีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อประกอบการวางแผนอัตรากำลังคนได้อย่างถูกต้องและสอดคล้องกับภารกิจ 2) กระบวนการบริหารกลยุทธ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยควรมีการรวบรวมข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำแผนและ 3) กระบวนการพัฒนาระบบราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยควรมีความถี่ในการชี้แจงทำความเข้าใจ เพื่อให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรและการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

4.3) การพัฒนาคุณภาพในการให้บริการทั้ง 5 มิติ มีดังนี้ 1) ความเป็นรูปธรรมในการบริการ โดยควรมีการปรับปรุงสถานที่ให้สามารถรองรับผู้ขอรับบริการได้อย่างเหมาะสม 2) ความเชื่อถือไว้วางใจ โดยควรมีการประชาสัมพันธ์ถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงานให้แก่ผู้รับบริการเพื่อสร้างความมั่นใจในการได้รับบริการที่เหมาะสมแก่ผู้รับบริการ 3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ โดยควรมีการจัดกิจกรรมการแข่งขันในการให้บริการเพื่อให้เจ้าหน้าที่เกิดความกระตือรือร้นในการให้บริการเพิ่มขึ้น 4) การให้ความเชื่อมั่น โดยควรมีการเพิ่มเติมการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความรู้เพิ่มเติมในการนำมาใช้ในการดำเนินงาน

ได้อย่างถูกต้อง และ 5) การรู้จักและเข้าใจบริการ โดยควรให้เจ้าหน้าที่ใช้ระยะเวลาในการสอบถามความต้องการในการ มาขอรับบริการให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถเข้าใจในความต้องการของผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง

3. สภาพแวดล้อมภายใน

จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเพื่อหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนของ สป.กษ. ได้ใช้เครื่องมือ McKinsey 7-S ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่ กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy) โครงสร้างขององค์กร (Structure) ประเด็นด้านบุคลากร (Staff) ประเด็นด้านระบบงาน (System) ประเด็นด้านทักษะ (Skills) ประเด็นด้านลักษณะการทำงาน (Style) และประเด็นค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร (Shared Value) และเพิ่มเติมประเด็นการบูรณาการ (Synergy) ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ สป.กษ. ในการปฏิบัติงาน ผลการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น มีดังนี้

3.1 กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)

1) การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร ที่ผ่านมา สป.กษ. มีทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เนื่องจากมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ผลผลิต โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่และยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์กร โดยการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์ของ สป.กษ. ดำเนินการ ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานกลาง เช่น มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์ การรับฟังความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิเคราะห์สถานการณ์นำไปสู่การกำหนดทิศทางขององค์กร มีประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมที่เชื่อมโยงขึ้นไปยังยุทธศาสตร์ของกระทรวงและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ชาติ และเชื่อมโยงลงมายังผลลัพธ์และผลผลิตอันเกิดจากการจัดทำกิจกรรมของหน่วยงานในแต่ละระดับที่ชัดเจน เป็นต้น

2) การขับเคลื่อนกลยุทธ์องค์กรสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์ความสำเร็จในการขับเคลื่อนองค์กรสู่การปฏิบัติของ สป.กษ. ได้พิจารณาการดำเนินการใน 3 ประเด็นหลัก ประกอบด้วย การสื่อสารทิศทางและกลยุทธ์ขององค์กร การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ และการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานทุกระดับ ดังนี้

(1) การสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร สป.กษ. ได้ดำเนินการสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กรผ่านช่องทางต่างๆ และมีการติดตามผลการรับรู้และเข้าใจทิศทางองค์กรเป็นประจำทุกปี ซึ่งพบว่าผลการสำรวจการรับรู้และเข้าใจไม่สูงมากนัก ทั้งที่มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารมากขึ้น ซึ่งมีเสียงสะท้อนจากเวทีการประชุมและสัมมนาต่าง ๆ ของ สป.กษ. เป็นประจำว่า การนำเสนอผ่านช่องทางต่าง ๆ ขาดความน่าสนใจและกระตุ้นให้เกิดรับรู้และเข้าใจเท่าที่ควร แม้ผู้บริหารในทุกระดับให้ความสำคัญในการสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ไปยังบุคลากรขององค์กร แต่ยังมีบุคลากรจำนวนน้อยที่รับรู้และเข้าใจทิศทางและยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามกรอบตามแผนงาน/โครงการตามภารกิจประจำที่กำหนดไว้เท่านั้น

(2) การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ สป.กษ. ได้มีการพัฒนาระบบการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันมีแนวทางที่ชัดเจนสำหรับการดำเนินการดังกล่าว แต่การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติที่ผ่านมายังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจาก สป.กษ. มีการกระจายอำนาจให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติของตนเองและนำเสนอ กิจกรรม/โครงการ ที่จะดำเนินการ เพื่อของบประมาณในแต่ละปี ซึ่งการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติด้วยความเข้าใจและตีความผลผลิตและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานแตกต่างกัน ทำให้การผลักดันเป้าหมายของ สป.กษ. ในภาพรวมไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังขาดเวทีในการพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมของ โครงการ/กิจกรรม กับทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กรดังกล่าว

(3) การจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานทุกระดับ สป.กษ. มีการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานทุกระดับตามรูปแบบและหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานกลางกำหนด ประกอบด้วย การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการในระดับส่วนราชการและระดับหน่วยงาน ตามข้อกำหนดของสำนักงาน ก.พ.ร. และการจัดทำข้อตกลงและการประเมินผลการปฏิบัติราชการในระดับบุคคลของสำนักงาน ก.พ. ซึ่งที่ผ่านมาสามารถดำเนินการจัดทำคำรับรอง การติดตามการรายงานผล รวมทั้งการประเมินผลตามตัวชี้วัดได้ตามระยะเวลาที่กำหนด แต่เมื่อพิจารณาที่การกำหนดตัวชี้วัด

และค่าเป้าหมายที่ใช้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติราชการในระดับบุคคลโดยส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เอื้อต่อการได้ผลการประเมินในระดับสูงมากกว่าการพิจารณาถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กร

จากข้อมูลดังกล่าวสรุปได้ว่า การขับเคลื่อนทิศทางและยุทธศาสตร์องค์กรสู่การปฏิบัติของ สป.กษ. ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากการสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ และการจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงานทุกระดับยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น สป.กษ. ควรผลักดันให้มีการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยการปรับปรุงช่องทางและวิธีการสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร ให้มีความน่าสนใจและสร้างความเข้าใจได้ง่าย และผลักดันการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติในทุกระดับ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติ การจัดทำแผนปฏิบัติงานและการติดตามและประเมินผล ซึ่งจะส่งผลให้บุคลากรสามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานที่ทำการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนได้อย่างชัดเจน

3) การบรรลุประสิทธิผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ จากผลการประเมินการบรรลุประสิทธิผลในระดับผลผลิตและผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่า การกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ขององค์กรมีความสอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์หลักขององค์กร แต่อย่างไรก็ตาม สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินผลการบรรลุวิสัยทัศน์ได้ เนื่องจากการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินการบรรลุวิสัยทัศน์ยังไม่ชัดเจนและขาดข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลดังกล่าว นอกจากนี้ สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและผลกระทบต่อประชาชน เศรษฐกิจ และสังคมจากการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.2 โครงสร้างขององค์กร (Structure)

การพัฒนาส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐไปสู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มุ่งเน้นจัดโครงสร้างองค์การให้มีความทันสมัย กะทัดรัด มีรูปแบบเรียบง่าย มีระบบการทำงานที่คล่องตัว รวดเร็ว เน้นการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างคุณค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่าง ๆ ซึ่งตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทยได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลให้มีขีดสมรรถนะสูง และทันสมัย ให้บุคลากร มีความเป็นมืออาชีพ ปรับปรุงหน่วยงานราชการให้มีความเหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ ลดความซ้ำซ้อน มีความยืดหยุ่นคล่องตัวสูง สามารถปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อบทบาทภารกิจหรือบริบทในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ ประกอบกับแนวนโยบายภาครัฐในปัจจุบันมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับแนว “ประชารัฐ” เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศโดยภาครัฐ ที่ใช้หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างกว้างขวางจริงจัง และต่อเนื่องในทุกระดับ ประกอบกับแนวทางที่จะปรับขนาดองค์กรภาครัฐให้เล็กลงให้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้กำกับและดูแล ไม่ลงมือทำงานเอง

สป.กษ. มีการจัดโครงสร้างองค์กรเป็นไปตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยแบ่งโครงสร้างเป็นราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย 5 กอง 7 สำนัก 1 ศูนย์ 1 สถาบัน มีสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ 6 แห่ง ฝ่ายการเกษตรประจำสถานกงสุลใหญ่ 3 แห่ง ฝ่ายการเกษตรประจำสถานเอกอัครราชทูต 2 แห่ง และราชการส่วนภูมิภาคประกอบด้วย สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด 76 จังหวัด ซึ่งนับเป็นจุดแข็งของ สป.กษ. ในการปฏิบัติงานเพราะ สป.กษ. จะสามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงไปสู่พื้นที่เป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึง เนื่องจากมีหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายในการบูรณาการทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และในต่างประเทศ

ทั้งนี้หากพิจารณาอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ได้กำหนดให้ทำหน้าที่ทั้งในระดับกระทรวงและระดับกรมหลายภารกิจ อาทิ ด้านบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล กฎหมาย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ต่างประเทศ แต่อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานใน สป.กษ. ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พบว่ายังไม่มีการระบุหน่วยงานที่จะทำหน้าที่

ในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับกระทรวงอย่างชัดเจน โดยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวปรากฏอยู่ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2557 ซึ่งการดำเนินงานจริงขึ้นอยู่กับคำสั่งการของผู้บริหารเป็นหลัก ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของ สป.กษ. สามารถรับทราบนโยบายและการสั่งการจากผู้บริหารของกระทรวงได้โดยตรง เนื่องจากมีโครงสร้างองค์กรที่เชื่อมโยงผู้บริหารระดับสูง จึงส่งผลให้ในปัจจุบัน สป.กษ. ยังไม่สามารถทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่มีนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงให้เป็นภารกิจหลักของ สป.กษ. จึงยังไม่มี การจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมารับผิดชอบโดยตรง ประกอบกับการศึกษาพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการพอสมควร นอกจากนี้ สป.กษ. มีการทำแผนยุทธศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญในภาพกระทรวง (บุคลากร เทคโนโลยีสารสนเทศ ต่างประเทศ) แต่ยังไม่สามารถนำไปขับเคลื่อนและถ่ายทอดให้ทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ซึ่ง สป.กษ. จะต้องขับเคลื่อนภารกิจในภาพกระทรวงให้ชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นเพื่อก้าวไปสู่การเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการของกระทรวงอย่างแท้จริง

3.3 บุคลากร (Staff)

1) **โครงสร้างอัตรากำลัง** จากข้อมูลบุคลากรในส่วนที่ 3 แสดงให้เห็นว่า สป.กษ. มีแนวโน้มประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น เนื่องจากในช่วง 5-10 ปีข้างหน้าจะมีข้าราชการและลูกจ้างประจำเกษียณอายุจำนวนมากรวมทั้งไม่สามารถบรรจุข้าราชการและพนักงานราชการได้ในจำนวนที่ต้องการ การสร้างบุคลากรมาทดแทนไม่ทันตามความต้องการและภารกิจที่เพิ่มขึ้น การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานและการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่นขาดช่วง รวมทั้ง นโยบายและการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคลในระยะยาวของ สป.กษ. ยังต้องรอความชัดเจน ในด้านโครงสร้าง ขนาด คุณลักษณะ รวมทั้งสัดส่วนบุคลากรระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสัดส่วนในแต่ละภารกิจที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในอนาคตได้

2) **การพัฒนาบุคลากร** บุคลากรของ สป.กษ. ได้รับการพัฒนาเสริมสร้างความรู้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเนื่องจากมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่พัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยเฉพาะที่สามารถเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาและแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวมทั้งมีรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) การจัดฝึกอบรมเป็นการดำเนินการต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มเข้ารับการบรรจุเป็นข้าราชการใหม่ การก้าวเข้าสู่ตำแหน่งบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ คุณธรรมและจริยธรรม การเสริมสร้างสมรรถนะหลักที่ ก.พ. กำหนด สมรรถนะประจำสายงาน ความรู้ และความจำเป็นในการปฏิบัติงาน 2) การให้ทุนเพื่อไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในและต่างประเทศ เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 เป็นการพัฒนาบุคลากรด้วยการเพิ่มวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็น เพื่อทดแทนกำลังคนที่เกษียณอายุราชการ 3) การจัดสรรทุนฝึกอบรม สัมมนา ดูงานทั้งในและต่างประเทศ 4) การพัฒนาบุคลากรผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (HRD : e-Learning) 5) การเผยแพร่ความรู้ในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต และในรูปแบบของซีดีรอม (VCD/DVD) 6) การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาที่ผ่านมาแม้จะมีรูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่หลากหลาย แต่เป็นการพัฒนาที่เน้นองค์ความรู้พื้นฐานทั่วไป ขาดการพัฒนาที่สอดคล้องกับประเภทของตำแหน่ง ระดับสมรรถนะ และการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะในแต่ละภารกิจเนื่องจาก สป.กษ. ยังไม่ได้ผลักดันให้มีการวิเคราะห์จัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP) ที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ. รวมทั้งการพัฒนาตามแผนดังกล่าวอย่างจริงจัง

3) **ขวัญกำลังใจและความคาดหวังของบุคลากร** สป.กษ. เป็นหน่วยงานที่ให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรของ สป.กษ. โดยเฉพาะการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่บุคลากรในด้านต่าง ๆ โดยการจัดสวัสดิการที่เพียงพอ เช่น ร้านอาหารสวัสดิการ บ้านพักสวัสดิการ ค่าเช่าบ้าน สหกรณ์ออมทรัพย์

โครงการสินเชื่อต่าง ๆ กิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมเกี่ยวกับธรรมชาติ โครงการตรวจสอบสุขภาพประจำปี โครงการฌาปนกิจสงเคราะห์ เป็นต้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อขวัญกำลังใจที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความก้าวหน้าในสายอาชีพ ของบุคลากร ซึ่งบุคลากรโดยส่วนใหญ่ยังกังวลถึงความชัดเจนเกี่ยวกับเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพ เนื่องจากแผนการสร้างเส้นทางอาชีพ (Career path) ยังไม่มีการนำไปใช้อย่างเป็นทางการ การเลื่อนตำแหน่งที่มีความเป็นธรรม รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน

3.4 ระบบงาน (System)

1) ระบบการบริหารผลการปฏิบัติราชการ สป.กษ. ได้ดำเนินการตามข้อกำหนดของสำนักงาน ก.พ.ร. ในการจัดทำข้อตกลงและการประเมินผลการปฏิบัติราชการระดับส่วนราชการและระดับหน่วยงาน และข้อกำหนดของสำนักงาน ก.พ. ในการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการระดับบุคคลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ทำให้เกิดผลดีคือ ทำให้มีการกำหนดหน่วยงานและบุคคลที่รับผิดชอบงานแต่ละงานที่ชัดเจน รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการมีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ในทางกลับกัน การใช้ระบบการบริหารผลการปฏิบัติราชการทำให้แต่ละหน่วยงานให้ความสำคัญและเน้นการบรรลุผลคะแนนตามตัวชี้วัดที่ได้ทำข้อตกลงเป็นหลัก แต่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จในเป้าหมายโดยรวมขององค์กรที่ต้องใช้การประสานข้อมูลและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานค่อนข้างน้อย ส่งผลให้การดำเนินงานในหลายกรณีมีความซ้ำซ้อน สูญเสียทั้งเวลาและทรัพยากรขององค์กร นอกจากนี้ ระบบการบริหารผลการปฏิบัติราชการยังไม่สามารถสร้างความยึดมั่นผูกพันขององค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานและอาจเกิดปัญหาการโอนไปอยู่หน่วยงานอื่นเนื่องจาก สป.กษ. ยังไม่ได้นำระบบแรงจูงใจมาใช้ให้มีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับข้อตกลงการปฏิบัติราชการอย่างเป็นรูปธรรม

2) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของ สป.กษ. ในปัจจุบัน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการสนับสนุนการปฏิบัติงานและการอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทั้งระบบบริหารจัดการสำนักงาน (Back Office) เช่น ระบบสารบรรณ ระบบเงินเดือนค่าจ้าง ระบบฐานข้อมูลการบริหารทรัพยากรบุคคล สป.กษ. เป็นต้น ระบบสนับสนุนการบริหารและการประชาสัมพันธ์ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต ระบบอินทราเน็ต เว็บไซต์ของ สป.กษ. และของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ระบบบริหารจัดการฐานข้อมูลของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ระบบกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ระบบรับเรื่องราวร้องทุกข์ และระบบการประชุมทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web Conference) เป็นต้น ดังนั้น เพื่อให้ระบบต่าง ๆ ดังกล่าวเกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าตามวัตถุประสงค์มีการนำระบบงานและข้อมูลสารสนเทศที่มีอยู่ไปใช้งานอย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเชิงสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและการประชาสัมพันธ์ ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลยังไม่เป็นระบบเพื่อให้พร้อมสำหรับการใช้งาน ซึ่ง สป.กษ. ต้องมีการอบรมพัฒนาบุคลากรทั้งผู้ใช้งานระบบและผู้ดูแลระบบให้มีความรู้และทักษะการใช้งาน การดูแล บำรุงรักษาและพัฒนาระบบ โปรแกรมต่าง ๆ และที่สำคัญคือ ควรมีมาตรการกำกับ ดูแล และกระตุ้นให้บุคลากรใช้งานระบบต่าง ๆ อย่างคุ้มค่า เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการนำระบบต่าง ๆ มาใช้งานด้วย

3) ระบบงบประมาณและประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ สป.กษ. ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และยุทธศาสตร์ของรัฐบาล ซึ่งโดยปกติส่วนราชการโดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามที่ขอเพื่อไปดำเนินการตาม กิจกรรม/โครงการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ขององค์กร ดังนั้น ส่วนราชการจึงต้องบริหารงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กร อย่างไรก็ตาม สป.กษ. มักประสบปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้า และไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากหน่วยงานไม่ดำเนินงานตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และขาดการวางแผนบริหารโครงการและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ (จากรายงานผล

การเบิกจ่ายงบประมาณและการกันเงินไว้เบิกเหลืออมปีของหน่วยงานในสังกัด) ซึ่งมีผลบางส่วนมาจากการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้ตามแผนที่กำหนดไว้

3.5 ทักษะ (Skills)

สป.กษ. สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีบุคลากรที่มีพื้นฐานการศึกษาอยู่ในระดับที่ดี (การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.25 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 35.64 และระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.93) มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบของประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่งตามแนวทางที่สำนักงาน กพ. กำหนด รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาในทุกระดับอย่างต่อเนื่องในรูปแบบต่าง ๆ และควรวางแผนส่งเสริมให้บุคลากรมีการศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเป็นสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และพัฒนาทักษะความรู้ให้สอดคล้องกับสายงานและภารกิจหลักของแต่ละหน่วยงาน โดยเฉพาะเน้นในด้านภาษาต่างประเทศ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการทำงาน

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงความเชี่ยวชาญในงาน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานในแต่ละภารกิจจนสามารถคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจอย่างรอบคอบ เหมาะสมกับสถานการณ์ มักมีอยู่ในกลุ่มผู้บริหารและบุคลากรที่มีอายุมาก และ สป.กษ. มีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในงานในช่วง 5-10 ปีข้างหน้าจากการเกษียณอายุราชการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของ สป.กษ. ได้ เนื่องจากการวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession plan) ในระยะยาว ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกับการวางแผนอัตรากำลังและแผนการสร้างความก้าวหน้าในอาชีพ (Career path) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเตรียมบุคลากรให้มีคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกลุ่มที่กำลังเกษียณอายุราชการในอนาคต

นอกจากนี้ แนวโน้มปัญหาเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญในงานของ สป.กษ. อาจเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น การจัดการความรู้ของ สป.กษ. ขาดการถ่ายทอดและการบันทึกองค์ความรู้และประสบการณ์การทำงาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติงานรุ่นหลังอย่างจริงจังและเป็นระบบ เวทีหรือกิจกรรมสำหรับการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในแต่ละช่วงอายุมีโอกาสได้ทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน และยอมรับในความแตกต่าง ๆ ทั้งแนวความคิดและรูปแบบการใช้ชีวิต เพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น มีน้อยเกินไป รวมทั้งยังขาดแนวทางการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ได้นำทักษะ องค์ความรู้ และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นต้น

3.6 รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร (Style)

1) การมอบอำนาจ สป.กษ. ได้มีคำสั่งมอบอำนาจเพื่อให้มีการกระจายอำนาจในการบริหาร โดยมีคำสั่งทั้งการมอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทน รักษาราชการแทน รักษาการในตำแหน่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน เช่น การมอบหมายอำนาจหน้าที่ การมอบหมายเขตตรวจราชการ การแต่งตั้งผู้รักษาการแทน การมอบอำนาจให้เป็นผู้อนุมัติการเบิกจ่าย และการมอบอำนาจการอนุมัติให้เดินทางไปราชการ เป็นต้น สำหรับการมอบอำนาจจากปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ สป.กษ. จากข้อมูลสถิติในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2552-2561) มีการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลรับผิดชอบ สป.กษ. บ่อยครั้ง ทำให้นโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรขาดความต่อเนื่อง ซึ่งแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในอนาคต เนื่องจากเป็นไปตามการการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของผู้บริหารของกระทรวง นอกจากนี้ยังมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารระดับสูงหลายท่านควบคุมกำกับหน่วยงานภายในระดับ สำนัก/กอง ของ สป.กษ. จึงทำให้การบริหารจัดการภายใน สป.กษ. ขาดเอกภาพและผู้ปฏิบัติงานเกิดความไม่มั่นใจในการรับคำสั่งไปปฏิบัติ เนื่องจากมีผู้บริหารที่ทำหน้าที่กำกับ ดูแล และการสั่งการหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. หลายคนซึ่งแต่ละคนมีลักษณะการบริหารงานที่แตกต่างกัน

2) การกำกับดูแลองค์กร สป.กษ. มีการกำกับดูแลองค์กรที่เป็นระบบเนื่องจากผู้บริหารของ สป.กษ. ให้ความสำคัญกับนโยบายกำกับดูแลองค์กรที่ดีเพื่อให้องค์กรมีการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล โดย สป.กษ. ได้กำหนดนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดี ประกอบด้วย 4 นโยบายหลัก คือ ด้านรัฐ สังคมและสิ่งแวดล้อม ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านองค์กร และด้านผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการกำหนดมาตรการ/โครงการรองรับในแต่ละด้าน มีการตั้งคณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2553 โดยมีอำนาจหน้าที่ตามข้อ 15 ของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน มีการกำหนดข้อบังคับสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ว่าด้วยจรรยาข้าราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2553 เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการปฏิบัติและประพฤติตนของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นแบบอย่างที่ดีงาม และมีการจัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นประจำทุกปี

3.7 ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร (Shared Value)

สป.กษ. ได้มีการกำหนดค่านิยม และวัฒนธรรมของ สป.กษ. โดยวัฒนธรรมองค์กร คือ “มีคุณธรรม สร้างสรรค์ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง รับผิดชอบร่วมกัน” และค่านิยมองค์กร คือ “ซื่อสัตย์ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รับฟังความคิดเห็น มุ่งผลสัมฤทธิ์” ซึ่งมีการกำหนด โครงการ/กิจกรรมในการสร้างค่านิยมร่วมของเจ้าหน้าที่เพื่อผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร 4 ปี และแผนพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรประจำปีงบประมาณ เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้บุคลากรมีรูปแบบพฤติกรรมการทำงานและแนวคิดทัศนคติที่ดีที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดการรับรู้เข้าใจและพัฒนาไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 เป็นการดำเนินงานเข้าสู่ปีที่ 7 ของการผลักดันวัฒนธรรมองค์กรของ สป.กษ. ซึ่งได้มีกิจกรรมการทบทวนแผนพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทั้งบุคลากรในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และวิทยาการที่มีความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรมนุษย์ รวมทั้งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการของ สป.กษ. เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนกิจกรรมได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา สป.กษ. สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ตามแผนที่กำหนด แต่การผลักดันค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร ขาดการประเมินผลการพัฒนา อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากการรณรงค์ขาดความต่อเนื่อง และไม่มีโครงการหรือกิจกรรมที่จะผลักดันและสร้างกระแสการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

3.8 การบูรณาการ (Synergy)

ปัจจุบันรัฐบาลอยู่ในช่วงเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศไทยอย่างบูรณาการทุกด้าน และวางรากฐานให้ประเทศ เกิดการบูรณาการ คิดใหม่ ทำใหม่ แก้ไขวิธีการกระบวนการในการบริหารจัดการ ปรับในเชิงโครงสร้าง ปรับกิจกรรมในงานเดียวกันให้มีการบูรณาการข้ามกระทรวงข้ามหน่วยงาน บูรณาการรัฐ ข้าราชการกับประชาชน กับธุรกิจเอกชน และบูรณาการในส่วนของประชาชนด้วยกันให้มีส่วนร่วมสร้างความเข้มแข็งของด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของภาครัฐที่จะมุ่งให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง เพื่อปฏิรูปประเทศไทยแลนด์ 4.0 ให้สอดคล้องกับโลกในอนาคตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับรัฐบาลได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เพื่อเป็นแนวทางให้รัฐบาลต่อไปได้ดำเนินการ ซึ่งจะก่อให้เกิดความทั่วถึงเป็นธรรม เป็นการแก้ไขปัญหาการทำงานของภาครัฐที่สะสมมาตั้งแต่อดีตที่ลักษณะการทำงานของกระทรวง ทบวง กรม ต่างคนต่างทำ ทำงานแบบเดิมประจำ (แบบ Routine) รัฐบาลมองภาพในเชิงบูรณาการหรืออนาคตไม่เพียงพอ ความเข้มแข็งจึงไม่เกิดขึ้น ทำให้มีปัญหามากขึ้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายทั้งระดับประเทศและระดับกระทรวงที่ผ่านมา มุ่งเน้นให้มีการบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน และการดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนอื่นเป็นสำคัญ เนื่องจากภารกิจภาครัฐไม่สามารถบรรลุผลได้ด้วยบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการและเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐในสังคม รวมทั้งต้องปรับระบบการทำงาน ในลักษณะแบบร่วมมือกันกับภาคส่วนอื่น เช่น ธุรกิจเอกชน องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม/ ประชาชน ให้มากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันภาคส่วนอื่น มีความเข้มแข็งมากขึ้น ในขณะที่ภาครัฐเองยังคงประสบกับปัญหาในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์

สำหรับการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายแบบบูรณาการของ สป.กษ. สามารถพิจารณาเป็นกลุ่มเครือข่ายหลักได้ 2 กลุ่ม คือ เครือข่ายที่เป็นหน่วยงานราชการทั้งที่อยู่ในรูปของคณะกรรมการ/คณะทำงานและหน่วยงานที่มีภารกิจหน้าที่คล้ายคลึงกัน และเครือข่ายที่เป็นเกษตรกร เช่น ประชาชนชาวบ้าน เป็นต้น โดยลักษณะการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ เป็นไปตามภารกิจแต่ละด้าน เมื่อพิจารณาจากการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนมากอยู่ในระดับการให้ข้อมูล (Inform) และการรับฟังความคิดเห็น (Consult) มีเฉพาะในภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรให้บรรลุผลตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับเครือข่ายประชาชนชาวบ้าน ที่มีส่วนร่วมในระดับการให้เข้ามาจับบทบาท (Involve) และในระดับสร้างความร่วมมือ (Collaborate) นอกจากนี้ ยังพบว่า สป.กษ. มีช่องทางการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารทางเดียว เป็นลักษณะการให้ข้อมูลข่าวสารแต่ยังขาดการประเมินผลช่องทางการสื่อสารที่เป็นระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของช่องทางการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ที่ผ่านมากลุ่มเครือข่ายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สป.กษ. ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้การดำเนินงานในแต่ละภารกิจไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์และไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร ดังนั้น สป.กษ. ควรจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเครือข่าย เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการวิเคราะห์กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของการติดต่อ ประสานการดำเนินงานของแต่ละกลุ่มเครือข่าย พัฒนาการสื่อสารสองทางให้มากขึ้น รวมทั้งวางแผนกิจกรรมอย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง เพื่อช่วยยกระดับความสัมพันธ์กับกลุ่มเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้การปฏิบัติงานขององค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

4. สรุปประเด็นปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของ สป.กษ.

4.1 สภาพแวดล้อมภายนอก

โอกาส (Opportunity : O)	ภัยคุกคาม (Threat : T)
สภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป	
ปัจจัยด้านเมืองและความมั่นคง (Political Factors : P)	
O1 รัฐบาลทุกยุคสมัยให้ความสำคัญและกำหนดเห็นนโยบายด้านการเกษตรเป็นนโยบายหลัก	T1 การเมืองมีความไม่แน่นอน นโยบายมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง
O2 รัฐบาลใช้นโยบายด้านการเกษตรเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในมิติต่างๆ	
O3 นโยบายส่วนใหญ่เน้นดูแลเกษตรกรให้มีรายได้ที่เหมาะสม ใช้กลไกตลาดดูแลราคาสินค้าเกษตร สนับสนุนการค้าเสรี การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ การพัฒนาที่ยั่งยืนโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการทำเกษตรทฤษฎีใหม่	
O4 มีนโยบายส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบเครือข่ายประชารัฐ	
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors : E)	
O5 ภาวะทางการค้าระหว่างประเทศมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เอื้อให้ สป.กษ. ต้องเร่งพัฒนางานเกี่ยวกับภารกิจด้านการเกษตรต่างประเทศให้สามารถรองรับภาวะการณ์	T2 การเปิดเสรีทางการค้าทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น การกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีเพิ่มสูงขึ้น เช่น มาตรการด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน รวมทั้ง กติกาใหม่ด้านการค้าและการลงทุนของโลกที่ไทยจะต้องเผชิญในอนาคต
O6 การขยายตัวของทางท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาจำนวนมาก จึงทำให้ความต้องการบริโภคอาหารและสินค้าเกษตรมากขึ้น	T3 ปัญหาด้านเศรษฐกิจในภาคการเกษตรที่ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

โอกาส (Opportunity : O)	ภัยคุกคาม (Threat : T)
ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-Culture Factors : S)	
<p>O7 แนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้นต้องการอาหาร พลังงาน ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น</p> <p>O8 แนวโน้มของโลกที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ความต้องการอาหารเพื่อสุขภาพเพิ่มขึ้น</p> <p>O9 กระแสการดำรงชีวิตที่มุ่งเน้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในทุกระดับมากขึ้นทำให้เอื้อต่อการผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายเทคโนโลยีเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรให้บรรลุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>T4 ประชากรและแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น</p> <p>T5 ประชากรและแรงงานภาคเกษตรที่เป็นผู้สูงอายุมากขึ้นส่งผลให้เกิดข้อจำกัดเกี่ยวกับการเข้าถึงช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรในปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่รู้เท่าทันและมักถูกชักจูงจากผู้แสวงหาผลประโยชน์จากเกษตรกร ได้ง่ายและนำไปสู่ปัญหาต่างๆ</p>
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors : T)	
<p>O10 ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัลทำให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการรูปแบบใหม่ๆ ที่ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มีมูลค่าสูงขึ้น โดยเฉพาะในภาคการเกษตร</p> <p>O11 การวางกรอบแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีครอบคลุมในหลายประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ การดำเนินงานตามภารกิจและบทบาทในอนาคตของ สป.กษ.</p>	<p>T6 กลุ่มเกษตรกรรายย่อยยังขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p>
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Factors : E)	
<p>O12 ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals : SDGs) สนับสนุนการสร้างความมั่นคงทางอาหารและส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน</p> <p>O13 การเกิดภัยธรรมชาติมากขึ้นส่งผลให้ สป.กษ. ต้องแสดงบทบาทในหน้าที่ตามภารกิจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรมากขึ้น ซึ่งต้องเตรียมความพร้อมในการรองรับภารกิจให้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว</p>	<p>T7 การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติทั่วโลกมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นส่งผลต่อระบบการเพาะปลูกและปริมาณผลผลิตทางการเกษตร</p> <p>T8 ภัยธรรมชาติและภูมิอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความเสียหายต่อผลผลิตและการประกอบอาชีพของเกษตรกรส่งผลให้ไม่สามารถทำการเกษตรในพื้นที่ของตน ทำให้ขาดรายได้ เกษตรกรบางรายที่เป็นลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามกำหนดเวลา</p>
ปัจจัยด้านกฎหมายและระเบียบ (Legal Factors : L)	
<p>O14 มีการทบทวน ปรับปรุง และตรากฎหมายขึ้นใหม่หลายฉบับ ทั้งกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายด้านการเกษตร และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>O15 ในกรณีที่มีการเสนอขอแก้ไขปรับปรุงหรือเสนอกฎหมายต้องอำนวยความสะดวกปรับปรุงกฎหมายด้านการเกษตร และที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>O16 มีการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 บัญญัติให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ดำเนินการ</p>	
สภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการ	
พระบรมวงศานุวงศ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตร	
<p>O17 พระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริด้านต่างๆ มากมาย ทั้งด้านพัฒนาแหล่งน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการเกษตร ด้านส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข สป.กษ. ต้องน้อมนำมาปฏิบัติและขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จและทำประโยชน์แก่ราษฎรตามพระราชปณิธานของพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์</p>	

โอกาส (Opportunity : O)	ภัยคุกคาม (Threat : T)
ความก้าวหน้าภาคการเกษตรในต่างประเทศ	
O18 ประเทศต่างๆ ที่ทำการเกษตรได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมใช้ในการทำการเกษตร ปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก และปรับปรุงพันธุ์พืช และมีความก้าวหน้าในการพัฒนาการเกษตรมากขึ้น	
สถานการณ์ด้านเกษตรกรรมของไทย	
O19 ภาคเกษตรเป็นแหล่งสร้างรายได้หลักของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศและเป็นฐานในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคอุตสาหกรรม	T9 ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของประชากรภาคเกษตรกับภาคการผลิตอื่น เช่น อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ทำให้คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรต่ำกว่าประชาชนสาขาอื่น ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของเศรษฐกิจไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต
O20 ภาคเกษตรเป็นแหล่งรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคการผลิตอื่น ๆ ในยามวิกฤตเศรษฐกิจ	T10 ภาคเกษตรไทยกำลังเผชิญกับปัญหาสูงวัยของแรงงานเนื่องจากเกษตรกรมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้น
	T11 พื้นที่ชลประทานไม่เพียงพอ การเข้าถึงทรัพยากรน้ำยังมีข้อจำกัด และมีความเหลื่อมล้ำเชิงพื้นที่สูง
	T12 ครัวเรือนเกษตรไทยยังมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าเส้นความยากจนของประเทศในสัดส่วนสูง
ปัจจัยด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
O21 ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่พึงพอใจจากการได้รับบริการจาก สป.กษ. และมีข้อเสนอให้ปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญ เอื้อให้ สป.กษ. เร่งปรับปรุงกระบวนการเพื่อตอบสนองความคาดหวังต่างๆ	

4.2 สภาพแวดล้อมภายใน

จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
กลยุทธ์ขององค์กร (Strategy)	
S1 สป.กษ. มีทิศทางดำเนินงานที่ชัดเจนเนื่องจากมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ผลผลิต โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่และยุทธศาสตร์ของรัฐบาลเป็นกรอบในการดำเนินงานขององค์กร	W1 สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินผลการบรรลุวิสัยทัศน์ได้เนื่องจากการกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินการบรรลุวิสัยทัศน์ยังไม่ชัดเจนและขาดข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลดังกล่าว
	W2 บุคลากรจำนวนน้อยที่รับรู้และเข้าใจทิศทางและยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานตามกรอบตามแผนงาน/โครงการตามภารกิจประจำที่กำหนดไว้เท่านั้น
	W3 การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติด้วยความเข้าใจและตีความผลผลิตและผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงานแตกต่างกัน ทำให้การผลักดันเป้าหมายของ สป.กษ. ในภาพรวมไม่มีประสิทธิภาพ
	W4 การกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ใช้สำหรับประเมินผลการปฏิบัติราชการในระดับบุคคลส่วนใหญ่มักให้ความสำคัญกับการกำหนดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่เอื้อต่อการได้ผลการประเมินในระดับสูงมากกว่าการพิจารณาถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กร
	W5 สป.กษ. ยังไม่สามารถประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและผลกระทบต่อประชาชน เศรษฐกิจ และสังคมจากการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เนื่องจากยังไม่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

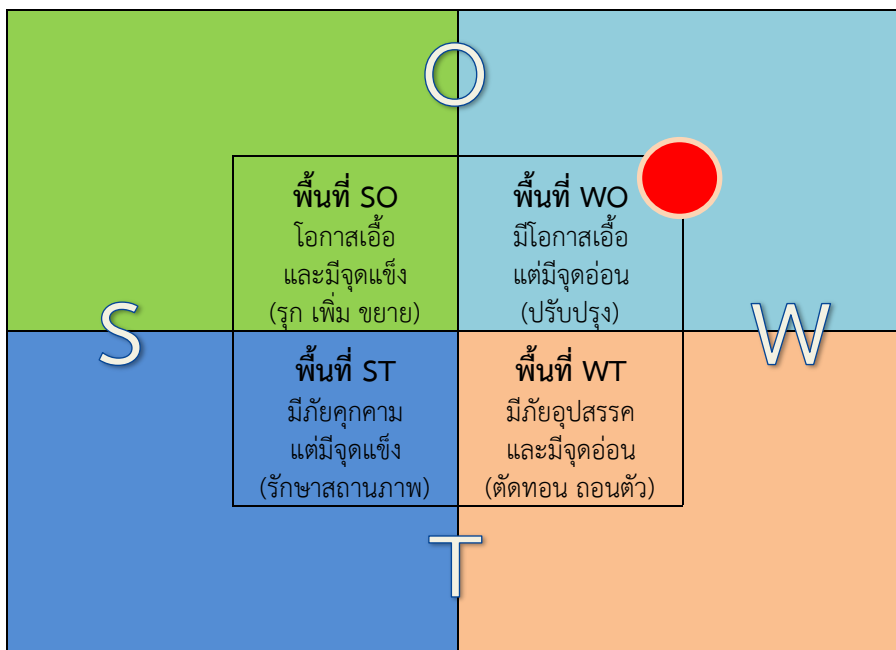
จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
	W6 หน่วยงานในระดับสำนัก/กอง โดยส่วนใหญ่ ไม่ให้ความสำคัญในการจัดทำตัวชี้วัดที่ทำนาย ส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผลการดำเนินงาน ให้มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับได้
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	
<p>S2 สป.กษ. จะสามารถขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ ของกระทรวงไปสู่พื้นที่เป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึง เนื่องจากมีหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายในการบูรณาการ ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และในต่างประเทศ</p> <p>S3 เจ้าหน้าที่ของ สป.กษ. สามารถรับทราบนโยบายและ การสั่งการจากผู้บริหารของกระทรวงได้โดยตรง เนื่องจากมีโครงสร้างองค์กรที่เชื่อมโยงผู้บริหารระดับสูง</p>	W7 สป.กษ. ยังไม่สามารถทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนนโยบาย และยุทธศาสตร์ของกระทรวงได้อย่างเต็มที่ เนื่องจาก ไม่มีนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ ในการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงให้เป็นภารกิจหลัก ของ สป.กษ. จึงยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา รับผิดชอบโดยตรง
บุคลากร (Staff)	
<p>S4 บุคลากรของ สป.กษ. ได้รับการพัฒนาเสริมสร้างความรู้ อย่างต่อเนื่องและทั่วถึงเนื่องจากมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ พัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเฉพาะที่สามารถเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาและ แหล่งความรู้ต่างๆ รวมทั้งมีรูปแบบการพัฒนาที่ หลากหลาย</p>	<p>W8 สป.กษ. มีแนวโน้มประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น เนื่องจาก ในช่วง 5-10 ปีข้างหน้าจะมีข้าราชการและลูกจ้างประจำ เกษียณอายุจำนวนมากรวมทั้งไม่สามารถบรรจุ ข้าราชการและพนักงานราชการได้ในจำนวนที่ต้องการ</p> <p>W9 การสร้างบุคลากรมาทดแทนไม่ทันตามความต้องการ และภารกิจที่เพิ่มขึ้น การส่งสมความเชี่ยวชาญในงาน และการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์จากรุ่นสู่รุ่นขาดช่วง</p> <p>W10 นโยบายและการวางแผนการบริหารทรัพยากรบุคคล ในระยะยาวของ สป.กษ. ยังไม่มีความชัดเจน ในด้านโครงสร้าง ขนาด คุณลักษณะ รวมทั้งสัดส่วน บุคลากรระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสัดส่วน ในแต่ละภารกิจที่เหมาะสม</p> <p>W11 การพัฒนาบุคลากรเน้นองค์ความรู้พื้นฐานทั่วไป ขาดการพัฒนาที่สอดคล้องกับประเภทของตำแหน่ง ระดับสมรรถนะ และการเสริมสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะ ในแต่ละภารกิจ</p> <p>W12 สป.กษ. ยังไม่ได้ผลักดันให้มีการวิเคราะห์จัดทำ แผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan : IDP) ที่เหมาะสมในแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับ การบริหารทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ. รวมทั้งการ พัฒนาตามแผนดังกล่าวอย่างจริงจัง</p> <p>W13 บุคลากรไม่สามารถมองเห็นเส้นทางความก้าวหน้า ในอาชีพที่ชัดเจนอาจทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน เนื่องจากแผนการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ Career path ยังไม่มีการนำไปใช้อย่างเป็นทางการ</p>
ระบบงาน (System)	
S5 ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน ของ สป.กษ. ในปัจจุบัน สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการและการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และการอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ	W14 ระบบการบริหารผลการปฏิบัติราชการยังไม่สามารถสร้าง ความเชื่อมั่นผูกพันองค์กรที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ การปฏิบัติงานและอาจเกิดปัญหาการโอนไปอยู่ หน่วยงานอื่นเนื่องจาก สป.กษ. ยังไม่ได้มีระบบแรงจูงใจ มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเชื่อมโยงกับข้อตกลงการ ปฏิบัติราชการอย่างเป็นรูปธรรม

จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
	<p>W15 การใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ในด้านการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและการประชาสัมพันธ์ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดเก็บและการประมวลผลข้อมูลยังไม่เป็นระบบ เพื่อให้พร้อมสำหรับการใช้งาน</p> <p>W16 สป.กษ. มักประสบปัญหาการเบิกจ่ายงบประมาณล่าช้าและไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากหน่วยงานไม่ดำเนินงานตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณและขาดการวางแผนบริหารโครงการและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ</p>
ทักษะ (Skills)	
<p>S6 สป.กษ. สามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีบุคลากรที่มีพื้นฐานการศึกษาอยู่ในระดับที่ดี</p>	<p>W17 สป.กษ. มีแนวโน้มที่จะประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญในงานในช่วง 5-10 ปีข้างหน้าจากการเกษียณอายุราชการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของ สป.กษ.</p> <p>W18 การวางแผนสืบทอดตำแหน่ง (Succession plan) ในระยะยาว ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบที่เชื่อมโยงกับการวางแผนอัตรากำลังและแผนการสร้างความรู้ความก้าวหน้าในอาชีพ (Career path) ซึ่งส่งผลกระทบต่อเตรียมบุคลากรให้มีคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ทดแทนกลุ่มที่กำลังเกษียณอายุราชการในอนาคต</p> <p>W19 การจัดการความรู้ของ สป.กษ. ขาดการถ่ายทอดและการบันทึกองค์ความรู้และประสบการณ์การทำงานเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้ปฏิบัติงานรุ่นหลังอย่างจริงจังและเป็นระบบ</p> <p>W20 ขาดแนวทางการกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ได้นำทักษะองค์ความรู้ และประสบการณ์ของตนเองมาใช้ในการปฏิบัติงานและการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเต็มศักยภาพ</p>
รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร (Style)	
<p>S7 มีคำสั่งมอบอำนาจเพื่อให้มีการกระจายอำนาจในการบริหาร โดยมีคำสั่งทั้งการมอบอำนาจให้ข้าราชการปฏิบัติราชการแทน รักษาการแทน รักษาการในตำแหน่ง เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงาน</p> <p>S8 ผู้บริหารของ สป.กษ. ให้ความสำคัญกับนโยบายกำกับดูแลองค์กรที่ดีเพื่อให้องค์กรมีการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาล</p>	<p>W21 มีการเปลี่ยนแปลงผู้ดูแลรับผิดชอบ สป.กษ. บ่อยครั้งทำให้นโยบายและรูปแบบการบริหารจัดการองค์กรขาดความต่อเนื่อง</p> <p>W22 มีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารระดับสูงหลายท่านควบคุมกำกับหน่วยงานภายในระดับ สำนัก/กอง ของ สป.กษ. จึงทำให้การบริหารจัดการภายใน สป.กษ. ขาดเอกภาพ</p>
ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร (Shared Value)	
<p>S9 สป.กษ. ได้มีการกำหนดค่านิยม และวัฒนธรรม มีการกำหนด โครงการ/กิจกรรมในการสร้างค่านิยมร่วมของเจ้าหน้าที่เพื่อผลักดันให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์</p>	<p>W23 การผลักดันค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร ขาดการประเมินผลการพัฒนาได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากการรณรงค์ขาดความต่อเนื่องและไม่มีโครงการหรือกิจกรรมที่จะผลักดันและสร้างกระแสการพัฒนาได้อย่างชัดเจน</p> <p>W24 งบประมาณในการผลักดันค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กรมีไม่เพียงพอ</p>

จุดแข็ง (Strength : S)	จุดอ่อน (Weakness : W)
การบูรณาการ (Synergy)	
S10 สป.กษ. มีการบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายผ่านกลไกคณะกรรมการ/คณะทำงาน ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค	<p>W25 สป.กษ. มีช่องทางการสื่อสารและการสร้างความสัมพันธ์ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารทางเดียว เป็นลักษณะการให้ข้อมูลข่าวสารแต่ยังขาดการประเมินผล ช่องทางการสื่อสารที่เป็นระบบเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของช่องทางการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์</p> <p>W26 ที่ผ่านมากลุ่มเครือข่ายต่างๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สป.กษ. ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้การดำเนินงานในแต่ละภารกิจไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์และไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร</p>

5. การประเมินสภาพแวดล้อมและสถานภาพของ สป.กษ.

หลังจากทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกแล้ว สป.กษ. ได้นำผลการวิเคราะห์ดังกล่าว มาประเมินเพื่อพิจารณาแนวโน้มของปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในระหว่างจุดแข็งและจุดอ่อนว่ามีแนวโน้มไปในทางเด่นหรือด้อย และสภาพแวดล้อมภายนอกระหว่างโอกาสและภัยคุกคามว่ามีแนวโน้มไปในทางเอื้อหรือไม่เอื้อต่อการดำเนินงานของ สป.กษ. สรุปผลการประเมินเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 5 สรุปผลการประเมินสถานภาพและขีดสมรรถนะของ สป.กษ.

จากผลการพิจารณาแนวโน้มของปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกของ สป.กษ. พบว่าสภาพแวดล้อมภายในมีแนวโน้มไปในทางที่มีจุดอ่อนมาก และสภาพแวดล้อมภายนอกมีแนวโน้มไปในทางโอกาสมากซึ่งเอื้อต่อการดำเนินภารกิจของ สป.กษ. ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สป.กษ. อยู่ในสถานะที่ “มีโอกาสเอื้อแต่มีจุดอ่อน” แสดงถึงสถานภาพของ สป.กษ. ที่มีปัจจัยภายนอกเอื้อหรือพร้อมให้การสนับสนุน แต่ปัจจัยภายในที่มีความอ่อนแอหรือไม่มีศักยภาพเท่าที่ควร ทั้งนี้ สป.กษ. ได้นำผลการพิจารณาประเมินสถานภาพและขีดสมรรถนะขององค์กรมาพิจารณาเพื่อกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) ทิศทางองค์กรเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมดังกล่าว

ส่วนที่ 7

ทิศทางการพัฒนาระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของ สป.กษ.

จากการวิเคราะห์อำนาจหน้าที่ บทบาทภารกิจ ของ สป.กษ. ในระยะยาว กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Positioning) ที่ชัดเจน วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและเป้าหมายของ สป.กษ. นำมาสู่การกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาและแผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) ในระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ได้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580)

“ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2580”

คำอธิบาย :

1.1 จุดมุ่งหมายในเชิงภารกิจ หมายถึง

1) สป.กษ. เป็นองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และเกษตรกรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) สป.กษ. เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์กับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างบูรณาการตามแนวทาง “ประชารัฐ” มีข้อมูลที่ถูกต้อง มีช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็ว สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ ตลอดห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร ทั้งต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การแปรรูป) และปลายทาง (การตลาด) เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จุดมุ่งหมายในเชิงการพัฒนาองค์กร หมายถึง

สป.กษ. เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัยในระบบราชการ 4.0 โดยคุณลักษณะขององค์กรประกอบที่สำคัญดังนี้

1) บุคลากร เป็นคนดี มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงาน มีความสามารถที่หลากหลาย มีความพร้อมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงาน มีค่านิยม วัฒนธรรมที่ดี มีสัดส่วนปริมาณบุคลากรระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคที่เหมาะสม

2) ระบบ/กระบวนการทำงาน มีประสิทธิภาพสูง มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม เพื่อผู้รับบริการมีความพึงพอใจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของ สป.กษ.

3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความทันสมัย ปรับสู่ความเป็นดิจิทัล เป็นศูนย์กลางข้อมูล (DATA Center) ด้านการเกษตร เป็นฐานบัญชาการ (Platform) การบริหารจัดการแบบ online ของกระทรวง มีช่องทางการสื่อสารตรงถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยความรวดเร็ว

4) โครงสร้างและการบริหารจัดการ เป็น Single Command ของกระทรวงอย่างแท้จริง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ

2. พันธกิจ

- 1) ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติในทุกกระดับให้เกิดผลสัมฤทธิ์
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง

3. ภารกิจและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) เป็นส่วนราชการระดับกรม มีภารกิจตามกฎหมายกระทรวง แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 4 พ.ศ. 2558 กำหนดให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ แลกเปลี่ยนนโยบายของกระทรวงเป็นแผนปฏิบัติงาน จัดสรรทรัพยากรและบริหารราชการทั่วไปของกระทรวงที่มีได้ กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดกระทรวงโดยเฉพาะ รวมทั้งกำกับและเร่งรัดตรวจสอบ และติดตามการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามภารกิจของกระทรวง โดยมีอำนาจหน้าที่ในภาพรวมตามข้อ 2 ของกฎกระทรวงดังกล่าว ดังต่อไปนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลเพื่อเสนอแนะรัฐมนตรี สำหรับใช้ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของกระทรวง
- 2) พัฒนายุทธศาสตร์การบริหารของกระทรวง
- 3) แลกเปลี่ยนนโยบายเป็นแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการ โครงการ และโครงการพิเศษ
- 4) ดำเนินการและประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกระทรวง
- 6) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาและพัฒนาบุคลากรของกระทรวง
- 7) ดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 8) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ในการบริหารงานและการบริการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลสารนิเทศด้านการเกษตร
- 9) ดำเนินการบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน
- 10) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

4. เป้าประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

4.1 เป้าประสงค์

- 1) การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ
- 2) สินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้รับการยอมรับในต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา/องค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น
- 3) มีเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร รวมถึงผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น
- 4) มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services)
- 5) บุคลากรเป็นคนดี มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด

6) กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.2 เป้าหมาย

- 1) ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80
- 2) มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในประเทศเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
- 3) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2580
- 4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนนโยบายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนงาน/โครงการ
- 5) บุคลากรของกระทรวงผ่านการประเมินตามมาตรฐาน Smart Officer ภายในปี พ.ศ. 2580
- 6) ผลการประเมินระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยผู้ประเมินอิสระไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

4.3 ตัวชี้วัด

- 1) ร้อยละผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์
- 2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในประเทศเป้าหมาย
- 3) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน
- 4) ร้อยละของจำนวนงาน/โครงการ ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนนโยบาย
- 5) จำนวนบุคลากรที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐาน Smart Officer
- 6) ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. แผนที่นำทางการพัฒนา (Roadmap)

สำหรับการขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายการพัฒนาของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) สป.กษ. ได้กำหนดแผนที่นำทางการพัฒนา (Roadmap) และประเด็นที่ต้องมุ่งเน้นและผลักดันให้เกิดผลสำเร็จในแต่ละช่วงเวลา ในช่วง 5 ปี 10 ปี และ 15 ปี และ 20 ปีข้างหน้า โดยประเด็นมุ่งเน้นในการพัฒนาแต่ละช่วง มีดังนี้

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ สป.กษ. มีระบบและกลไกรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ○ สป.กษ. มีความพร้อมในการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวง (อำนาจหน้าที่ คน ระบบ ข้อมูล) ○ เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ○ มีระบบการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร ○ มีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อน 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงบรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ○ เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ○ มีความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน ○ มี Big Data เพื่อการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ ○ เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นภายในประเทศ ○ มีเทคโนโลยีการเกษตรในการบริหารจัดการสินค้าเกษตร และผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น ○ มีระบบการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ ○ เป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับขององค์กรระหว่างประเทศ ○ มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services)

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง</p> <ul style="list-style-type: none"> กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 	<p>บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนภารกิจหลักและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง</p>	<p>บุคลากรเป็นคนที่ทักษะรอบด้าน (Multi-Skill) รองรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทภาครัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> การปฏิบัติงานและการให้บริการมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากจากหน่วยงานในประเทศ 	<p>บุคลากรเป็นคนที่ มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วน ที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด</p> <ul style="list-style-type: none"> การปฏิบัติงานและการให้บริการมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ
<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบ กลไกการบริหาร และเสริมสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาระบบพื้นฐานในการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างชัดเจน สื่อสารสร้างความเข้าใจทุกภาคส่วน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการปฏิบัติงานตามการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กรของกระทรวง พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเชิงรุกทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ปรับโครงสร้างและปรับปรุงระบบ กลไก การขับเคลื่อนนโยบายให้สอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ 	<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> เพิ่มศักยภาพของระบบกลไกการบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ ผลักดันให้ สป.กษ. มีบทบาทนำด้านนโยบายเกษตรต่างประเทศของกระทรวง และขยายการดำเนินงานในประเทศ เศรษฐกิจใหม่ ส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ สป.กษ. เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเกษตรของประเทศ ผลักดันให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่ง (กำหนดเกณฑ์/ประเมิน/สรรหา/พัฒนา) และสร้างผู้นำองค์กรยุคใหม่ 	<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้ กษ. มีบทบาทนำและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในรูปแบบประชารัฐ ส่งเสริมความร่วมมือเครือข่ายด้านวิชาการและการค้ากับต่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนกับเครือข่ายทุกภาคส่วน พัฒนาระบบการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการของ กษ. ที่มีเอกภาพบริการแบบครบวงจร พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะรอบด้านและทันสมัย ส่งเสริมผลักดันการพัฒนา ระบบการบริหารจัดการให้ สป.กษ. เป็นหน่วยงานชั้นนำของประเทศ 	<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ พร้อมขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและต่างประเทศ เพิ่มบทบาทและขยายความร่วมมือด้านการเกษตรในเวทีระดับโลก ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างประเทศ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการของ กษ. โดย Internet of Things (IoT) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลมุ่งผลสัมฤทธิ์ รักษาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การดำเนินงานและการบริหารจัดการองค์กร

ส่วนที่ 8

แผนปฏิบัติการด้านต่างๆ ของ สป.กษ.

เพื่อความชัดเจนในประเด็นที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์การพัฒนาของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) ที่ต้องผลักดันให้การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร และสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ สินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้รับการยอมรับในต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา/องค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น มีเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม เพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร รวมถึงผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น ยกกระดานพัฒนา ด้านการเกษตรของกระทรวง โดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหาร จัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services) พัฒนาบุคลากรให้เป็น คนดี มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วน ที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด รวมทั้งยกกระดานกระทรวงให้มีระบบ การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จึงได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการ 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตร
- 2) ด้านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตรต่างประเทศ
- 3) ด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน
- 4) ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร
- 5) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาศักยภาพบุคคล
- 6) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร

โดยมีองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญ เป้าหมายและตัวชี้วัดในทุกๆ 5 ปี แนวทางการพัฒนาและ การบริหารความเสี่ยงในแต่ละด้าน รวมทั้งแผนปฏิบัติการที่แสดงรายละเอียด แผนงาน และโครงการ/กิจกรรม 3 ประเภท 1) โครงการเร่งด่วน (Quick Win Project) เป็นโครงการที่ดำเนินการในระยะสั้นแล้วสามารถ ตอบสนองต่อเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างรวดเร็ว ภายในระยะเวลา 6 เดือน - 1 ปี 2) โครงการสำคัญ (Flagship Project) เป็นโครงการ/กลุ่มโครงการที่มีความสำคัญ/โครงการใหม่ ที่ต้องดำเนินการเพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมาย ที่กำหนด โดยมีกำหนดเวลาสิ้นสุดในการดำเนินการ และ 3) กิจกรรมพื้นฐาน เป็นงานตามภารกิจประจำที่ต้อง ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการผลักดัน แนวทางการพัฒนาให้ได้ผลตามเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละช่วงเวลา ทั้งนี้รายละเอียดแผนงาน และโครงการ/ กิจกรรม ปรากฏตามภาคผนวก ข

สำหรับแผนปฏิบัติการทั้ง 6 ด้าน มีสาระสำคัญเป้าหมาย ตัวชี้วัดและแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้าน ดังนี้

1. แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตร

1.1 หลักการและเหตุผล

จากการวิเคราะห์เป้าหมายการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ระดับประเทศ ซึ่งกำหนดนโยบายและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตรเป็นประเด็นการพัฒนาที่สำคัญลำดับต้นๆ เนื่องจากประชาชนกลุ่มใหญ่ของประเทศเป็นเกษตรกร และยังประสบปัญหาในการทำเกษตร ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตอบสนองนโยบายและยุทธศาสตร์ดังกล่าว จึงได้กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านทรัพยากรการเกษตร เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร การบริหารจัดการสินค้าเกษตร การพัฒนามาตรฐานสินค้าและข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตร โดยในภาพรวมต้องอาศัยการผลักดัน ขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพสูง สป.กษ. ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ของกระทรวง จึงได้กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ระยะ 20 ปีเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driven) โดยมีเป้าหมายวิสัยทัศน์ในการเป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศในปี พ.ศ. 2580” ซึ่งการจะเป็นหน่วยงานกลางของกระทรวง (Nerve Center) ด้านแผนงาน งบประมาณ และการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร จะต้องพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของ สป.กษ. โดยมีการปรับโครงสร้างภายใน โครงสร้างการบริหาร ระบบและกระบวนการทำงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้มีความเชื่อมโยงกันและส่งเสริมให้เกิดรูปแบบการทำงานแบบ single command ที่มีความคล่องตัวสูง และการบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมาย

- 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
- 2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการกระจายรายได้
- 2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน
- 3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า : เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารฐานเดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

ด้านความมั่นคง

เป้าหมาย ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

ตัวชี้วัด ความสุขของประชากรไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์การรักษาความสงบภายในประเทศ : การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพ การงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็นการเกษตร

: ให้ความสำคัญกับการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง เพื่อนำมาซึ่งโอกาสในการสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกร ในระยะ 20 ปี ที่เน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง โดยอาศัยการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากอัตลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ และความหลากหลายทางชีวภาพในการแปรรูปสร้างมูลค่า ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง หรือการใช้ในการจัดการฟาร์ม โดยมี 6 แผนย่อย ประกอบด้วย 1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น 2) เกษตรปลอดภัย 3) เกษตรชีวภาพ 4) เกษตรแปรรูป 5) เกษตรอัจฉริยะ 6) ระบบนิเวศการเกษตร

เป้าหมาย

- 1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น
- 2) ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สาขาเกษตร
- 2) อัตราผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตร

แผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป การปฏิรูปอุตสาหกรรมเกษตร

กิจกรรมหลัก ปฏิรูปบทบาทงานพัฒนาเกษตร

กิจกรรมรอง มอบหมายหน่วยงานดำเนินการปรับบทบาทงานพัฒนาเกษตร ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสนับสนุนโดยกระทรวงศึกษาธิการ อุตสาหกรรม พลังงาน และสาธารณสุข ปฏิรูปบทบาทงานพัฒนาเกษตร

เป้าหมาย เพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการวางแผนและการดำเนินการของอุตสาหกรรมการเกษตร

ตัวชี้วัด

- 1) กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบในหน่วยงานของรัฐให้ชัดเจน
- 2) กำหนดกระบวนการสนับสนุนส่งเสริมการขายสินค้าทางการเกษตร

ด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ

กิจกรรมหลัก โครงการในพระราชดำริ: ขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 แห่ง ในระดับพื้นที่ทั่วประเทศ

เป้าหมาย ชุมชนเป้าหมายทั่วประเทศมีการจัดทำและขยายผลโครงการในพระราชดำริ

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนประชาชนที่น้อมนำโครงการในพระราชดำริไปปฏิบัติ
- 2) จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 3) จำนวนโครงการและพื้นที่ที่มีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป การพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา
กิจกรรมหลัก ระบบประกันภัยพืชผลและระบบเกษตรพันธสัญญา : พัฒนาระบบประกันภัยพืชผล
 และระบบเกษตรพันธสัญญา

กิจกรรมรอง ระบบเกษตรพันธสัญญา : ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาที่เป็น
 ประโยชน์กับทุกฝ่ายตลอดจนจัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจทั่วประเทศ เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จาก พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาในการประกอบอาชีพ
 ดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงยุติธรรม

เป้าหมาย มีกลไกคุ้มครองเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญาตั้งแต่ระดับของการผลิตไปจนถึง
 การขายผลผลิต และมีการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาให้เป็นธรรม ผ่านกลไก
 ร่วมระหว่างส่วนราชการและกลุ่มเกษตรกร ซึ่งรวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจกฎหมายเกษตร
 พันธสัญญาให้แก่เกษตรกร

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนเกษตรกรที่ได้รับประโยชน์จากระบบเกษตรพันธสัญญา
- 2) จำนวนเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถใช้ประโยชน์จากระบบเกษตรพันธสัญญา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

เป้าหมาย

- 1) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมที่แตกต่างกัน และ
 แก้ไขปัญหาความยากจน
- 2) เพิ่มศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้ชุมชนพึ่งพาตนเองและได้รับ
 ส่วนแบ่งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมากขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) รายได้เฉลี่ยต่อหัวของกลุ่มประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุด เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ต่อปี
- 2) สัดส่วนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงเหลือร้อยละ 6.5 ณ สิ้นแผนพัฒนาฯ
- 3) มูลค่าสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- 1) เพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการ
 ที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ
- 2) เสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐาน
 รากตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการ
 จัดการทุน ที่ดิน และทรัพยากรภายในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

- 1) เศรษฐกิจรายสาขาเติบโตอย่างเข้มแข็งและเป็นฐานในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
 ของประเทศ
- 2) เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด

- 1) อัตราการขยายตัวของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ)
 ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3, 4.5 และ 6 ต่อปี ตามลำดับ
- 2) รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือนในปี 2564

แนวทางการพัฒนา : การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มีแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตร ประกอบด้วย

- 1) เสริมสร้างฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน
- 2) สร้างและถ่ายทอดองค์ความรู้ทางวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรแบบมีส่วนร่วม
- 3) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ
- 4) เสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร
- 5) ส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 6) พัฒนาปัจจัยสนับสนุนในการบริหารจัดการภาคเกษตรและสนับสนุนเกษตรกรรมรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

เป้าหมายที่ 3 ประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีโอกาสในการศึกษาและการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อคนและจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงกับแผนงานการพัฒนาอื่นๆ ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยพัฒนากลไกด้านความมั่นคงและระบบการขับเคลื่อนแผนงานต่างๆ ให้พร้อมรับสถานการณ์ทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ โดยสร้างเครือข่ายการสนับสนุน ทั้งด้านนโยบาย องค์ความรู้และการสร้างกลไกขับเคลื่อนแผนงานด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความมั่นคงโดยให้ความเชื่อมโยงและตอบสนองต่อนโยบายรัฐบาล พร้อมทั้งสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนงานและการจัดสรรงบประมาณด้านความมั่นคงแบบบูรณาการให้มีความชัดเจน ควบคู่ไปกับการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน (ประชารัฐ) ในการกำหนดและขับเคลื่อนแผนงานด้านความมั่นคง

แผนระดับที่ 3

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 59,460 บาทต่อครัวเรือนในปี 2564

ตัวชี้วัด รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตร

แนวทางการพัฒนา

- 1) ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

เป้าหมาย มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

แนวทางการพัฒนา

- 1) ขยายผลการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกร
- 3) เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารอย่างยั่งยืน
- 4) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และเอกชน (Public Private Partnership: PPP)

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)**ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร**

เป้าหมาย รายได้เฉลี่ยของเกษตรกร 390,000 บาท/คน

ตัวชี้วัด

- 1) รายได้ต่อหัวของเกษตรกร (บาท/คน)
- 2) ดัชนีวัดความพอใจของเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา

- 1) สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise
- 2) เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรกรม
- 3) บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

1.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
เป้าหมาย ○ สป.กษ. มีระบบและกลไกรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย	เป้าหมาย ○ การบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงบรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง	เป้าหมาย ○ การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ	เป้าหมาย ○ การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ
ตัวชี้วัด ○ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ในส่วนกลาง (ร้อยละ 80) ○ ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 80) ○ ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ○ ร้อยละความพึงพอใจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงของ สป.กษ. (ร้อยละ 60) ○ ร้อยละของระดับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง (ร้อยละ 80)	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ○ ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ร้อยละ 60) ○ ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตร	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ○ ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ร้อยละ 80) ○ ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับต่างประเทศ

1.4 แนวทางการพัฒนา

1) พัฒนาโครงสร้างรองรับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้รองรับการเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศของ สป.กษ. และมุ่งเน้นให้เกิดความชัดเจนของภารกิจและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานในภาพรวมของกระทรวงมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดแนวทางและดำเนินการปรับโครงสร้างอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาคให้มีสัดส่วนจำนวนที่เหมาะสม

กับการขับเคลื่อนภารกิจ นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ รองรับกลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ และสอดคล้องกับห่วงโซ่การผลิต การแปรรูป และการตลาดสินค้าเกษตรในอนาคต

2) **พัฒนาระบบ กลไกการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์** โดยการกำหนดกลไกและเพิ่มบทบาทการขับเคลื่อนนโยบายในทุกระดับให้มีความชัดเจน มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อน พัฒนาระบบการบริหารจัดการการติดตาม รายงาน และประเมินผล นโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณด้านการเกษตรและสหกรณ์อย่างบูรณาการในทุกระดับและทุกแห่งงบประมาณ ออกแบบและจัดตั้งพัฒนาศูนย์ประสานนโยบายแบบเบ็ดเสร็จ (Focal Point) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินงานเพื่อความรวดเร็วในการบริหารจัดการ การตัดสินใจเชิงนโยบายและการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร รวมทั้ง อำนวยความสะดวกในการประสานงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เกิดผลสำเร็จและนำไปสู่การปฏิบัติ

3) **เพิ่มการใช้องค์ความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์** โดยมุ่งเน้นการใช้หลักวิชาการมาวิเคราะห์ข้อมูลที่มีคุณภาพ (Big Data & Smart Data) และประเมินสถานการณ์ สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้อง แสวงหาเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย เหมาะสม และคุ้มค่า มาประยุกต์ใช้ หรือเป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบกำหนดประเด็นนโยบาย เพื่อนำไปสู่วิธีการใหม่/โครงการใหม่ (Co-Creative Policy Driven) เพื่อเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบการตัดสินใจและยกระดับการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

4) **พัฒนาวิธีการสื่อสารที่ทันสมัยและหลากหลายเพื่อสร้างการรับรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย** โดยการพัฒนาช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรงด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นการสื่อสารสองทางเพื่อทราบสถานการณ์ความเคลื่อนไหวและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่อาจส่งผลกระทบต่อการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ต่างๆ ได้ทัน่วงที

5) **พัฒนาระบบการให้บริการ การอำนวยความสะดวก และการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรเชิงรุก (Smart Service & Smart Delivery)** โดยการพัฒนาระบบการให้บริการรับเรื่องร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว พัฒนาระบบการประสานเครือข่ายเพื่อการดูแลมวลชน พัฒนาระบบบริการเชิงพื้นที่เพื่อเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนนโยบายกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ พัฒนาระบบการจัดการกองทุนเพื่อการแก้ปัญหาหนี้สินเกษตรกร และเงินทุนด้านการประกอบอาชีพหรือส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรและสหกรณ์ โดยมีข้อเสนอแนวทางและดำเนินการบริหารจัดการที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า การดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 รวมทั้งเร่งรัดพัฒนาระบบบริหารจัดการภัยพิบัติด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

6) **ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้ทันสมัย** รองรับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร รวมถึงกฎหมายเกี่ยวกับระบบเกษตรพันธสัญญา ทบทวน ปรับปรุง และออกกฎหมายเพื่อการวางรากฐานการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในระยะยาว

7) **ส่งเสริมให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีบทบาทนำและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์** โดยผลักดันการขยายความร่วมมือภาครัฐ เอกชน เพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ เสริมสร้างความร่วมมือเชิงหุ้นส่วนในลักษณะ Public Private Partnership (PPP) โดย สป.กษ. มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ทั้งในเวทีภายในประเทศและระดับนานาชาติ

8) **พัฒนาการติดตามและประเมินผลให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ** โดยพัฒนาระบบการติดตาม ประเมินผล/การดำเนินนโยบาย โดยประยุกต์ใช้หลักวิชาการที่ทันสมัยเป็นแนวทาง/วิธีดำเนินการ พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลให้เกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบทั้ง Function Agenda และ Area รวมทั้งการ

พัฒนาระบบติดตามและรายงานผลด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจและการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรได้ทุกที่ทุกเวลา

1.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. การปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ สป.กษ. ให้มีภารกิจด้านแผนงาน งบประมาณ และขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงล่าช้า	3	3	การดำเนินการปรับโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ สป.กษ. ไม่แล้วเสร็จภายในปี 2565
2. การพัฒนาระบบ กลไก ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ไม่แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2565	3	3	ผลการประเมินหรือการวัดความสำเร็จในการพัฒนากลไก ไม่เป็นไปตามเป้าหมายในแต่ละปี
3. การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี ไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละระยะ ทำให้องค์กรมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ในปี 2580 ไม่สำเร็จ	2	3	การขยายระยะเวลาหรือปรับเป้าหมายและแนวทางในการขับเคลื่อนเลื่อนออกไปอย่างน้อย 2 ปี

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. ผลักดันการปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการของ สป.กษ. และสำนักงานเศรษฐกิจเกษตรให้มีความชัดเจนในการดำเนินงานด้านแผนงาน งบประมาณ และนโยบายของกระทรวง เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ 2565	1. จัดตั้งเป็นหน่วยงานภายในของ สป.กษ. เพื่อทำหน้าที่ด้านแผนงาน งบประมาณ และขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงภายในปีงบประมาณ 2563
2. จัดทำกรอบแนวทางและแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดในการพัฒนาระบบ กลไก ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. พร้อมติดตามผลการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด	2. จัดลำดับความสำคัญของประเด็น/เรื่อง/ระบบงาน ที่มีผลในการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ.
3. ติดตามผลการดำเนินงานในแต่ละปี โดยควบคุมกำกับผลให้ได้ตามเป้าหมายในแต่ละระยะ	3. ทบทวนและปรับแผนการดำเนินงานโดยเร่งดำเนินงานในโครงการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายในแต่ละระยะโดยตรง

- หมายเหตุ :
- โอกาสเกิดความเสี่ยง มี 3 ระดับ (1=สูง , 2=สูงมาก , 3= สูงที่สุด)
  - ผลกระทบที่เกิดขึ้นเมื่อมีประเด็นความเสี่ยง มี 3 ระดับ (1=ผลต่อการบรรลุเป้าหมายค่อนข้างมาก , 2=มาก , 3= มากที่สุด)
  - ตัวชี้วัดความเสี่ยง เป็นเกณฑ์/ตัววัดที่บอกถึงความวิกฤตของประเด็นความเสี่ยง ซึ่งหากค่าของตัวชี้วัดถึงในเกณฑ์ที่กำหนด จะต้องดำเนินการลดผลกระทบในทันที (เครื่องมือที่ใช้วัดกิจกรรมที่อาจจะทำให้องค์กรมีความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น)
  - มาตรการป้องกัน เป็นวิธีการหรือแนวทางที่จะป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้น
  - มาตรการลดผลกระทบ เป็นวิธีการหรือแนวทางที่จะลดกระทบเมื่อประเด็นความเสี่ยงนั้นได้เกิดขึ้นแล้ว

2. แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตรต่างประเทศ

2.1 หลักการและเหตุผล

การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่าสูง แต่เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมา ภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจภายในประเทศมีความผันผวน ตลอดจนข้อกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อจำกัดทางการค้า ส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของประเทศ สป.กษ. เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ และมีเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง การขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) จึงต้องเร่งพัฒนาภารกิจ ด้านการเกษตรต่างประเทศให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ โดยพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการ ด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาคือความร่วมมือด้านการเกษตรระหว่างประเทศเพื่อความสามารถในการแข่งขัน ทางการค้า ความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเชื่อมโยงข้อมูล ความต้องการสินค้า กฎระเบียบ ข่าวสารต่างๆ ของประเทศคู่ค้า รวมทั้ง ข้อมูลการผลิตและการพัฒนาคุณภาพ สินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้นำด้านการเกษตร ในเวทีการค้าระหว่างประเทศต่อไป

2.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมาย ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- 2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน
- 3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ การเกษตรสร้างมูลค่า

: เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษารฐานได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็นการเกษตร

แผนย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

แนวทาง ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

เป้าหมาย ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย

แผนแม่บทประเด็นการต่างประเทศ

แผนย่อย ด้านความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ

แนวทาง

- 1) เสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบนพื้นฐานของนวัตกรรม เพื่อพัฒนาภาคการผลิตและบริการที่จะนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย และให้ไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้าและการลงทุนของภูมิภาคเอเชีย
- 2) ส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มุ่งกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคต่างๆ ของประเทศไทยอย่างทั่วถึงมากขึ้น รวมทั้งมีบทบาทที่แข่งขันในการส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจในกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคต่างๆ อาทิ อาเซียน กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค : ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี - เจ้าพระยา - แม่โขง กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาค : ความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลสำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เป็นต้น รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้รับ

เป้าหมาย

- 1) ประเทศไทยเป็นหนึ่งในศูนย์กลางการค้า การลงทุน การบริการ และความเชื่อมโยงที่สำคัญในภูมิภาคเอเชีย โดยมีระบบเศรษฐกิจที่เน้นนวัตกรรมดีขึ้น
- 2) ประเทศไทยเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ เพื่อร่วมกันบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก

ตัวชี้วัด

- 1) ระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ ความเชื่อมโยง และนวัตกรรมในกรอบภูมิภาค ภูมิภาค และพหุภาคี (อาทิ จำนวนโครงการ/ความร่วมมือ/ความตกลง) (เฉลี่ยร้อยละ)
- 2) ระดับความสำเร็จของบทบาทไทยในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนกับต่างประเทศ (อาทิ จำนวนข้อเสนอ/ข้อริเริ่มของไทยที่ได้รับการยอมรับ การเป็นผู้เล่นที่สำคัญในกรอบต่างๆ โครงการที่ไทยดำเนินกับต่างประเทศ)

แผนย่อย ด้านการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ

แนวทาง

- 1) เสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อเรียนรู้และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ ตามกฎระเบียบ พันธกรณีระหว่างประเทศ และมาตรฐานสากล
- 2) มุ่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนปฏิบัติตามมาตรฐานสากลอย่างบูรณาการในประเด็นที่เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของไทย อาทิ สิทธิมนุษยชน การต่อต้านการค้ามนุษย์ มาตรฐานการบินพลเรือน และการแก้ไขปัญหาการทาสประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องในการจัดอันดับสากลด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- 3) สร้างความตระหนักรู้และเสริมสร้างขีดความสามารถของส่วนราชการ กลุ่ม/องค์กร และประชาชนไทย เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎระเบียบ พันธกรณี และมาตรฐานระหว่างประเทศที่สำคัญ สามารถปรับตัวต่อความท้าทายและโอกาสจากสภาพแวดล้อมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

เป้าหมาย ประเทศไทยมีการพัฒนาที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลในทุกมิติและสามารถมีบทบาทเชิงรุกในการร่วมกำหนดมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ระดับความร่วมมือกับต่างประเทศในการปรับปรุง/พัฒนามาตรฐานภายในประเทศให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศและมาตรฐานสากลที่สำคัญ

แผนย่อย ด้านการต่างประเทศมีเอกภาพและบูรณาการ

แนวทาง

- 1) ส่งเสริมการบริหารจัดการและดำเนินงานด้านการต่างประเทศของส่วนราชการไทยอย่างมีประสิทธิภาพ บูรณาการ และมีธรรมาภิบาล
- 2) พัฒนาขีดความสามารถขององค์กร บุคลากร รวมถึงกฎระเบียบและข้อบังคับด้านการต่างประเทศของรัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินบทบาทเชิงรุกท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสถานะ
- 3) เสริมสร้างความร่วมมือกับมิตรประเทศและในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมถึงขยายเครือข่ายชาวต่างประเทศที่เป็นเพื่อนกับประเทศไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะในหมู่ผู้ที่มีอิทธิพลทางความคิด เพื่อสนับสนุนการผลักดันวาระต่างๆ ของประเทศไทยในต่างประเทศแวดล้อม

เป้าหมาย ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมขับเคลื่อนการต่างประเทศอย่างมีเอกภาพ และไทยเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือกับต่างประเทศในทุกมิติมากขึ้น

ตัวชี้วัด ระดับความร่วมมือระหว่างส่วนราชการไทยเพื่อพัฒนา/ขับเคลื่อนการต่างประเทศในทุกมิติ (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม การดูแลและคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ) อย่างมีบูรณาการ (อาทิ กลไกการประชุม กิจกรรม/โครงการร่วม)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมายที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจรายสาขา : เศรษฐกิจรายสาขาเติบโตอย่างเข้มแข็งและเป็นฐานในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ (นอกเหนือจากบริการภาครัฐ) ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3, 4.5 และ 6 ต่อปี ตามลำดับ

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล
- 2) สร้างความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบเพื่อการแปรรูปสร้างมูลค่าและโอกาสในด้านการตลาดจากการส่งออกทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน
- 3) ส่งเสริมการทำตลาดเชิงรุก เพื่อเพิ่มความต้องการบริโภคสินค้าภายในประเทศและการส่งออกสินค้าไทย
- 4) พัฒนาการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้ได้มาตรฐานสากล

แผนระดับที่ 3**แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน

เป้าหมาย มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ขยายตัวเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 2.5

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์

แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการค้าชายแดน การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และความร่วมมือระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

เป้าหมาย พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้าสู่มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและความรู้แบบองค์รวม

ตัวชี้วัด

- 1) GDP ภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า (ร้อยละต่อปี)
- 2) อัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ (ร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้าสู่มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและความรู้แบบองค์รวม

ยุทธศาสตร์การเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560 – 2564

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรและอาหารของไทย

เป้าหมาย สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของตลาดเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของไทยเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- 1) เพิ่มศักยภาพของกระบวนการจัดการปัญหาสินค้าเกษตรและอาหารในต่างประเทศอย่างยั่งยืน
- 2) เสริมสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าเกษตรและอาหาร
- 3) พัฒนาข้อมูลสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ รองรับมิติงานที่ซับซ้อนมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เสริมสร้างความร่วมมือแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์กับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ

เป้าหมาย ความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนงานวิจัย/แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม/การเข้าร่วมประชุมกับต่างประเทศ และการเผยแพร่องค์ความรู้เพิ่มขึ้น

กลยุทธ์

- 1) กำหนดท่าทีที่ชัดเจนในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ
- 2) ส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร จากการดำเนินงานร่วมกับต่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศ
- 3) พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงานด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาศักยภาพความพร้อมของหน่วยงานด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมาย บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศสามารถขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการพัฒนาและมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น (ภาษา/วิชาการ/เทคนิคการเจรจาต่อรอง)

กลยุทธ์

- 1) พัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้านการเกษตรต่างประเทศ
- 2) พัฒนาบุคลากรเพื่อรองรับบริบทงานที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
เป้าหมาย ○ สป.กษ. มีความพร้อมในการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวง (อำนาจหน้าที่ คน ระบบ ข้อมูล)	เป้าหมาย ○ เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง	เป้าหมาย ○ เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นภายในประเทศ	เป้าหมาย ○ เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) มีบทบาทนำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศและเป็นที่ยอมรับขององค์กรระหว่างประเทศ

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<u>ตัวชี้วัด</u> ๐ ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80)	<u>ตัวชี้วัด</u> ๐ ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานการเกษตรต่างประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ๐ ระดับการยอมรับการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง	<u>ตัวชี้วัด</u> ๐ ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานการเกษตรต่างประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ๐ ระดับการยอมรับการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศจากภาครัฐและภาคส่วนอื่นในประเทศ	<u>ตัวชี้วัด</u> ๐ ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานการเกษตรต่างประเทศเป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ๐ ระดับการยอมรับในการเป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศจากองค์กรระหว่างประเทศ

2.4 แนวทางการพัฒนา

1) **เพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ** โดยการพัฒนายกระดับการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ ทั้งการกำหนดทิศทาง ผลักดันให้ สป.กษ. เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) มีการนำเสนอนโยบาย แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรต่างประเทศด้านการเกษตรต่างประเทศที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม กฎหมายและกฎระเบียบ ข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ การขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) การปรับโครงสร้างหน่วยงานด้านต่างประเทศให้เหมาะสมและสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยพิจารณาเพิ่มจำนวนสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศในกลุ่มเป้าหมายประเทศเศรษฐกิจใหม่เพื่อเปิดตลาดการค้าสินค้าเกษตรและปรับปรุงกลไกการปฏิบัติงานให้มีความเชื่อมโยงส่งต่อข้อมูลด้านการเกษตรต่างประเทศด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งเสริมให้หน่วยงานในประเทศนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการในมิติที่เกี่ยวข้อง

2) **เสริมสร้างความร่วมมือเครือข่ายด้านการเกษตรต่างประเทศ** โดยสร้างเครือข่ายพันธมิตรที่เข้มแข็งเพื่อสร้าง/ผลักดันโครงการ และแสวงหาความร่วมมือทางวิชาการด้านการเกษตร หรือความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเชิงรุกกับหน่วยงานต่างประเทศทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ส่งเสริมการยกระดับบทบาทของไทยในฐานะผู้ให้ทั้งในรูปแบบ in-kind contribution และ cash contribution ในกรอบความร่วมมือด้านการเกษตรกับองค์การระหว่างประเทศ พัฒนาและดำเนินความร่วมมือด้านการเกษตรกับประเทศต่างๆ เป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการความร่วมมือด้านการเกษตรกับต่างประเทศให้มีประสิทธิภาพเกิดความอย่างยั่งยืน และเป็นกลไกในการเชื่อมโยงตลาดและเครือข่ายจากต่างประเทศเพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนภาคการเกษตร โดยมุ่งประโยชน์ต่อภาคเกษตรของไทยเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการขยายตลาดสินค้าเกษตรในต่างประเทศให้มากขึ้นและเพิ่มช่องทางการกระจายสินค้าเกษตร ต่อยอดความร่วมมือและนำองค์ความรู้ทางวิชาการมาเผยแพร่และใช้ในการพัฒนาการเกษตรให้กับเกษตรกรในประเทศ เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดต่างประเทศ

3) **สนับสนุนและผลักดันการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้แข่งขันได้ในเวทีโลก** โดยการผลักดันการเปิดตลาดในภูมิภาคใหม่และประเทศคู่ค้าใหม่ ๆ ที่มีศักยภาพ ผ่านการดำเนินงานของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศที่ครอบคลุมทุกภูมิภาคของโลกด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาการเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูลการค้าสินค้าเกษตรระหว่างประเทศ การวิเคราะห์ตลาด ศักยภาพ โอกาสและแนวทางการเปิดตลาดที่เหมาะสมรายภูมิภาคและรายประเทศ เป็นศูนย์ข้อมูลด้านกฎระเบียบ มาตรฐาน มาตรการ มีระบบการแจ้งเตือน (Early Warning) ผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการป้องกันและลดหรือกำจัดผลกระทบด้านลบที่อาจเกิดขึ้น เป็นหน่วยงานหลักในการเจรจาเพื่อผลักดันการเปิดตลาดและเป็นศูนย์กลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศคู่ค้ากับภาครัฐและเอกชนของไทยให้ประสานงานอย่างใกล้ชิด

4) **เป็นศูนย์กลางดำเนินการและประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ** โดยเป็นศูนย์กลางการดำเนินการ และประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ สนับสนุนการสร้างเอกลักษณ์ องค์ความรู้ และการยอมรับคุณภาพสินค้าเกษตรไทย

ในต่างประเทศ ส่งเสริมการดำเนินความร่วมมือให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถวัดผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นโครงการที่เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน เป็นหน่วยงานสนับสนุนบทบาทของไทยในเวทีการประชุมระดับสหประชาชาติ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้สินค้าเกษตรไทยและเผยแพร่องค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ เป็นผู้แทนถาวรไทยประจำ FAO และผู้แทนไทยประจำ WFP และ IFAD โดยมีบทบาทเชิงรุกในการกำหนดทิศทาง มาตรฐาน หรือกฎเกณฑ์สากลที่สำคัญในด้านการเกษตร เพื่อปกป้อง รักษา และเพิ่มพูนผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้ง สนับสนุนการเผยแพร่และขยายผลปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคเกษตรในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SEP to SDGs) ต่อเวทีนานาชาติ

5) พัฒนาระบบและปัจจัยสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ โดยเร่งรัดพัฒนาระบบการบริหารจัดการและปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ทั้งการพัฒนาบุคลากรให้เป็น Smart Officer ที่มีความสามารถรอบด้านและมีความพร้อมปฏิบัติงานผลักดันการทำหน้าที่ Intelligence Unit ด้านการเกษตรต่างประเทศ เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเกษตรของประเทศต่าง ๆ เช่น นโยบาย มาตรการ ภาวะความเคลื่อนไหวทางการเกษตร กฎระเบียบและข้อกำหนดต่างๆ และรายงานสถานการณ์ด้านการเกษตร มีฐานข้อมูลด้านการเกษตรต่างประเทศ (Big data) ที่มีประสิทธิภาพ ด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย เข้าถึงได้ เพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อให้บริการแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้ประกอบการ และประชาชน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรของไทยเชิงรุก เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย รวมถึงการเกษตรและสินค้าเกษตรไทยให้แก่ประเทศต่าง ๆ

2.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. การกำหนดทิศทางและนโยบายในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศไม่ชัดเจน	2	3	มีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจทิศทาง เป้าหมาย และแผนด้านการเกษตรต่างประเทศเกินร้อยละ 10
2. การขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศไม่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวง	2	3	มีการตอบปฏิเสธการเข้าร่วมดำเนินการในงาน/ภารกิจในเวทีระหว่างประเทศ
3. การประสานความร่วมมือด้านการเกษตรต่างประเทศกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและภาคเอกชนน้อย	2	3	จำนวนหน่วยงานที่ร่วมดำเนินการต่ำกว่าเป้าหมาย
4. ข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศ	3	3	มีภาคเอกชนหรือองค์กรได้รับผลกระทบจากมาตรการที่เป็นข้อจำกัดทางการค้าระหว่างประเทศ

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. กำหนดทิศทางและนโยบายในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศให้ชัดเจน 2. สื่อสาร สร้างการรับรู้ทิศทาง เป้าหมาย และแผนด้านการเกษตรต่างประเทศกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง 3. แสวงหาข้อมูลเชิงลึก ข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าของประเทศเป้าหมายล่วงหน้า	1. ประสานแจ้งเตือนหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้องหรือภาคเอกชนโดยตรงทันที เมื่อทราบปัญหา

3. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

3.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศต่างๆ ที่ทำการเกษตรได้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมใช้ในทำการเกษตรปรับปรุงวิธีการเพาะปลูก และปรับปรุงพันธุ์พืช และมีความก้าวหน้าในการพัฒนาการเกษตรมากขึ้น โดยส่วนใหญ่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการปริมาณสินค้าเกษตรที่เพียงพอมีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัยด้วยต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง เน้นการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ ลดการใช้สารเคมี มีนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เป้าหมายสำคัญคือ ผลักดันให้การทำเกษตรกรรมมีความยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่เน้นความสมดุลของระบบนิเวศน์ สภาพแวดล้อม และหลักการพึ่งตนเอง สร้างความมั่นคงด้านอาหารให้กับเกษตรกรและสังคมไทย ซึ่งเริ่มจากการผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน เมื่อเหลือจึงนำไปขาย จึงทำให้เกิดการรวมกลุ่มร่วมมือกันทำกิจกรรมที่เป็นไปตามความเห็นของกลุ่มและชุมชน อันนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่สมดุลยั่งยืน น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทรงงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของรัชกาลที่ 9 รวมทั้งแนวทางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแนวทางการพัฒนาและขยายผล และตอบสนองการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal: SDGs) อย่างเป็นระบบ จึงต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีชีวภาพ งดใช้สารเคมีทางการเกษตร ประยุกต์ใช้นวัตกรรมที่เหมาะสมกับพื้นที่ และศักยภาพ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต รักษาสุขภาพของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวประสบความสำเร็จ การกำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาที่จะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง ซึ่งการดำเนินงานด้านการพัฒนาทิศทาง นโยบาย และแนวทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน สป.กษ. เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานในเชิงนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ จึงควรกำหนดเป้าหมายและการดำเนินงานให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดระบบและกลไกที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ สร้างการมีส่วนร่วมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในทุกระดับทั้งในและต่างประเทศทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การมีกลไกที่เอื้อต่อการพัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และแปลงนโยบายด้านเกษตรกรรมยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติได้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมาย

- 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
- 2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศและการกระจายรายได้
- 2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจุบันการผลิตและแรงงาน
- 3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

: เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรกรอัตลักษณ์พื้นที่ เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็นการเกษตร

แผนย่อยเกษตรปลอดภัย : ผลจากกฎกติกาการค้าระหว่างประเทศ และกระแสการบริโภครวมที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยอาหาร ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

แนวทาง

- 1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งจากการลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน
- 2) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

เป้าหมาย

- 1) สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
- 2) ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย
- 2) ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

แผนการปฏิรูปประเทศ

ด้านเศรษฐกิจ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป การขยายผลโครงการในพระราชดำริกว่า 4,000 โครงการทั่วประเทศ กิจกรรมหลัก ศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ : จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับตำบลทั่วประเทศ และฝึกอบรมเกษตรกรร่วมกับเครือข่ายชุมชน

เป้าหมาย เกษตรกรทั่วประเทศเข้าใจและหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและหันมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 2) จำนวนประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นการปฏิรูป ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมหลัก กฎหมายด้านระบบการจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมรอง ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ...

เป้าหมาย การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้

ตัวชี้วัด มีกฎหมายสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประกาศใช้อย่างน้อย 25 ฉบับ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เป้าหมาย เกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นและพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ตัวชี้วัด พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 5,000,000 ไร่ ในปี 2564

แนวทางการพัฒนา การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ มีแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตร โดยส่งเสริมและเร่งขยายผลแนวคิดการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ รวมถึงการทำเกษตรกรรมตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี โดยสนับสนุนบทบาทเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านในการขับเคลื่อน และการปรับกลไกและโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรที่จำเป็นในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ การพัฒนาระบบข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน การสร้างองค์ความรู้ การสนับสนุนเงินทุนในลักษณะสินเชื่อสีเขียวที่มุ่งใจการผลิตและการส่งเสริมการตลาด

แผนระดับที่ 3

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

เป้าหมาย พื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 5,000,000 ไร่ ในปี 2564

ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืนให้เห็นผลในทางปฏิบัติ โดยดำเนินกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรในรูปแบบที่เหมาะสม อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ วนเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรอินทรีย์ ให้เกื้อกูลกับทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สภาพเศรษฐกิจและสังคมในชุมชน

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน 10 ล้านไร่

ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน

เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องของแต่ละด้าน

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

เป้าหมายที่ 2 ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ สร้างหลักประกันว่าจะมีระบบการผลิตอาหารที่ยั่งยืนและดำเนินการตามแนวปฏิบัติทางการเกษตรที่มีภูมิคุ้มกันที่จะเพิ่มผลิตภาพและการผลิต

ตัวชี้วัด ร้อยละของพื้นที่เกษตรที่มีการทำการเกษตรแบบยั่งยืน

3.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
เป้าหมาย ○ เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเทคโนโลยีการเกษตรของประเทศ ○ เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ○ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านไร่	เป้าหมาย ○ มีความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ○ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 7 ล้านไร่	เป้าหมาย ○ เป็นแกนหลักในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับจากเครือข่ายการพัฒนาในประเทศ ○ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 9 ล้านไร่	เป้าหมาย ○ เป็นแกนหลักในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพด้านการเกษตร ○ เป็นแกนหลักในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ ○ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านไร่

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละความสำเร็จในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนเทคโนโลยีการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ○ ร้อยละความสำเร็จการพัฒนาทั่วโลก และระบบส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ○ จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 5 ล้านไร่ ภายในปี 2564 ○ จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ระดับการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเพิ่มขึ้น ○ จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 7 ล้านไร่ ภายในปี 2570 ○ จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร ○ จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 9 ล้านไร่ ภายในปี 2575 ○ จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละของระดับการยอมรับจากหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในการเป็นหน่วยงานชั้นนำด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ○ ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตรกับต่างประเทศ ○ จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 10 ล้านไร่ ภายในปี 2580 ○ จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น

3.4 แนวทางการพัฒนา

- 1) **นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของประเทศ**
โดยมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรมใช้ในการทำการเกษตร เช่น การปรับปรุงวิธีการผลิต และปรับปรุงพันธุ์ โดยพิจารณาแนวทางส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือการศึกษาวิจัยร่วมระหว่างสถาบันการศึกษา และภาคเอกชน ที่มีองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ร่วมกับเกษตรกรต้นแบบ ปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้ประยุกต์ทั้งเทคโนโลยีสมัยใหม่ และภูมิปัญญา เกิดแนวทาง/วิธีการที่เหมาะสมกับภูมิสังคม เพื่อความก้าวหน้าในการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศ
- 2) **กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างชัดเจน** โดยสร้างความชัดเจนในการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน และสื่อสารสร้างความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วน โดยมุ่งเน้นการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการทำงาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ของรัชกาลที่ 9 รวมทั้งแนวทางโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นแนวทางการพัฒนาและขยายผล
- 3) **พัฒนาชุดองค์ความรู้ต้นแบบ (Best Model) ของเกษตรกรรมยั่งยืนและสื่อสารสู่เกษตรกร**
โดยทำหน้าที่คัดกรองและรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญ (บทบาท Content Provider) รวบรวมและจัดทำองค์ความรู้ต้นแบบของเกษตรกรรมยั่งยืนในรูปแบบที่เข้าใจง่าย นำไปใช้ในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนได้ และปรับเปลี่ยนวิธีการสื่อสารและเผยแพร่ในรูปแบบใหม่ที่ทันสมัย เข้าถึงง่าย เพื่อให้เกษตรกรได้นำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง
- 4) **พัฒนาระบบ กลไกความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตรและสหกรณ์ทั้งในและต่างประเทศ**
เพื่อพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยบูรณาการและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน หน่วยงาน องค์กรในประเทศ และต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งผลักดันให้เครือข่ายประชารัฐมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนให้มากขึ้น
- 5) **สร้างการรับรู้และขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพ** โดยส่งเสริมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารของกลุ่มเกษตรกรและเครือข่ายเกษตรกรกลุ่มที่มีศักยภาพ รวมทั้งขยายผลจากกลุ่มหรือเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จและมีศักยภาพเพื่อสนับสนุนในการเผยแพร่และขยายการทำการเกษตรกรรมยั่งยืนให้แก่เกษตรกรทั่วไปเพิ่มมากขึ้น
- 6) **ส่งเสริมและผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น** โดยกำหนดแนวทางในการผลักดันและส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเกษตรแบบยั่งยืนเพิ่มขึ้น รวมทั้ง แนวทางในการเพิ่มบทบาทเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน หรือการขยายเครือข่ายเกษตรกรในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน

7) ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างประเทศ โดยปรับกระบวนการทำงานของ สป.กษ. ให้เป็นหน่วยนโยบาย เสนอทิศทางการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ รวมทั้งเพิ่มบทบาทการเป็นหน่วยนโยบายด้านเกษตรกรรมยั่งยืนในเวทีระดับประเทศ

8) พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศและการบริหารจัดการข้อมูล โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อประกอบการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนในเชิงนโยบายของประเทศ

3.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. การกำหนดทิศทางและนโยบายในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนระดับประเทศไม่ชัดเจน	2	3	การจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศหรือการกำหนดทิศทางและนโยบายขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนแล้วเสร็จภายในปี 2565
2. หน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนให้ความสำคัญดำเนินงานเชิง implement มากกว่าขับเคลื่อนเชิงนโยบายระดับกระทรวงและประเทศ	2	3	หน่วยงานหลักกำหนดแผนงานโครงการประจำปีลักษณะเดิมในเชิงปฏิบัติ มากกว่าเชิงนโยบายติดต่อกัน 2 ปีขึ้นไป
3. การขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนไม่มีฐานข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอใช้ประกอบการกำหนดทิศทางและนโยบายในระดับกระทรวงและประเทศ	3	3	การจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกรรมยั่งยืนแล้วเสร็จภายในปี 2563
4. การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรมีหลายหน่วยงานในสังกัดดำเนินการโดยไม่มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน และขยายผลการพัฒนาเทคโนโลยีส่งต่อให้เกษตรกรไม่ทั่วถึง	2	3	การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรมีการส่งต่อให้แก่เกษตรกรใช้ประโยชน์มากขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. กำหนดแผนการดำเนินงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศหรือการกำหนดทิศทางและนโยบายขับเคลื่อนเกษตรกรรมประจำปี พร้อมติดตามผลการดำเนินงาน	1. กำหนดเป็นตัวชี้วัดของ สป.กษ. ในการวัดผลสำเร็จของการจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน และบรรจุเป็นแผนงานในแผนปฏิบัติราชการประจำปี
2. แผนงานโครงการที่กำหนดดำเนินการในแต่ละระยะบรรจุในคำของบประมาณประจำปี	2. แผนงานโครงการที่ดำเนินงานในเชิงนโยบายภาพรวมและมีผลตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละระยะเสนอปรับแผนประจำปี เพื่อนำงบประมาณมาใช้ในการดำเนินงาน
3. กำหนดแผนในการจัดทำฐานข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืนและสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการตามแผน	3. กำหนดเป็นตัวชี้วัดของสำนักกองในการวัดผลสำเร็จของการจัดทำฐานข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืน และบรรจุเป็นแผนงานในแผนปฏิบัติราชการประจำปี
4. จัดทำแผนการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรในระดับพื้นที่เพื่อลดความซ้ำซ้อนการดำเนินงานระหว่างหน่วยงาน	4. กำหนดกลไกการดำเนินงานเน้นสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร

4. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร

4.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันโลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลจะไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุนการทำงานเช่นที่ผ่านมา แต่จะเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิต รูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ วิธีการทำงาน ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ภาครัฐการต้องตระหนักและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยจะต้องรู้เท่าทันยุค Disruptive technology ภายใต้นวัตกรรมที่ว่า ระบบราชการของไทยนั้นต้องเป็นที่พึงของประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นที่ตั้ง และต้องทำงานเชิงรุกมากขึ้น ทั้งนี้ ในระยะ 20 ปีข้างหน้า สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องวางแผนและการออกแบบระบบการปฏิบัติงานและการให้บริการที่ทันสมัย รองรับภารกิจในอนาคต โดยจะต้องเชื่อมโยงกับระบบของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจะต้องบูรณาการทั้งกับหน่วยงานรัฐและภาคส่วนอื่น ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพของข้อมูล และนำไปสู่การกำหนดนโยบายด้านการเกษตรของประเทศที่มีประสิทธิภาพ

4.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

เป้าหมาย

- 1) ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน
- 2) ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

ตัวชี้วัด

- 1) รายได้ประชาชาติ การขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ และการกระจายรายได้
- 2) ผลผลิตภาพการผลิตของประเทศ ทั้งในปัจจัยการผลิตและแรงงาน
- 3) ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ประเด็นยุทธศาสตร์การเกษตรสร้างมูลค่า

: ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตรเพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูงทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย

- 1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- 2) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัย ยุติธรรม และประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัด

- 1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ
- 2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ
- 3) ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ภาครัฐมีความทันสมัย

: ทันท่วงทีเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลาย ซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็นการเกษตร

แผนย่อย การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

แนวทางการพัฒนา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่อง เกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตรเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวัง และวางระบบเตือนภัย และกลไก การจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ในมิติต่างๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปรียบเทียบการค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกัน ความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

เป้าหมาย ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

แผนแม่บทประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

แผนย่อย การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ : การพัฒนาให้ภาครัฐมีระบบบริหารงานที่ทันสมัย สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่ การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้ทำให้ การปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่เพียงแต่ต้องปฏิบัติราชการ ให้แล้วเสร็จเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติราชการโดยรวดเร็ว ถูกต้อง เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นเลิศซึ่งนวัตกรรม เทคโนโลยี ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบวิธีปฏิบัติราชการแบบดิจิทัล และสอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0

แนวทาง

- 1) พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง” สามารถ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่าเทียบได้กับมาตรฐานสากล
- 2) กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์
- 3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การและออกแบบระบบการบริหารงานใหม่ ให้มีความ ยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ ทันสมัย

เป้าหมาย ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและมีความคล่องตัว

ตัวชี้วัด ระดับ Digital Government Maturity Model (Gartner)

แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ (อุตสาหกรรมเกษตร)

กิจกรรมหลัก Big Data ภาคเกษตร : สร้างและใช้ Big Data ภาคเกษตร - แพลตฟอร์มข้อมูล : บูรณาการข้อมูลจากทุกหน่วยงาน พัฒนาการเก็บข้อมูลด้วย Mobile Application และสร้าง Data แพลตฟอร์มต่อยอดจาก Agri-map

เป้าหมาย มีฐานข้อมูล Big Data ภายในปี 2561

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนฐานข้อมูลที่รวบรวม เก็บใหม่ และเชื่อมโยงได้
- 2) จำนวนเกษตรกรผู้ใช้งาน Web Tool จาก Big Data
- 3) นโยบายที่ถูกออกแบบจากการใช้ข้อมูล Big Data และการเพิ่มขึ้นของประสิทธิผลของนโยบาย ต่อต้นทุน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

เป้าหมาย ลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ และประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ

ตัวชี้วัด

- 1) อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ จัดทำโดยสถาบันการจัดการนานาชาติอยู่ในอันดับสองของอาเซียน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
- 2) อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ จัดทำโดยธนาคารโลกอยู่ในอันดับสองของอาเซียน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

แนวทางการพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวกตรงตามความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ โดยปรับรูปแบบวิธีการทำงานในให้มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยการวางระบบสารสนเทศ เพื่อการดำเนินงานและการบริหารจัดการ ปรับรูปแบบการให้บริการของรัฐบาลจากรูปแบบเดิมไปสู่การให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบ

แผนระดับที่ 3

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และเกษตรกร
- 2) เพื่อผลักดันให้นำผลงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์
- 3) เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง

เป้าหมาย เกษตรกรและผู้ให้บริการสามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางของระบบสารสนเทศการเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 10 ต่อปี

ตัวชี้วัด จำนวนผู้ใช้บริการจากระบบสารสนเทศการเกษตร

แนวทางการพัฒนา พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยการบริหารจัดการฐานข้อมูลการเกษตรให้เป็นระบบ ครบถ้วน ทันสมัย สนับสนุนและพัฒนา

เทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตร บริหารจัดการช่องทางการสื่อสารเพื่อให้เกษตรกรและผู้ให้บริการเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป้าหมาย

- 1) งานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม ได้รับการพัฒนาต่อยอดไปสู่การใช้ประโยชน์ ร้อยละ 80
- 2) เกษตรกรทุกคนเข้าถึงและนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้

ตัวชี้วัด

- 1) สัดส่วนงบประมาณวิจัยต่องบประมาณประจำปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) ร้อยละงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่มีการพัฒนาต่อยอดเพื่อนำไปสู่การใช้ประโยชน์
- 3) ร้อยละของเกษตรกรและผู้รับบริการที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสามารถนำไปประยุกต์ใช้

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0
- 2) บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร
- 3) พัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล

: มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในกระบวนการทำงานและการให้บริการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการทำงานและขั้นตอนการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ ถูกต้องรวดเร็ว อำนวยความสะดวกให้ผู้ให้บริการ สร้างบริการของรัฐที่มีธรรมาภิบาล และสามารถให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ผ่านระบบเชื่อมโยงข้อมูลอัตโนมัติ

เป้าหมายยุทธศาสตร์

- 1) บริการภาครัฐตอบสนองประชาชน ผู้ประกอบการทุกภาคส่วนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และแม่นยำ
- 2) ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลภาครัฐได้สะดวกและเหมาะสม เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน
- 3) มีโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลภาครัฐ การจัดเก็บและบริหารฐานข้อมูลที่บูรณาการไม่ซ้ำซ้อน สามารถรองรับการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างหน่วยงาน และให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงาน

- 1) จัดให้มีบริการอัจฉริยะ (Smart Service) ที่ขับเคลื่อนโดยความต้องการของประชาชน หรือผู้ใช้บริการ
- 2) ปรับเปลี่ยนการทำงานภาครัฐด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล
- 3) สนับสนุนให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ (Open Data) และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานของรัฐ (Open Government) เพื่อนำไปสู่การเป็นดิจิทัลไทยแลนด์
- 4) พัฒนาแพลตฟอร์มบริการพื้นฐานภาครัฐ (Government Service Platform) เพื่อรองรับการพัฒนาแอปพลิเคชันหรือบริการรูปแบบใหม่ที่เป็นบริการพื้นฐานของทุกหน่วยงานภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล

: มุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล (Digital Workforce) ขึ้นมารองรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล โดยเน้นทั้งกลุ่มคนทำงานที่จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างผลผลิตการผลิต (Productivity) ในระบบเศรษฐกิจ และกลุ่มคนที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดิจิทัล

เป้าหมายยุทธศาสตร์

- 1) บุคลากรในวิชาชีพด้านดิจิทัลมีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาที่ขาดแคลน หรือมีความสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมดิจิทัล
- 2) บุคลากรผู้ทำงานทุกสาขามีความรู้และทักษะด้านดิจิทัล

แผนงาน

- 1) พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่บุคลากรในตลาดแรงงาน ทั้งบุคลากรภาครัฐและเอกชนทุกสาขาอาชีพ
- 2) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่รองรับเทคโนโลยีใหม่ในอนาคตให้กับบุคลากรในสายวิชาชีพด้านเทคโนโลยีดิจิทัล
- 3) พัฒนาผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
เป้าหมาย ○ มีระบบการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร	เป้าหมาย ○ มี Big Data เพื่อการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร	เป้าหมาย ○ มีระบบการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย	เป้าหมาย ○ มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่ายทุกที่ทุกเวลา (Smart e-Service)
ตัวชี้วัด ○ ร้อยละของระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่อกระบวนการทั้งหมด	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละของจำนวนข้อมูลด้านการเกษตรที่เป็นเอกภาพ ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อระบบ Big Data ของ กษ.	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการใช้บริการผ่านระบบเทคโนโลยี	ตัวชี้วัด ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการใช้บริการผ่านระบบเทคโนโลยี ○ ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานผ่านระบบเทคโนโลยี

4.4 แนวทางการพัฒนา

1) นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร โดยมุ่งเน้นการนำเสนอแนวทางการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้ในการพัฒนาการเกษตร การบริหารจัดการภารกิจ นโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการนำมาใช้สนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งการสร้างศูนย์วิเคราะห์ข้อมูลกลางขนาดใหญ่ สำหรับขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารเพื่อบริหารจัดการได้ทันสถานการณ์

2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการปฏิบัติงานตามการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร โดยการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของกระทรวงและ สป.กษ. และควรออกแบบระบบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานสามารถบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการการทำงานเพื่อให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

3) ผลักดันการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศให้เป็นเอกภาพเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ โดยเริ่มจากการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนระบบงานของหน่วยงานใน สป.กษ. และให้มีความเชื่อมโยงกันด้วย Digital Platform การบูรณาการข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงและขยายผลไปยัง

หน่วยงานภายนอก เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้มีความแม่นยำ และมีประสิทธิภาพ เป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงข้อมูล และจัดทำข้อมูลสำหรับสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย (Center of Connected) ในอนาคต

4) กำหนดเกณฑ์สมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากร และพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุคดิจิทัล กำหนดสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรให้เหมาะสมตามเงื่อนไขความจำเป็นของแต่ละประเภทของบุคลากร เช่น บุคลากรด้านงานบริหารทั่วไป บุคลากรด้านวิชาการ บุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยดำเนินการประเมินบุคลากรสมรรถนะแต่ละประเภทเพื่อพัฒนาต่อไป

5) พัฒนาออกแบบระบบการปฏิบัติการที่ทันสมัยรองรับอนาคต วิเคราะห์และออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยคำนึงถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอนาคต ความต้องการของผู้รับบริการ ตลอดจนผลกระทบของ Disruptive Technology เช่น ประยุกต์ใช้ Internet of Things (IoT) ในการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการของ กษ.

4.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. ความไม่ชัดเจน/ครบถ้วนของสถาปัตยกรรมองค์การของ สป.กษ. 2. กลไกการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สป.กษ.	2	1	ร้อยละของจำนวนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สป.กษ. ที่จัดทำขึ้นโดยไม่อยู่ภายใต้สถาปัตยกรรมองค์การของ สป.กษ. (ร้อยละ 20)
3. ความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตรกับหน่วยงานในสังกัด กษ.	2	3	จำนวนหน่วยงานที่ไม่เชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรกับ สป.กษ. ตามที่ร้องขอ ในระยะเวลาที่กำหนด (1 หน่วยงาน)
4. ศักยภาพบุคลากรไม่รองรับการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัล	2	1	ร้อยละของจำนวนบุคลากรไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัล (ร้อยละ 30)

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. ออกแบบสถาปัตยกรรมองค์การของ สป.กษ. ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมการปฏิบัติงานของ สป.กษ. ในทุกมิติ และรองรับการเป็น Policy Driven	เสนอคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศของ สป.กษ. พิจารณากรณีการจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ไม่อยู่ภายใต้สถาปัตยกรรมองค์การของ สป.กษ.
2. กำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สป.กษ. โดยจะต้องเป็นระบบภายใต้สถาปัตยกรรมองค์การ	
3. กำหนดกลไกการบริหารจัดการข้อมูลด้านการเกษตร โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดเป็นกรรมการ เพื่อให้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจบริหารจัดการ	เสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณา สั่งการให้หน่วยงานให้ความร่วมมือในการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรเพื่อให้มีฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ
4. ส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากร โดยกำหนดหลักสูตรการฝึกอบรมและพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัล เพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรให้รองรับการขับเคลื่อนเทคโนโลยีดิจิทัล	เสนอปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณา กำหนดให้จำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะด้านดิจิทัลเป็นตัวชี้วัดของผู้อำนวยการกอง/สำนัก

5. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

5.1 หลักการและเหตุผล

บุคลากร สป.กษ. ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อน ให้ สป.กษ. เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อน นโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศได้สำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะ 20 ปี ดังนั้น สป.กษ. จึงต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงระบบ กลไก และวิธีการบริหารงานบุคคล ตั้งแต่ระบบ สรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ประเมินผล และพัฒนา ให้ทุกระบบมีความโปร่งใสเป็นธรรม สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเป็น คนดีคนเก่ง ตลอดจนสามารถสร้างและพัฒนาบุคลากรให้เป็น Smart Officer โดยเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ กรอบความคิด และทัศนคติในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงให้ประสบผลสำเร็จ มีความรักองค์กร ทำงานเชิงรุก มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีทักษะการปฏิบัติงานที่ทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเป็นมืออาชีพในภารกิจที่รับผิดชอบ

5.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย

- 1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- 2) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัด

- 1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ
- 2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ
- 3) ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูงมุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

: ในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติ โดยภาครัฐมีกำลังคนที่เหมาะสม ทั้งปริมาณและคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนองความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดีคนเก่งทำงานในภาครัฐ มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลง บริบทการพัฒนา มีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การปรับเปลี่ยนแนวคิดให้การปฏิบัติราชการเป็นมืออาชีพ มีจิตบริการทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

แผนย่อย การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ

: บุคลากรภาครัฐถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการพัฒนาประเทศ ให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ในการสร้างและพัฒนาให้บุคลากรภาครัฐมีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ กรอบความคิด และทัศนคติในการขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติให้ประสบผลสำเร็จ

ภาครัฐจำเป็นต้องทบทวน พัฒนาและปรับปรุงระบบ กลไก และวิธีการบริหารงานบุคคลในปัจจุบัน ตลอดจนออกแบบและปรับปรุง การบริหารและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในทุกมิติ

แนวทาง

- 1) ปรับปรุงกลไกในการกำหนดเป้าหมายและนโยบายกำลังคนในภาครัฐให้มีมาตรฐานและเกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) เสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารงานบุคคลในภาครัฐให้เป็นไปตามระบบคุณธรรมอย่างแท้จริง
- 3) พัฒนาบุคลากรภาครัฐทุกประเภทให้มีความรู้ความสามารถสูง มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 4) สร้างผู้นำทางยุทธศาสตร์ในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

เป้าหมาย บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ

ตัวชี้วัด

- 1) ดัชนีความผูกพันของบุคลากรภาครัฐ
- 2) สัดส่วนเจ้าหน้าที่รัฐที่กระทำผิดกฎหมายลดลง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

เป้าหมาย ลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ และประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ

ตัวชี้วัด

- 1) อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติ อยู่ในอันดับสองของอาเซียน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
- 2) อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ จัดทำโดยธนาคารโลก อยู่ในอันดับสองของอาเซียน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

แนวทางการพัฒนา พัฒนาบุคลากรและปฏิรูประบบบริหารจัดการกำลังคนภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โดยสรรหาคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ความสามารถและสมรรถนะสูงเข้ามาสู่ระบบราชการ นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาทดแทนกำลังคนภาครัฐ ควบคู่กับการศึกษาแนวทางการจ้างงาน ผู้เกษียณอายุราชการอย่างเป็นระบบ วางระบบค่าตอบแทนและสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมตามลักษณะงาน กำหนดมาตรการและวิธีการในการแต่งตั้ง โยกย้ายบุคลากรภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาบุคลากรภาครัฐในทุกระดับให้ได้รับความรู้ ความสามารถให้สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล วางระบบประเมินผลการปฏิบัติราชการในภาครัฐทั้งอย่างจริงจังมากขึ้น โดยให้สามารถวัดผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

แผนระดับที่ 3

แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานแบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากรการเกษตรภาครัฐและกระบวนการทำงานให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้
- 2) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้มีความทันสมัย ถูกต้อง และเป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เป้าหมาย

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 15 ส่วนราชการ ภายในปี 2564
- 2) จัดทำกฎหมายใหม่ 5 ฉบับ และปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม 12 ฉบับ ภายในปี 2564

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีการปรับปรุงโครงสร้าง
- 2) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการจัดทำใหม่ แก้ไข และปรับปรุง

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย ข้าราชการทุกคนเป็น Smart Officer

ตัวชี้วัด ร้อยละของข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เป็น Smart Officer

แนวทางการพัฒนา พัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher

เป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องเฉพาะแต่ละด้าน**ยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)**

การสนับสนุนวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ชาติ ด้วยการผลักดันและพัฒนาให้ภาคราชการของประเทศ มีคุณธรรมปลอดทุจริต เป็นราชการที่สร้างและส่งเสริมนวัตกรรม มีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ โดยการปรับเปลี่ยนระบบและวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้งกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนเพื่อให้แต่ละส่วนราชการได้มาและรักษาไว้ซึ่งคนดีคนเก่งที่มีจิตสาธารณะอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์

- 1) กลยุทธ์การปรับปรุงระบบการสรรหาเพื่อให้ส่วนราชการเป็นองค์กรทางเลือกแรกของคนดีคนเก่ง
- 2) กลยุทธ์การกระจายอำนาจและเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารทรัพยากรบุคคลของส่วนราชการ
- 3) กลยุทธ์การเสริมสร้างเกียรติภูมิและคุณภาพข้าราชการ
- 4) กลยุทธ์การเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนานโยบายทรัพยากรบุคคลภาครัฐ

แนวทางพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาล**ดิจิทัล (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 กันยายน 2560)**

แนวทางพัฒนากำลังคนภาครัฐให้มีทักษะด้านดิจิทัล

- 1) กำหนดให้ “การพัฒนาคนเพื่อสร้างและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน” และ “การสร้างและพัฒนาคนให้เท่าทันและสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานได้อย่างรอบรู้” เป็นหนึ่งในประเด็นหลักของการพัฒนาข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ ในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2565
- 2) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐส่งเสริมและดำเนินการเพื่อให้มีการพัฒนาข้าราชการ และบุคลากรภาครัฐเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของหน่วยงาน
- 3) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐในการนำรูปแบบการเรียนรู้ และพัฒนา 70:20:10 (เรียนรู้ด้วยตนเองและจากการปฏิบัติงาน : เรียนรู้จากผู้อื่นและการสอนงาน : เรียนรู้จากการฝึกอบรม) มาปรับใช้ในการเพิ่มพูนและพัฒนาทักษะ ด้านดิจิทัลของตนเอง
- 4) กำหนดให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล และหน่วยงานที่มีการกีดกันการจ้างงานและพัฒนาระบบราชการและบุคลากรภาครัฐ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้รวมทั้งจัดดำเนินการเพื่อให้ข้าราชการและบุคลากรภาครัฐแต่ละกลุ่มได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลตามที่ ก.พ. กำหนด

5.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> มีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง มีคนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้น 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนภารกิจหลักและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง มีคนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้น 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรเป็นคนที่ทักษะรอบด้าน (Multi-Skill) รองรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทภาครัฐ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรเป็นคนที่ มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จในการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล คนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 50 คน 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่ง (ร้อยละ 65) คนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 100 คน 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ Smart Officer (ร้อยละ 70) 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ Smart Officer (ร้อยละ 75)

5.4 แนวทางการพัฒนา

1) ยกระดับบุคลากรให้เป็น Smart Officer โดยกำหนดเกณฑ์ Smart Officer ของบุคลากรแต่ละตำแหน่งและระดับ รวมทั้งนำเกณฑ์ Smart Officer มาใช้ประเมินศักยภาพและพัฒนาบุคลากรปัจจุบันเพื่อการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ

2) พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านความรู้ (Hard Skills) ทั้งในมิติการเกษตร เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีดิจิทัล ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อให้บุคลากร สป.กษ. มีศักยภาพสูง สามารถวิเคราะห์ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะกับผู้บริหาร ในการพัฒนาปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง รวมทั้ง ประเมินระดับการพัฒนาให้เป็นที่ไปตามหลักเกณฑ์และเป้าหมายที่กำหนดเพิ่ม

3) พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะด้านอารมณ์ (Soft Skills) โดยเพิ่มทักษะการสื่อสาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การเป็นผู้นำ ทำงานเป็นทีม มีทักษะการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้บุคลากรสามารถประสาน อำนาจการ และขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

4) พัฒนาศักยภาพผู้บริหารระดับกลาง โดยกำหนดหลักเกณฑ์ ทักษะ สมรรถนะที่มีความสำคัญจำเป็นในการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานและการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

5) บรรจุบุคลากรที่มีคุณสมบัติเป็น “คนพันธุ์ใหม่” ทดแทนอัตราเกษียณ โดยการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการในสังกัด สป.กษ. ที่มีคุณสมบัติเป็น “คนพันธุ์ใหม่” เช่น มีความสามารถด้านภาษา ด้านการคิดวิเคราะห์ ด้านคณิตศาสตร์และเศรษฐมิติ ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล หรือนักวิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data Scientist) เพื่อรองรับบทบาทการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driven) และยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ในอนาคต

6) พัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์และรักองค์กร กำหนดค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์ พัฒนากิจกรรม/โครงการ ที่สร้างความตระหนัก สร้างกระแสสังคมในหน่วยงานเพื่อสร้างค่านิยมร่วมและวัฒนธรรมใหม่ที่พึงประสงค์ เพื่อยกระดับพฤติกรรมของบุคลากรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่เพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7) พัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยการปรับปรุงระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพ กำหนดคุณสมบัติบุคลากรยุคใหม่ที่จะบรรจุเข้ารับราชการตามความต้องการที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจของ สป.กษ. วางระบบพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ตามศักยภาพและระดับตำแหน่ง พัฒนาระบบการพัฒนานักบริหารแต่ละระดับ ทั้งการฝึกอบรมและการปฏิบัติจริงเพื่อสร้างความเชี่ยวชาญ

5.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลไม่สามารถตอบสนองการขับเคลื่อนองค์การเป็น Policy Driven	1	3	1. จำนวนบุคลากรในสายงานหลักมีน้อยกว่าเป้าหมายจำนวนบุคลากรที่จำเป็นต่อภารกิจ 2. สัดส่วนบุคลากรส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่สอดคล้องกับภารกิจ
2. การไม่สามารถขยายอัตรากำลังรองรับภารกิจในอนาคต	3	3	ผลการวิเคราะห์อัตรากำลังพบว่า สป.กษ. ควรเพิ่มอัตรากำลังเกินร้อยละ 3
3. บุคลากรมีค่านิยมไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง	2	3	ผลการประเมินทัศนคติบุคลากรที่มีต่อการทำงานต่ำกว่าเกณฑ์

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะตำแหน่งของบุคลากร สป.กษ. ให้สอดคล้องในการเป็น Policy Driven ในอนาคต โดยนำคุณลักษณะดังกล่าวมาเป็นเกณฑ์การบริหารและพัฒนาบุคลากร	1. พัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่างๆ (Coaching, Online, ศึกษารเรียนรู้ด้วยตนเอง ฯลฯ) ให้บุคลากรเป็น Smart Officer
2. จัดทำแผนการบริหารอัตรากำลังของ สป.กษ. โดยจัดสรรอัตรากำลังตามภารกิจที่แท้จริง	2. พิจารณาจ้างบุคลากรภายนอกมาปฏิบัติหน้าที่แทน
3. พัฒนานอัตรการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	3. สร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในการพัฒนาการทำงานด้วยนวัตกรรม

6. แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในองค์กร

6.1 หลักการและเหตุผล

การพัฒนาระบบบริหารจัดการของภาครัฐมีความทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลก เป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้ทำให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไป โดยต้องรวดเร็ว ถูกต้อง เหมาะสม มีประสิทธิภาพและเป็นเลิศ ซึ่งนวัตกรรม เทคโนโลยี ฐานข้อมูล และระบบกลไกการบริหารจัดการ แนวใหม่ จึงเป็นเครื่องมือที่ สป.กษ. ต้องนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานให้สามารถตอบสนอง ต่อความเปลี่ยนแปลงในบริบทต่าง ๆ และความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นอกจากนี้กลไก ด้านโครงสร้างและมีวิธีการปฏิบัติราชการต้องมีความยืดหยุ่น หลากหลาย คล่องตัว สามารถตอบสนองต่อภารกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยเฉพาะการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการเชื่อมโยงกระบวนการร่วมกัน พัฒนาองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน ปรับเปลี่ยนระบบงานและกระบวนการภายในองค์กร โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารจัดการให้เป็นระบบและ มาตรฐาน สร้างความโปร่งใสและคล่องตัว โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ของการพัฒนาการปฏิบัติงานและการให้บริการบริการ เพื่อให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับ ความพึงพอใจและเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติราชการของ สป.กษ.

6.2 ความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และแผนที่เกี่ยวข้อง

แผนระดับที่ 1

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย

- 1) ภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนอง ความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส
- 2) ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง
- 3) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ตัวชี้วัด

- 1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ
- 2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ
- 3) ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤติมิชอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส : หน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีระบบ การบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้การบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน
- 2) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาประเทศ : พร้อมทั้งมีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งมีการถ่ายโอน ภารกิจที่สำคัญและการกระจายอำนาจในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง

- 3) ภาครัฐมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต
- 4) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต ภาครัฐมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ
- 5) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ

แผนระดับที่ 2

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทประเด็น การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ

แผนย่อยการปรับสมดุลภาครัฐ

: ปรับสมดุล ให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับ หรือการให้บริการ ซึ่งในปัจจุบันภาคส่วนอื่นได้มีขีดความสามารถในการจัดทำบริการสาธารณะได้อย่าง มีประสิทธิภาพและสามารถแข่งขันกับภาครัฐได้ รวมทั้งมีทางเลือกในการส่งมอบบริการให้กับประชาชน หลายรูปแบบ อาทิ การถ่ายโอนภารกิจของภาครัฐในปัจจุบันให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม หรือภาคประชาชน ในรูปแบบโมเดลประชารัฐ เป็นผู้ดำเนินการแทน

แนวทาง

- 1) เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม
- 2) ส่งเสริมบทบาทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เป้าหมาย เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม

ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จการเปิดให้ภาคส่วนอื่นเข้ามาดำเนินการบริการสาธารณะ

แผนย่อย การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ

: การพัฒนาให้ภาครัฐมีระบบบริหารงานที่ทันสมัยสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นเงื่อนไขสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ก้าวสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในอนาคต ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้ทำให้การปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐเปลี่ยนแปลงไปโดยไม่เพียงแต่ต้องปฏิบัติราชการให้แล้วเสร็จเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติราชการโดยรวดเร็ว ถูกต้อง เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นเลิศ ซึ่งนวัตกรรมเทคโนโลยี ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบวิธีปฏิบัติราชการแบบดิจิทัล และสอดคล้องกับไทยแลนด์ 4.0 นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังต้องมีกลไกด้านโครงสร้างและมีวิธีการปฏิบัติราชการที่ยืดหยุ่น หลากหลาย คล่องตัว สามารถตอบสนองต่อภารกิจและการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล มีการเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลและกระบวนการร่วมกันเสมือนเป็นองค์กรเดียว

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาหน่วยงานภาครัฐให้เป็น “ภาครัฐทันสมัย เปิดกว้าง เป็นองค์กรขีดสมรรถนะสูง”
- 2) กำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์
- 3) ปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดโครงสร้างองค์การและออกแบบระบบการบริหารงานใหม่ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว กระชับ ทันสมัย

เป้าหมาย ภาครัฐมีขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลและ มีความคล่องตัว

ตัวชี้วัด สัดส่วนของหน่วยงานที่บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างสูงตามเป้าหมาย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและธรรมาภิบาลในสังคมไทย

เป้าหมาย ลดสัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการให้บริการของภาครัฐ และประสิทธิภาพการประกอบธุรกิจของประเทศ

ตัวชี้วัด

- 1) อันดับประสิทธิภาพภาครัฐ จัดทำโดยสถาบันการศึกษานานาชาติอยู่ในอันดับสองของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12
- 2) อันดับความยากง่ายในการดำเนินธุรกิจ จัดทำโดยธนาคารโลกอยู่ในอันดับสองของอาเซียนเมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12

แนวทางการพัฒนา

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐ ให้มีความโปร่งใส ทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า สามารถให้บริการประชาชนในรูปแบบทางเลือกที่หลากหลายและมีคุณภาพ ข้าราชการมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบ ต่อบทบาทหน้าที่องค์กรมีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัย ราชการบริหารส่วนกลางมีขนาดเล็ก และราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีขนาดที่เหมาะสมกับพื้นที่รับผิดชอบ
- 2) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล เพื่อให้ประชาชนและภาคธุรกิจได้รับบริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และอำนวยความสะดวก ตรงตามความต้องการของประชาชนและภาคธุรกิจ
- 3) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้สังคมไทยมีวินัย โปร่งใส ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รวมทั้งสร้างความเข้มแข็ง เป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทย ให้ครอบคลุมภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชน พร้อมทั้งเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนค่านิยมต่อต้านการทุจริต
- 4) ปฏิรูประบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอย่างเสมอภาค ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความมั่นใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามกติกา เอื้อต่อการกิจการภาครัฐ การลงทุนและดำเนินธุรกิจภาคเอกชนดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ตลอดจนมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวินิจฉัยคดีมีความถูกต้อง รวดเร็วโปร่งใส และเป็นธรรมตามหลักนิติธรรมและลดปริมาณผู้กระทำความผิดในที่ควบคุม

แผนระดับที่ 3**แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564)**

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานแบบบูรณาการทั้งด้านบุคลากรการเกษตรภาครัฐและกระบวนการทำงานให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีธรรมาภิบาล โปร่งใส และตรวจสอบได้
- 2) เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบให้มีความทันสมัย ถูกต้อง และเป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

เป้าหมาย

- 1) ปรับปรุงโครงสร้างของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 15 ส่วนราชการ ภายในปี 2564
- 2) จัดทำกฎหมายใหม่ 5 ฉบับ และปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม 12 ฉบับ ภายในปี 2564

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีการปรับปรุงโครงสร้าง
- 2) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการจัดทำใหม่ แก้ไข และปรับปรุง

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาบุคลากรการเกษตรภาครัฐ ปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการ และกระบวนการทำงาน ด้วยการเสริมสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่ข้าราชการ ปรับปรุงโครงสร้างการทำงานที่ซ้ำซ้อน วิเคราะห์การจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมและบูรณาการในระดับพื้นที่ ส่งเสริมการกระจายอำนาจการตัดสินใจสู่ระดับท้องถิ่น ตลอดจนเชื่อมโยงการทำงานกับกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้มีความทันสมัยถูกต้อง และเป็นธรรม สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 -2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

เป้าหมาย

- 1) ปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายให้ทันสมัย

ตัวชี้วัด

- 1) จำนวนส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการปรับปรุงโครงสร้าง
- 2) จำนวนกฎหมายที่ได้รับการยก่าง/แก้ไข/ปรับปรุง

แนวทางการพัฒนา

- 1) เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 2) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

6.3 เป้าหมายและตัวชี้วัด

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
เป้าหมาย ○ มีระบบการบริหารจัดการภาครัฐได้ตามมาตรฐานที่หน่วยงานกลางกำหนด ○ กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	เป้าหมาย ○ สป.กษ. เป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการภาครัฐ	เป้าหมาย ○ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในประเทศ	เป้าหมาย ○ มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ
ตัวชี้วัด ○ ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงโครงสร้างของ สป.กษ. ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการให้บริการของ สป.กษ. (ร้อยละ 95) ○ สป.กษ. ผ่านเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในระดับ Advance/Significant	ตัวชี้วัด ○ สป.กษ. ผ่านรางวัล Raymond ทั้ง 6 หมวด	ตัวชี้วัด ○ สป.กษ.ได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการระดับประเทศอย่างน้อย 2 รางวัล	ตัวชี้วัด ○ สป.กษ.ได้รับรางวัลระดับนานาชาติ

6.4 แนวทางการพัฒนา

1) **ปรับโครงสร้าง และระบบ กลไก การขับเคลื่อนนโยบายของ สป.กษ.ให้รองรับการเป็น ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** วิเคราะห์โครงสร้าง อัตรากำลัง และผลักดัน การปรับโครงสร้าง สป.กษ. ให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างกระทรวงในภาพรวม และสร้างกลไกการทำงาน ให้มีความสอดคล้อง เหมาะสม สามารถรองรับภารกิจการเป็น Policy Driven

2) **ส่งเสริมผลักดันการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ สป.กษ. เป็นหน่วยงานชั้นนำของ ประเทศ** ส่งเสริมการนำเกณฑ์มาตรฐาน เกณฑ์รางวัล แนวคิด หลักการทางวิชาการที่ทันสมัยที่เกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการองค์กร มาประยุกต์ใช้ใน สป.กษ. และส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมการทำงาน เพื่อเป็นการยกระดับให้เป็นหน่วยงานที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

3) **สร้างระบบมาตรฐานการปฏิบัติงานสนับสนุน (Back Office) ออกแบบระบบงานสนับสนุน** เช่น ระบบงานพัสดุ ระบบงานสารบรรณ ระบบงานจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งเป็นงานที่ทุกหน่วยงานต้องดำเนินการภายใต้ กฎ ระเบียบเดียวกัน โดยการออกแบบกระบวนการและระบบปฏิบัติการที่เป็นมาตรฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ สูงสุดในการปฏิบัติงาน

4) **พัฒนาปรับปรุงกระบวนการตามความต้องการความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย** โดยการกำหนดให้มีกลไกการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานภายใต้กระบวนการ มุ่งเน้น การตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้เกิด กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อให้การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเห็นผลเป็นรูปธรรม

5) **พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ สนับสนุน** ส่งเสริมให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทในการร่วมติดตามการดำเนินงานเปิดเผยกระบวนการ ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส

6) **เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** โดยการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลดความซ้ำซ้อน และสอดคล้อง กับบทบาทภาครัฐที่เปลี่ยนแปลงไป และกำหนดมาตรฐานการพัฒนาระบบราชการให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ

7) **พัฒนาการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารและหน่วยงานในสังกัด สป.กษ.** โดยการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ จัดทำฐานข้อมูลประกอบการดำเนินงาน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญในภารกิจ

6.5 การบริหารความเสี่ยง

1) ความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	โอกาส	ผลกระทบ	ตัวชี้วัดความเสี่ยง (KRI)
1. กระบวนการไม่รองรับการขับเคลื่อน นโยบายของกระทรวง	2	3	ร้อยละของจำนวนกระบวนการ ที่รองรับภารกิจระดับกระทรวงต่อ จำนวนภารกิจที่ต้องปฏิบัติในระดับ กระทรวง (อ้างอิงตามกฎกระทรวง)
2. ยังไม่มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการ ในเชิงคุณภาพ	2	3	ร้อยละของจำนวนคู่มือการ ปฏิบัติงาน/การให้บริการภายใต้ กระบวนการหลัก (ต่ำกว่าร้อยละ 50)
3. ผู้บริหารระดับกลางไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริหาร ภายในหน่วยงาน	3	3	ผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน/ การสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม การทำงานต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า ร้อยละ 10

2) การป้องกันและการลดผลกระทบ

มาตรการป้องกัน	มาตรการลดผลกระทบ
1. ทบทวน ปรับปรุง กระบวนการของ สป.กษ. ให้สนับสนุนการเป็น Policy Driven	1. จัดทำคำสั่งเป็นการภายในเพื่อมอบหมายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติภารกิจสนับสนุนการเป็น Policy Driven
2. กำหนดให้การทบทวนปรับปรุงกระบวนการและ การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน/การให้บริการ เป็นตัวชี้วัดของหน่วยงาน โดยให้มีการประเมินผล ในเชิงคุณภาพ	2. ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละ กระบวนการ
3. กำหนดให้การพัฒนาองค์การเป็นสมรรถนะของ ผู้บริหารระดับกลาง และใช้เป็นเกณฑ์ การประเมินผลการปฏิบัติราชการ	3. พัฒนาผู้บริหารระดับกลางในการเป็นนักพัฒนา องค์การ

ส่วนที่ 9

การแปลงแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ

สป.กษ. ได้กำหนดแนวทางการแปลงแผนหรือการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สู่การปฏิบัติที่มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ร่วมกันผลักดัน การดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาที่กำหนด ให้บรรลุเป้าประสงค์หลักที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่ สป.กษ. กำหนด ให้ สป.กษ. สามารถทำหน้าที่ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driven) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เริ่มต้นโดยการสื่อสารแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพผ่านช่องทางต่างๆ วางกรอบการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติ (Cascading) เป็นลำดับจาก ระดับกรม สู่ระดับ สำนัก/กอง ระดับกลุ่มงานและบุคคล การจัดทำแผนปฏิบัติการราชการ และการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับ เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการของ สป.กษ. ไปสู่การปฏิบัติมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. การสื่อสารแผนปฏิบัติการ

การสื่อสารแผนปฏิบัติการ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง สป.กษ. จึงกำหนดแนวทาง วิธีการ และช่องทางการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยวิธีการทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ สป.กษ. พิจารณาแนวทางที่เหมาะสมและหลากหลาย เพื่อสื่อสารให้กับบุคลากรใน สป.กษ. สามารถรับรู้ จดจำและเข้าใจ ทิศทาง แนวทางและเป้าหมายขององค์กร ตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่และความสำคัญของบุคลากรทุกคน ในการปฏิบัติภารกิจต่างๆ เพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการฉบับนี้ นอกจากนี้ ภายหลังจากดำเนินการสื่อสารแผนแล้ว จะมีการติดตามและประเมินผลการรับรู้และเข้าใจทิศทาง แนวทางและเป้าหมายของแผน เพื่อนำผลดังกล่าวมาทบทวนและปรับปรุงแนวทาง วิธีการ และช่องทางการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. การถ่ายทอดแผนปฏิบัติการสู่การปฏิบัติ¹⁴

2.1 ระดับกรม

การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติในระดับกรม สป.กษ. ต้องดำเนินการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) โดยนำหลักการของ Balanced Scorecard (BSC) ซึ่งเป็นเครื่องมือการวางแผนยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามและประเมินผลเพื่อให้องค์กรเกิดความสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยพิจารณาความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลระหว่างวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งมีความครอบคลุมเป้าหมายการดำเนินงานทั้ง 4 มิติ คือ มิติประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ มิติคุณภาพการให้บริการ มิติประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ และมิติการพัฒนาองค์กร โดยให้จัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. ระบุไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี และแผนปฏิบัติราชการ 1 ปี เพื่อให้หน่วยงานในสังกัด ทราบเป้าหมายภาพรวมและการเชื่อมโยงเป้าหมายของหน่วยงาน

2.2 ระดับหน่วยงานในสังกัด สป.กษ.

การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติในระดับหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ส่วนกลาง (ระดับ สำนัก/กอง/ ศูนย์/สถาบัน/สำนักงาน) โดยหน่วยงานต้องทำการวิเคราะห์ภารกิจทั้งภารกิจยุทธศาสตร์ตามแผนปฏิบัติการของ

¹⁴ ศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือการพัฒนาระบบการถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติราชการในภาพรวมของ สป.กษ.

สป.กษ. (รวมทั้งแผนอื่นๆ ที่แต่ละหน่วยงานเป็นผู้รับผิดชอบหรือต้องผลักดัน โดยเฉพาะสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดที่ต้องรับผิดชอบในการผลักดันภารกิจของจังหวัด แผนยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค หรือยุทธศาสตร์รายสินค้า เป็นต้น) ภารกิจประจำตามอำนาจหน้าที่ และภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร มาประมวลเป็นเป้าประสงค์ของหน่วยงานและจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ระดับหน่วยงานที่แสดงความเชื่อมโยงกับแผนที่ยุทธศาสตร์ ของ สป.กษ. กำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ และกำหนดกลุ่มงานภายในของหน่วยงานที่จะรับผิดชอบในแต่ละเป้าประสงค์ต่อไป

2.3 ระดับกลุ่มงานและระดับบุคคล

การถ่ายทอดแผนสู่การปฏิบัติในระดับกลุ่มงานและระดับบุคคล เริ่มจากการวิเคราะห์ภารกิจของกลุ่มงานที่รับมอบหมายมาจากเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของหน่วยงาน ภารกิจหน้าที่ประจำของกลุ่มงานและภารกิจที่ได้รับมอบหมายพิเศษจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสำนักงานมาประมวลเป็นภารกิจของกลุ่มงาน แล้วพิจารณามอบหมายงานให้กับบุคลากรในกลุ่มงานโดยคำนึงถึงบทบาทและความรับผิดชอบสอดคล้องกับระดับตำแหน่งของแต่ละคน หลังจากนั้นกลุ่มงานจึงวิเคราะห์กรอบแนวทางการดำเนินงานตามแผน ปฏิบัติการและเป้าหมายที่กลุ่มงานรับผิดชอบเพื่อเสนอโครงการและกิจกรรมและช่วงเวลาที่จะดำเนินการภายใต้กรอบระยะเวลาของแผนปฏิบัติการของ สป.กษ. แต่ละระยะ เพื่อรวบรวมและประมวลจัดทำข้อเสนอการปฏิบัติงานในระดับหน่วยงาน ในช่วง 5 ปี เสนอสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ เพื่อประมวลจัดทำแผนปฏิบัติราชการ 5 ปีของ สป.กษ. ต่อไป ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องเตรียมการจัดทำรายละเอียด โครงการ/กิจกรรม เพื่อเตรียมการสำหรับการจัดทำคำของบประมาณประจำปีด้วย

3. การจัดทำแผนปฏิบัติราชการ

3.1 แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี

แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี แสดงภารกิจที่ต้องดำเนินการตลอดระยะเวลา 5 ปี เพื่อผลักดันแผนปฏิบัติการและเป้าหมายของรัฐบาลและของกระทรวงให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย โดยสาระสำคัญในแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี ของ สป.กษ. เป็นการนำเสนอวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ แนวทางการพัฒนาที่จะทำให้ภารกิจนั้นบรรลุผลสำเร็จพร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดผลสำเร็จของภารกิจเหล่านั้น รวมถึงผลผลิต/โครงการสำคัญที่ประมวลจากข้อเสนอโครงการและกิจกรรมของหน่วยงานต่างๆ ที่จะขอรับงบประมาณสนับสนุนในระยะเวลา 5 ปี

3.2 การจัดทำงบประมาณ

การจัดทำงบประมาณของ สป.กษ. ดำเนินการกรอบแนวทางและวิธีปฏิบัติที่สำนักงบประมาณกำหนด ประกอบด้วย การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขั้นต่ำที่จำเป็น และประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง รวบรวมรายละเอียดประกอบคำของบประมาณของหน่วยงานที่ดำเนินการจัดทำตามร่างแผนปฏิบัติราชการประจำปี (ปีงบประมาณล่วงหน้า) รายละเอียดข้อมูลโครงการที่เสนอของบประมาณโดยจัดทำในลักษณะ Project Base และจัดทำคำของบประมาณในภาพรวมของ สป.กษ. ตามหลักเกณฑ์ระเบียบ และกฎหมายที่บัญญัติไว้ เสนอสำนักงบประมาณเพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาตามขั้นตอนการตรากฎหมายพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ซึ่งเมื่อผ่านการพิจารณาของรัฐสภาแล้ว สป.กษ. ก็จะมีการจัดทำแผนจัดสรรงบประมาณประจำปี และแผนการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี (แผน สบป.) ส่งสำนักงบประมาณต่อไป

3.3 แผนปฏิบัติงานประจำปีของ สป.กษ.

แผนปฏิบัติงานประจำปีของ สป.กษ. แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่จะดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติราชการ 5 ปีของ สป.กษ. โดยจะมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี แต่มีความละเอียดและชัดเจนขึ้นและสอดคล้องกับวงเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร เพื่อนำไปเป็นกรอบการปฏิบัติงานของ สป.กษ.

3.4 แผนปฏิบัติงานประจำปีระดับ สำนัก/กอง

แผนปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน แสดงให้เห็นถึงภารกิจที่หน่วยงานระดับ สำนัก/กอง/ศูนย์/สถาบัน/สำนักงาน จะดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติงานประจำปีของ สป.กษ. โดยจะมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับแผนปฏิบัติงานประจำปีของ สป.กษ. แต่มีความละเอียดและชัดเจนขึ้นเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน

4. การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับ

การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกรม หน่วยงาน และบุคคล เป็นเครื่องมือสำคัญที่ สป.กษ. จะใช้ในการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติ การบริหาร การควบคุมกำกับ และการประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล รวมทั้งการพัฒนองค์กร โดยการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการแต่ละครั้ง จะพิจารณานำตัวชี้วัดที่สำคัญที่สะท้อนถึงการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนร่วมกับตัวชี้วัดกลางที่กำหนดโดยสำนักงาน ก.พ.ร. เป็นกรอบในการเจรจาตัวชี้วัดในแต่ละระดับ ในระยะเวลา 1 ปี โดยมีการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการทุกระดับปีละ 2 รอบ คือ รอบที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม-31 มีนาคม และรอบที่ 2 ระหว่าง วันที่ 1 เมษายน-30 กันยายน ทั้งนี้ การจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการระดับบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลการปฏิบัติราชการเพื่อนำไปพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และใช้ประโยชน์ในการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ สป.กษ. ต่อไป

ส่วนที่ 10

การติดตาม ประเมินผล และการทบทวนแผนปฏิบัติการ

เพื่อให้การปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการดำเนินงานและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน แก้ไขปัญหาและอุปสรรคให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สป.กษ. จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการติดตามผลการรายงานผล การประเมินผล รวมทั้งการทบทวนแผนปฏิบัติการไว้ดังนี้

1. การติดตามและการรายงานผล

การติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. เป็นกลไกสำคัญของผู้บริหารเพื่อทราบความก้าวหน้า การควบคุมกำกับ และเร่งรัดให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของ สป.กษ. โดยการจัดทำกรอบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประจำปี เพื่อใช้เป็นกรอบในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. การประชุมติดตามผลการดำเนินงานเป็นประจำทุกเดือน เพื่อรวบรวมข้อมูลสารสนเทศของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. วิเคราะห์ประมวลสรุปเป็นรายงานผลการดำเนินงานและประเมินผลในภาพรวมของ สป.กษ. ตามรอบระยะ เวลาที่กำหนดไว้ในกรอบการติดตามและประเมินผลดังกล่าว

2. การประเมินผล

การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการวัดความสำเร็จในระดับผลลัพธ์และผลกระทบของการดำเนินงาน โดยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1 การประเมินผลโดยการประเมินตนเอง

1) การประเมินผลสำเร็จของหน่วยงานในระดับผลผลิต/โครงการ และกิจกรรมโดยพิจารณาเปรียบเทียบเป็นร้อยละของผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงกับแผนการปฏิบัติงาน ผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของกิจกรรมหลัก โดยกำหนดช่วงเวลาให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นรายเดือนเพื่อพิจารณาเร่งรัดและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และจัดทำรายงานการประเมินตนเองรายไตรมาสส่งหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องตามที่ร้องขอ

2) การประเมินผลในระดับผลลัพธ์ ตามตัวชี้วัดที่กำหนดในแผนปฏิบัติการของ สป.กษ. ที่มีได้ระบุให้มีการประเมินโดยผู้ประเมินอิสระจากภายนอก ตามเงื่อนไขวิธีการและกำหนดเวลาของแต่ละตัวชี้วัดที่ระบุในแผน

2.2 การประเมินผลโดยการประเมินจากภายนอก

1) การประเมินผลการดำเนินงานในระดับผลลัพธ์หรือผลกระทบ โดยการจัดหาผู้ประเมินจากภายนอก ตามเงื่อนไขวิธีการและกำหนดเวลาของแต่ละตัวชี้วัดที่ระบุในแผนปฏิบัติการ

2) การประเมินผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2554 ข้อ 7 (2) ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ตลอดจนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้จ่ายงบประมาณตามมาตรการ แผนงาน และ

โครงการต่างๆ ของกระทรวง รวมทั้งโครงการเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และ (3) ศึกษา วิเคราะห์ และดำเนินการประเมินผลความสำเร็จและผลกระทบของการดำเนินงานตามมาตรการ แผนงาน โครงการต่างๆ ของกระทรวง รวมทั้งโครงการเงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ

3) การประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (ค.ต.ป.) ที่กำหนดขอบเขตการตรวจสอบและประเมินผลและการรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผล โดยคณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (ค.ต.ป.) และคณะอนุกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการกลุ่มกระทรวง (อ.ค.ต.ป. กลุ่มกระทรวง)

3. การทบทวนแผนปฏิบัติการ

การทบทวนแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของ สป.กษ. กำหนดให้มีการทบทวนผลการปฏิบัติงานเป็นรายปี ทุก 5 ปี และสิ้นสุดแผน หรือในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายของ สป.กษ. เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวง และ/หรือข้อกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินตนเองและผลการประเมินจากหน่วยงานภายนอก รวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเพื่อนำผลมาทบทวนความเหมาะสมของทิศทางเป้าประสงค์แนวทางการพัฒนา และโครงการของแผนเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยังคงให้ความสำคัญกับทิศทาง ยุทธศาสตร์และ Road Map การพัฒนาในระยะ 20 ปี ข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) ที่กำหนดไว้เป็นสำคัญ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๖๙๘ /๒๕๖๑

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้แต่งตั้งคณะทำงานทบทวนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไว้แล้ว นั้น

เนื่องจากการดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลงตามกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ ทิศทางและยุทธศาสตร์ และแผนอื่น ๆ ทั้งระดับชาติและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และแนวโน้มสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อยุทธศาสตร์และการปฏิบัติงานของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานและบุคคลในคณะทำงานดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานด้านยุทธศาสตร์ แผนงาน และงบประมาณของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงยกเลิกรคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๑๑๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

องค์ประกอบ

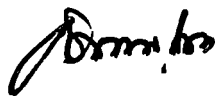
๑. รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	รองประธานกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการกองกลาง	กรรมการ
๔. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่	กรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกองเกษตรสารนิเทศ	กรรมการ
๖. ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
๗. ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน	กรรมการ
๘. ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๙. ผู้อำนวยการสถาบันเกษตรกรการ	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย	กรรมการ
๑๑. ผู้อำนวยการสำนักการเกษตรต่างประเทศ	กรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ	กรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบภายใน	กรรมการ
๑๔. ผู้อำนวยการสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาระบบบริหาร	กรรมการ
๑๖. หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี	กรรมการ

๑๗. ผู้อำนวยการกองบริหารกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร	กรรมการ
๑๘. ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพระราชดำริ	กรรมการ
๑๙. หัวหน้าสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบ เกษตรพันธสัญญา	กรรมการ
๒๐. หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต	กรรมการ
๒๑. หัวหน้ากลุ่มขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๒๒. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	กรรมการและ เลขานุการ
๒๓. หัวหน้ากลุ่มแผนงาน สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ
๒๔. หัวหน้ากลุ่มเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ	กรรมการและ ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. ทบทวนและกำหนดยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับกฎหมาย แนวทางการปฏิบัติ ทิศทางและยุทธศาสตร์ และแผนอื่น ๆ ทั้งระดับชาติและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวโน้มสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป
  ๒. พิจารณาแผนงาน/โครงการ งบประมาณ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
  ๓. สื่อสารสร้างการรับรู้และถ่ายทอดยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติ
  ๔. ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ข้อมูลและดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
  ๕. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายเลิศวิโรจน์ โกวัฒนะ)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคผนวก ข

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2				
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ระยะที่ 3 ปี 76-80	
18) โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กปพ.
19) อำนาจการขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กปพ.
20) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ กษ.			✓						กปพ.
21) กิจกรรมสนับสนุนการบริหารจัดการด้านการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ทุกหน่วยงาน ส่วนกลาง
22) กิจกรรมการบูรณาการงานในส่วนภูมิภาค	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กษ.จว. ทุกจังหวัด
23) โครงการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามนโยบายสำคัญ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กษ.จว. ทุกจังหวัด
3. พัฒนาวិธีการสื่อสารที่ทันสมัยและหลากหลายเพื่อสร้างการรับรู้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง									
1) การจัดทำแผนประชาสัมพันธ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำปี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กคส.
2) โครงการศึกษารวบรวมข้อมูลเพื่อขยายการประชาสัมพันธ์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์				✓		✓	✓	✓	กคส.
3) โครงการเสริมสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์			✓	✓	✓				กคส.
4) โครงการสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตรและสหกรณ์				✓					กคส.
5) โครงการสร้างสรุควัตถุประสงค์ประชาสัมพันธ์ด้านการเกษตรและสหกรณ์					✓			✓	กคส.
6) โครงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ผ่านศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ Call Center 1170	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กคส.
7) โครงการจ้างที่ปรึกษาศึกษาความเป็นไปได้โครงการรับแจ้งข้อมูลและตอบข้อซักถามด้านการเกษตรผ่านระบบ Online (Chat) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์							✓	✓	กคส.
8) โครงการรับแจ้งข้อมูลและตอบข้อซักถามด้านการเกษตรผ่านระบบ Online (Chat)							✓	✓	กคส.

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก	
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2					
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ระยะที่ 3 ปี 76-80		
5. ปรับปรุงและพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้ทันสมัย										
1) โครงการพัฒนาภาคเกษตรที่ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	สสพ.
2) โครงการส่งเสริมพันธกิจภาคเกษตรพันธสัญญาสู่ภูมิภาค	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สสพ.
3) พัฒนาศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกม.
4) โครงการจัดทำร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม			✓							สกม.
6. ส่งเสริมให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีบทบาทนำและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์										
1) สร้างเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สผง.
2) สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สผง.
3) การจัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนใต้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สผง.
7. พัฒนาการติดตามและประเมินผลให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ										
1) โครงการพัฒนาระบบรายงานข้อมูลผลการปฏิบัติงานของ สป.กษ. (Executive Summary Report)					✓			✓		ศทส.
2) โครงการพัฒนาระบบติดตามและรายงานผลโครงการสำคัญของ กษ. ด้วยเทคโนโลยี					✓					สผง.
3) โครงการจัดทำระบบติดตามผลการดำเนินงานในภูมิภาค					✓			✓	✓	สผง.

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก	
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2					
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ปี 76-80		
4. เป็นศูนย์กลางดำเนินงานและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านเกษตรต่างประเภท										
1) จัดตั้งคณะกรรมการด้านเกษตรต่างประเภท และอำนาจการดำเนินงานของคณะกรรมการด้านเกษตรต่างประเภท				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต.
5. พัฒนาระบบและปัจจัยสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเภท										
1) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วม สกต. สปช. ฝ่ายการเกษตร และกรมที่เกี่ยวข้อง				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต.
2) โครงการปฏิบัติงานจริง (on the job training) ณ สปช./ฝ่ายการเกษตร				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต.
3) โครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษระดับ Intensive				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต./สกธ.
4) โครงการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษระดับ Advance				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต./สกธ.
5) โครงการฝึกอบรมหลักสูตรความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตรต่างประเภท และองค์กรระหว่างประเทศ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต./สกธ.
6) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับกฎระเบียบการบริหารราชการในต่างประเทศ การบริหารงานบุคคล การจัดซื้อจัดจ้าง				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกต.
7) โครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	สกธ.
ด้านการเกษตรต่างประเภท										
8) โครงการจัดทำฐานข้อมูลกลางด้านการเกษตรต่างประเภท				✓						สกต./สกธ.
9) โครงการศึกษา วิเคราะห์ และติดตามนโยบาย มาตรการและภาวะความเคลื่อนไหวทางการเกษตรในต่างประเทศ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สปช./ฝ่ายการเกษตร
10) โครงการแก้ไขปัญหาเชิงรุกและเปิดตลาดสินค้าเกษตรและอาหารด้านเทคนิค (ประมง พืช และปศุสัตว์) เพื่อขยายส่วนแบ่งตลาดสินค้าเกษตรและอาหารในประเทศ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	สปช.ดีซี.
สำหรับอเมริกาและแคนาดา										
11) โครงการติดตามและเฝ้าระวังด้านนโยบาย มาตรการ และสภาวะความเคลื่อนไหว										ฝ่ายการเกษตรฯ เชียงใหม่
12) โครงการติดตามและเฝ้าระวังด้านนโยบาย มาตรการ และสภาวะความเคลื่อนไหวด้านการเกษตร และเศรษฐกิจการเกษตรในเครือรัฐเอกราช	✓									ฝ่ายการเกษตรฯ มอเสโก
13) โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ด้านการเกษตรของไทยและต่างประเทศเพื่อผลักดันศักยภาพของเกษตรกรผู้ส่งออกที่เข้มแข็งและการขยายตัวทางการค้าสินค้าเกษตรส่งออก โดยเส้นทางคมนาคม การขนส่งทางบก				✓						สปช.

3. ด้านการพัฒนากระบวนการที่ยั่งยืน

แนวทางการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก	
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2					
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ระยะที่ 4 ปี 76-80		
1. นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของประเทศ และนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน										
1) กำหนดกลไกความร่วมมือด้านเทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร และนวัตกรรมทางการเกษตรเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน			✓			✓			✓	กนท.
2) ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อใช้ในการจัดทรัพยากรศาสตร์					✓					กนท.
3) สัมมนาวิชาการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน				✓		✓			✓	กนท.
2. กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างชัดเจน										
1) โครงการศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ				✓						กนท.
2) จัดทำแผนการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ			✓		✓				✓	กนท.
3) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้องค์ความรู้และทิศทางการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	✓		✓		✓				✓	กนท./กส.
4) จัดทำสารสนเทศเกษตรกรรมยั่งยืน			✓		✓				✓	กนท.
5) อำนวยความสะดวกขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน	✓		✓		✓				✓	กนท.
3. พัฒนาชุดองค์ความรู้ต้นแบบ (Best Model) ของเกษตรกรรมยั่งยืนและสื่อสารสู่เกษตรกร										
- การสรรหาวิทยากรเกษตรกรรมยั่งยืน	✓		✓		✓				✓	กนท.
4. พัฒนาระบบ กลไกความร่วมมือกับเครือข่ายด้านเกษตรและสหกรณ์ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน										
1) ทบทวน ปรับปรุง กลไกการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ			✓						✓	กนท.
2) กำหนดแนวทางการดำเนินงานและการติดตามประเมินผล			✓		✓				✓	กนท.
3) สัมมนาภาคีเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน				✓					✓	กนท.
5. สร้างการรับรู้และขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพ										
- สร้างเครือข่ายและพัฒนาคือข่ายความร่วมมือด้านเกษตรกรรมยั่งยืนทุกภาคส่วน			✓		✓				✓	กนท.
6. ส่งเสริมและผลักดันให้พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น										
1) โครงการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน	✓		✓		✓				✓	กนท.
2) โครงการส่งเสริมแนวทางการเกษตรทฤษฎีใหม่	✓		✓		✓				✓	กนท.
3) โครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา					✓				✓	กนท.
4) โครงการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืนเชิงพื้นที่					✓				✓	กนท.
5) อำนวยความสะดวกในการส่งเสริมผลิตผลของสมุนไพรที่มีศักยภาพภายใต้แผนแม่บทแห่งชาติว่าด้วยสมุนไพร			✓		✓				✓	กนท.

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ										หน่วยงาน หลัก	
	ระยะที่ 1					ระยะที่ 2						
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ปี 76-80				
6) หน่วยงานขับเคลื่อนการดำเนินงานเกษตรอินทรีย์ภาคเหนือตอนบน			✓	✓	✓							กนท.
7) หน่วยงานขับเคลื่อนความหลากหลายทางชีวภาพของ กษ.			✓	✓	✓							กนท.
7. ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างประเทศ												
1) ทบทวนปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ กนท.			✓							✓		กนท.
2) พัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ			✓	✓	✓					✓		กนท.
3) ทบทวนปรับปรุงกระบวนการ			✓	✓	✓					✓		กนท.
8. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศและการบริหารจัดการข้อมูล												
1) โครงการจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และภูมิปัญญาทางการเกษตร เพื่อพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนสู่ไทยแลนด์ 4.0			✓	✓	✓							กนท.
2) ศึกษาและพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืน			✓	✓	✓					✓		กนท.
3) การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเกษตรกรรมยั่งยืนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				✓	✓					✓		กนท.

4. ด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร

แนวทางการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก	
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2					
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ปี 71-75	ระยะที่ 4 ปี 76-80		
1. นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร										
1) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	✓					✓	✓	✓	✓	ศทส.
2) โครงการจัดทำแผนปฏิบัติการดิจิทัลของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์		✓				✓	✓	✓	✓	ศทส.
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการปฏิบัติงานตามการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร										
1) โครงการศึกษาและจัดทำสถาปัตยกรรมองค์กรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	✓									ศทส.
2) โครงการจัดทำกรอบการกำกับดูแลข้อมูลกลางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์			✓							ศทส.
3) โครงการจัดทำคู่มือคอมพิวเตอร์ของ สป.กษ.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
4) โครงการจัดทำอุปกรณ์ระบบประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference)			✓							ศทส.
3. ผลักดันการเชื่อมโยงข้อมูลด้านสารสนเทศและสหกรณ์ของประเทศไทยให้เป็นเอกภาพ										
1) โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงข้อมูลกลางเกษตรดิจิทัล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
2) โครงการพัฒนาระบบวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ของ กษ.			✓	✓						ศทส.
3) โครงการพัฒนาโมเดลการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytic) เพื่อขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านสารสนเทศและสหกรณ์ของประเทศ				✓						ศทส.
4) โครงการพัฒนาระบบผู้เชี่ยวชาญกลางด้านการเกษตรของ กษ. (MOAC Data Platform)	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
5) โครงการจัดทำมาตรฐานข้อมูลและแนวปฏิบัติสำหรับการบูรณาการข้อมูลสารสนเทศด้านการเกษตรระหว่างหน่วยงานภาครัฐ			✓							ศทส.
4. กำหนดเกณฑ์สมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากรและพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุคดิจิทัล										
1) โครงการจัดทำมาตรฐานและพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาระบบสารสนเทศของ สป.กษ.						✓	✓	✓	✓	ศทส.
5. พัฒนาระบบการปฏิบัติการที่ทันสมัยรองรับอนาคต										
1) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเสมือน (Server Virtualization) พร้อมระบบสำรองข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของ สป.กษ.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
2) โครงการจัดทำศูนย์สำรองข้อมูลและกู้คืนระบบ (DR Site) ของ สป.กษ.			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
3) โครงการพัฒนาระบบกลางเชื่อมโยงระบบงานสารสนเทศและข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สป.กษ. (อย่างน้อยปีละ 2 กระบวนงานสำคัญ)				✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
4) จัดทำระบบฐานข้อมูลสต็อกของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	✓									กค.
5) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบตู้ชุมสายโทรศัพย์พร้อมติดตั้งของ สป.กษ.	✓	✓						✓	✓	ศทส.

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ										หน่วยงาน หลัก
	ระยะที่ 1					ระยะที่ 2 ปี 66-70	ระยะที่ 3 ปี 71-75	ระยะที่ 4 ปี 76-80			
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65						
6) โครงการจัดหาระบบสำรองไฟสำหรับห้องคอมพิวเตอร์แม่ข่ายกลางพร้อมติดตั้งของ สป.กษ		✓				✓	✓			✓	ศทส.
7) โครงการจัดทำระบบการจองห้องประชุมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์			✓								กก.
8) โครงการจัดทำแบบตอบรับการเข้าร่วมงานพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีการต่าง ๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์			✓								กก.
9) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพระบบรักษาความปลอดภัยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
10) โครงการทดแทนและเพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายไร้สาย			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
11) โครงการพัฒนาระบบสารบัญอิเล็กทรอนิกส์			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กก.
12) โครงการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์			✓			✓	✓	✓	✓	✓	กกส.
13) โครงการจัดทำ Office Box				✓							ศทส.
14) โครงการพัฒนาระบบสังคมสื่อสารภายในองค์กร (Social OPSMOAC)				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ศทส.
15) โครงการจัดหาระบบบริการจัดการการใช้งานเอกสาร/แฟ้มเอกสารร่วมกันในรูปแบบคลาวด์ภายในองค์กร (Private Cloud File Sharing)				✓			✓				ศทส.
16) โครงการจัดการระบบซอฟต์แวร์ระบบจัดการผู้มีสิทธิใช้งานแบบรวมการ (Single Sign On)				✓			✓				ศทส.
17) โครงการพัฒนาระบบการบริหารสำนักงานดิจิทัล (E-Office)				✓			✓			✓	ศทส.
18) โครงการจัดทำโปรแกรมข้อมูลรายงานผลการประเมินส่วนราชการประจำปีงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์							✓				สพบ.
19) โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบโสตทัศนูปกรณ์เพื่อการประชุมของห้องศูนย์ข้อมูลเกษตร (War Room) สป.กษ.							✓			✓	ศทส.
20) โครงการพัฒนาเว็บไซต์ กษ. และ สป.กษ.										✓	ศทส.
21) โครงการพัฒนาระบบศูนย์กลางการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จ (one stop service OPSMOAC)										✓	ศทส.

แนวทาง/โครงการ/กิจกรรม	ช่วงที่ดำเนินการ								หน่วยงานหลัก
	ระยะที่ 1				ระยะที่ 2				
	ปี 61	ปี 62	ปี 63	ปี 64	ปี 65	ปี 66-70	ระยะที่ 3 ปี 71-75	ระยะที่ 4 ปี 76-80	
7. พัฒนาการอำนวยการและสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารและหน่วยงานในสังกัด สป.กษ.									
1) จัดทำกระบวนการ รับ-ส่ง เอกสารในระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กก.
2) การติดตามงานพิจารณาวิเคราะห์ กลั่นกรองและสรุปเรื่องนำเสนอผู้บริหาร พิจารณาสั่งการได้ถูกต้องตามภารกิจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	กก.
3) โครงการจัดทำระบบการร้องขอประชุม			✓						กก.
4) โครงการจัดทำแบบตอบรับการเข้าร่วมงานพระราชพิธี รัฐพิธี พิธีการต่าง ๆ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์			✓						กก.
5) จัดทำคู่มือสนับสนุนข้าราชการการเมือง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สร.
6) สร้างเครือข่ายผู้ประสานงาน กรม. ภายใน กษ.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สร.
7) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลระดับหน่วยงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	สร.
8) โครงการพัฒนาบุคลากรกลุ่มกำลังสำคัญของหน่วยงาน			✓						สร.
9) โครงการพัฒนาหน่วยงานให้มีความเป็นเลิศในการกำกับการดำเนินงาน พิจารณาสั่งการ	✓	✓							สร.

ภาคผนวก ค

**สรุปผลการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี
(พ.ศ. 2561-2580) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(ระหว่างวันที่ 19 - 27 สิงหาคม 2562)**

สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ ได้จัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำร่างแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระหว่างวันที่ 19 - 27 สิงหาคม 2562 โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นจำนวน 524 คน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) เพศชาย	151	28.82
2) เพศหญิง	373	71.18

1.2 อายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
2) 20 – 30 ปี	29	5.53
3) 31 – 40 ปี	161	30.73
4) 41 – 50 ปี	215	41.03
5) 51 – 60 ปี	115	21.95
6) 61 ปีขึ้นไป	4	0.76

1.3 ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช.	4	0.80
2) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวส./อนุปริญญา	10	1.90
3) ปริญญาตรี	250	47.70
4) ตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป	260	49.60

1.4 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ข้าราชการ/พนักงานราชการ/ ลูกจ้างประจำ ของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ส่วนกลาง	144	27.48
2) ข้าราชการ/พนักงานราชการ/ ลูกจ้างประจำ ของหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ส่วนภูมิภาค	316	60.31
3) ข้าราชการ/พนักงานราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ของหน่วยงานอื่นในสังกัด กษ.	24	4.58
4) ข้าราชการ/พนักงานราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ของส่วนราชการอื่นๆ	29	5.54

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5) เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/ปราชญ์ชาวบ้าน	2	0.38
6) สหกรณ์	4	0.76
7) ภาคเอกชน	3	0.57
8) สถาบันการศึกษา	2	0.38
9) อื่นๆ	-	-

1.5 จำนวนครั้งที่ใช้บริการหรือมีการติดต่อประสานงานกับสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อปี)

จำนวนครั้งที่ใช้บริการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ต่ำกว่า 10 ครั้ง	148	28.24
2) 10 – 20 ครั้ง	186	35.50
3) 20 – 30 ครั้ง	62	11.83
4) 31 ครั้งขึ้นไป	128	24.43

1.6 ท่าน/หน่วยงานของท่านได้รับบริการหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในด้านใด

ประเภทบริการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ด้านการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล	278	53.10
2) ด้านยุทธศาสตร์ แผนงานและงบประมาณทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	329	62.80
3) ด้านการพัฒนาเกษตรกรมัยยั่งยืน/เกษตรทฤษฎีใหม่/เทคโนโลยีชีวภาพ	235	44.80
4) ด้านการช่วยเหลือเกษตรกร การรับเรื่องร้องเรียน ภัยพิบัติด้านการเกษตร	187	35.70
5) ด้านการพัฒนาระบบราชการ โครงสร้างองค์กร	135	25.80
6) ด้านกิจกรรมและโครงการพิเศษ/โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	195	37.20
7) ด้านการบริหารจัดการที่ดี (ตรวจราชการ/ตรวจสอบภายใน/การป้องกันและปราบปรามทุจริตฯ)	145	27.70
8) ด้านการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวง	265	50.60
9) ด้านอื่นๆ	18	3.40
- ด้านการประสานงาน	2	0.40
- งานระบบสารสนเทศการเกษตร	1	0.20
- การเงิน พัสดุ บัญชี	4	0.80
- ส่งเสริมและพัฒนาาระบบเกษตรพันธสัญญา	3	0.60
- การให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการภาคเอกชน	3	0.60
- ด้านการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน	1	0.20
- ด้านงานสารบรรณ	1	0.20
- ด้านกฎหมาย	1	0.20
- ด้านการต่างประเทศ	1	0.20
- สิทธิสวัสดิการ	1	0.20

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงร่างแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของ สป.กษ.

2.1 ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561–2580) หรือไม่ อย่างไร

ประเด็นปัจจัย	เห็นด้วย (คน)	ไม่เห็นด้วย (คน)
1) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning)		
เป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของประเทศในอนาคต”	510 (97.33 %)	14 (2.67 %)
2) วิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)		
“ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2580”	498 (95.04 %)	26 (4.96 %)
2.1) จุดมุ่งหมายเชิงภารกิจ		
(1) สป.กษ. เป็นองค์กรที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเป็นศูนย์กลางในการบริหารราชการ (บุคลากร แผนงาน และงบประมาณ) และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ตามนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ โครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันการพัฒนาการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้มีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และเกษตรกรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างมั่นคงและยั่งยืน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	510 (97.33 %)	14 (2.67 %)
(2) สป.กษ. เป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการเกษตรและสหกรณ์กับภาคส่วนต่างอย่างบูรณาการ ตามแนวทาง “ประชารัฐ” มีข้อมูลที่ถูกต้อง มีช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็ว สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ ตลอดจนห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรทั้งต้นทาง (การผลิต) กลางทาง (การแปรรูป) และปลายทาง (การตลาด) เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ		
2.2) จุดมุ่งหมายเชิงพัฒนาองค์กร		
สป.กษ. เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงและมีความทันสมัยในระบบราชการ 4.0 โดยคุณลักษณะขององค์ประกอบที่สำคัญดังนี้	512 (97.71 %)	12 (2.29 %)
(1) บุคลากร เป็นคนดี มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงาน มีความสามารถที่หลากหลาย มีความพร้อมในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการทำงาน มีค่านิยม วัฒนธรรมที่ดี มีสัดส่วนปริมาณบุคลากรระหว่างส่วนกลางและภูมิภาคที่เหมาะสม		
(2) ระบบ/กระบวนการทำงาน มีประสิทธิภาพสูง มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรม เพื่อผู้รับบริการมีความพึงพอใจและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของ สป.กษ.		
(3) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความทันสมัย ปรับสู่ความเป็นดิจิทัล เป็นศูนย์กลางข้อมูล (Data Center) ด้านการเกษตร เป็นฐานบัญชาการ (Platform) การบริหารจัดการแบบ online ของกระทรวง มีช่องทางการสื่อสารตรงถึงกลุ่มเป้าหมายด้วยความรวดเร็ว		
(4) โครงสร้างและการบริหารจัดการ เป็น Single Command ของกระทรวงอย่างแท้จริง ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และต่างประเทศ		

ประเด็นปัจจัย	เห็นด้วย (คน)	ไม่เห็นด้วย (คน)
3) พันธกิจ		
(1) ผลักดันและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์สู่การปฏิบัติในทุกระดับให้เกิดผลสัมฤทธิ์ (2) ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการภาครัฐของกระทรวง	515 (98.28 %)	9 (1.72 %)
4) เป้าประสงค์		
(1) การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ (2) สินค้าเกษตรและอาหารของไทยได้รับการยอมรับในต่างประเทศ มูลค่าการส่งออกสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนา/องค์กรระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น (3) มีเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมเพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตรรวมถึงผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น (4) มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ทุกเวลา (Smart e-Services) (5) บุคลากรเป็นคนดี มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด (6) กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	511 (97.52 %)	13 (2.48 %)
5) เป้าหมาย		
(1) ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ที่กำหนดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 (2) มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในประเทศเป้าหมายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี (3) พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 10 ล้านไร่ ในปี พ.ศ. 2580 (4) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนนโยบายไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนงาน/โครงการ (5) บุคลากรของกระทรวงผ่านการประเมินตามมาตรฐาน Smart Officer ทั้งหมดภายในปี พ.ศ. 2580 (6) ผลการประเมินระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยผู้ประเมินอิสระไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80	509 (97.14 %)	15 (2.86 %)
6) ตัวชี้วัด		
(1) ร้อยละผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ (2) ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารไทยในประเทศเป้าหมาย (3) จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน (4) ร้อยละของจำนวนงาน/โครงการ ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนนโยบาย (5) จำนวนบุคลากรที่ผ่านการประเมินตามมาตรฐาน Smart Officer (6) ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	508 (96.95 %)	16 (3.05 %)

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

1) จุดยืนทางยุทธศาสตร์ (Strategic Positioning) เป็น “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และของประเทศในอนาคต”

(1) ควรกำหนดนิยามและบทบาทของ สป.กษ. ในการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ (Policy Driven) ด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้ชัดเจน เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และไม่ให้ซ้ำซ้อนกับภารกิจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

(2) ควรจัดทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อให้จุดยืนทางยุทธศาสตร์ที่กำหนดมีความชัดเจนเป็นรูปธรรม และควรปรับภารกิจ โครงสร้างหน่วยงาน อัตรากำลัง ให้มีความสอดคล้องกับจุดยืนดังกล่าว

(3) ควรระบุดูจุดแข็งที่เป็นกุญแจสำคัญของความสำเร็จ เช่น เป็นองค์กรที่เน้นด้าน innovation สร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ในการบริหารการทำงานของกระทรวง เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นต้น

(4) ควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นลำดับแรก

(5) ควรนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อลดระยะเวลาที่ใช้ในการขับเคลื่อนจุดยืนทางยุทธศาสตร์ ให้น้อยลงกว่าระยะ 20 ปี

2) วิสัยทัศน์ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) “ศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2580”

(1) ควรปรับระยะเวลาในการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ให้เร็วขึ้น

(2) ควรกำหนดขอบเขตของบทบาทภารกิจและวิธีปฏิบัติในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนกับภารกิจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร หรือหน่วยงานอื่น

(3) ควรปรับจากคำว่า “ศูนย์กลาง” เป็นคำว่า “หน่วยงาน” “เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศ ภายในปี พ.ศ. 2580”

(4) ควรกำหนดเป้าหมายของการขับเคลื่อนนโยบาย เช่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ หรือกำหนดวิธีการขับเคลื่อนให้ชัดเจน เช่น ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม

2.2 ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดแผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) ของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561–2580) หรือไม่ อย่างไร

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. มีระบบและกลไกรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย สป.กษ. มีความพร้อมในการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวง (อำนาจหน้าที่ คน ระบบ ข้อมูล) เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ มีระบบการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงบรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง มีความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืน มี Big Data เพื่อการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ เป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นภายในประเทศ มีเทคโนโลยีการเกษตรในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ใหม่พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศ และเป็นที่ยอมรับขององค์กรระหว่างประเทศ มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Services)

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<ul style="list-style-type: none"> มีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 	<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนภารกิจหลักและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 	<ul style="list-style-type: none"> มีระบบการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย บุคลากรเป็นคนที่ทักษะรอบด้าน (Multi-Skill) รองรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทภาครัฐ การปฏิบัติงานและการให้บริการมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรเป็นคนที่ทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด การปฏิบัติงานและการให้บริการมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบ กลไกการบริหาร และเสริมสร้างศักยภาพในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาระบบพื้นฐานในการบริหารจัดการด้านการเกษตรต่างประเทศ กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างชัดเจน สื่อสารสร้างความเข้าใจทุกภาคส่วน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการปฏิบัติงานตามการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กรของกระทรวง พัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลเชิงรุกทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ปรับโครงสร้างและปรับปรุงระบบ กลไก การขับเคลื่อนนโยบายให้สอดคล้องกับโครงสร้างใหม่ 	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> เพิ่มศักยภาพของระบบกลไกการบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ ผลักดันให้ สป.กษ. มีบทบาทนำด้านนโยบายเกษตรต่างประเทศของกระทรวง และขยายการดำเนินงานในประเทศ เศรษฐกิจใหม่ ส่งเสริมกระบวนการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ สป.กษ. เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการเกษตรของประเทศ ผลักดันให้บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่ง (กำหนดเกณฑ์/ประเมิน/สรรหา/พัฒนา) และสร้างผู้นำองค์กรยุคใหม่ 	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมให้ กษ. มีบทบาทนำและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ในรูปแบบประชารัฐ ส่งเสริมความร่วมมือเครือข่ายด้านวิชาการและการค้ากับต่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนกับเครือข่ายทุกภาคส่วน พัฒนาระบบการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการของ กษ. ที่มีเอกภาพบริการแบบครบวงจร พัฒนาบุคลากรให้มีทักษะรอบด้านและทันสมัย ส่งเสริมผลักดันการพัฒนา ระบบการบริหารจัดการให้ สป.กษ. เป็นหน่วยงานชั้นนำของประเทศ 	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ผลักดันการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ พร้อมขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาทั้งในและต่างประเทศ เพิ่มบทบาทและขยายความร่วมมือด้านการเกษตรในเวทีระดับโลก ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างประเทศ พัฒนาระบบการปฏิบัติงานและระบบการให้บริการของ กษ. โดย Internet of Things (IoT) พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลมุ่งผลสัมฤทธิ์ รักษาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การดำเนินงานและการบริหารจัดการองค์กร

1) เห็นด้วย	จำนวน 512 คน	ร้อยละ 97.71
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 12 คน	ร้อยละ 2.29

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

(1) ควรสื่อสารสร้างความเข้าใจ แผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) ให้กับบุคลากรทุกระดับ โดยควรอธิบายแนวทางพัฒนาให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้

(2) ในระยะแรก ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ มีทัศนคติที่ดี รวมทั้งการจัดสรรอัตรากำลังอย่างเหมาะสม และการมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื่องจากเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายในระยะต่อไป

(3) ควรให้ความสำคัญกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกที่อาจกระทบกับภารกิจ อาทิ ผลกระทบของ Aging Society ควรมีแนวทางสร้างแรงจูงใจให้คนใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

(4) ควรให้ความสำคัญกับการนำแนวทางไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

(5) ควรทบทวนและปรับปรุงแผนที่นำทางการพัฒนา (Road Map) ของ สป.กษ. อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทภายนอกที่เปลี่ยนไป

2.3 จากการกำหนดจุดยืนทางยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย และพันธกิจ สป.กษ. ได้วิเคราะห์แนวโน้มปัจจัยสภาพแวดล้อมที่สำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสู่เป้าหมายดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นโอกาส ภัยคุกคาม และปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อนในด้านต่างๆ ดังนี้

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป	ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกเชิงปฏิบัติการ	ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน
<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการเมืองและความมั่นคง - ด้านเศรษฐกิจ - ด้านสังคมและวัฒนธรรม - ด้านเทคโนโลยี - ด้านสิ่งแวดล้อม - ด้านกฎหมายและระเบียบ 	<ul style="list-style-type: none"> - พระบรมวงศานุวงศ์ให้ความสำคัญกับการพัฒนา - ด้านการเกษตร - ความก้าวหน้าภาคการเกษตรในต่างประเทศ - สถานการณ์ด้านเกษตรกรรมของไทย - ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 	<ul style="list-style-type: none"> - กลยุทธ์ขององค์กร - โครงสร้างขององค์กร - บุคลากร - ระบบงาน - ทักษะ - รูปแบบการบริหารจัดการองค์กร - ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร - การบูรณาการ

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมของ สป.กษ. พบว่ามีประเด็นที่เป็นโอกาส 21 ประเด็น ภัยคุกคาม 12 ประเด็น จุดแข็ง 10 ประเด็น จุดอ่อน 26 ประเด็น จึงสรุปผลการประเมินสถานภาพของ สป.กษ. อยู่ในสถานะ “มีโอกาสเอื้อแต่มีจุดอ่อน” หมายถึง มีปัจจัยภายนอกเอื้อหรือสนับสนุนการพัฒนา แต่ปัจจัยภายในมีความอ่อนแอหรือไม่มีศักยภาพเท่าที่ควร ตามภาพ

1) เห็นด้วย	จำนวน 514 คน	ร้อยละ 98.09
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 10 คน	ร้อยละ 1.91

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- (1) ควรเพิ่มเติม การมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นสภาพแวดล้อมภายนอกทั่วไป
- (2) ในการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกควรพิจารณาให้ครบถ้วน เช่น ในกรณีปัจจัยด้านการเมือง นอกจากวิเคราะห์นโยบายรัฐบาลด้านการเกษตรแล้ว ควรคำนึงถึงนโยบายอื่นๆ ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง อาทิ Geopolitics

2.4 ท่านเห็นด้วยกับการกำหนดแผนปฏิบัติการ 6 ด้าน ของ สป.กษ. ในระยะ 20 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2561-2580) หรือไม่ อย่างไร

1) แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนภารกิจด้านการเกษตร

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. มีระบบและกลไกรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การบริหารและการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงบรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> การขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์บรรลุเป้าหมายและเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งในและต่างประเทศ
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ในส่วนกลาง (ร้อยละ 80) ร้อยละความสำเร็จในการพัฒนาระบบ กลไกการขับเคลื่อนนโยบายของ กษ. ในส่วนภูมิภาค (ร้อยละ 80) ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละความพึงพอใจของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงที่มีต่อการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงของ สป.กษ. (ร้อยละ 60) ร้อยละของระดับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง (ร้อยละ 80) 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ร้อยละ 60) ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตร 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของผลการดำเนินงานตามเป้าหมายนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละของระดับการยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ร้อยละ 80) ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตรกับต่างประเทศ
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> พัฒนาโครงสร้างรองรับการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาระบบ กลไกการบริหารนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มการเข้าถึงความรู้ทางวิชาการ เทคโนโลยี นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในการวางแผนและขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ พัฒนาวิธีการสื่อสารที่ทันสมัยและหลากหลายเพื่อสร้างการรับรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย พัฒนาระบบการให้บริการ การอำนวยความสะดวก และการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรเชิงรุก (Smart Service & Smart Delivery) ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้ทันสมัย ส่งเสริมให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีบทบาทนำและขยายความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาการติดตามและประเมินผลให้เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ 			

1) เห็นด้วย	จำนวน 516 คน	ร้อยละ 98.47
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 8 คน	ร้อยละ 1.53

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- ควรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมบุคลากร ทั้งในมิติคุณภาพและปริมาณ
- ควรระบุรายละเอียดวิธีการวัด โดยเฉพาะตัวชี้วัดในเชิงปริมาณ
- ควรเพิ่มตัวชี้วัดหรือดัชนีที่สะท้อนคุณภาพของระบบและกลไก หรือการรับฟังความเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(4) ควรวางระบบกลไกให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสามารถทำงานในเชิงบูรณาการกับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรพัฒนาศักยภาพเกษตรและสหกรณ์จังหวัดให้ได้รับการยอมรับในฐานะผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(5) การกำหนดเป้าหมายในระดับพื้นที่ยังไม่ชัดเจน

2) แผนปฏิบัติการด้านการเพิ่มขีดความสามารถด้านการเกษตรต่างประเทศ

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ส.ป.ช. มีความพร้อมในการขับเคลื่อนด้านการเกษตรต่างประเทศของกระทรวง (อำนาจหน้าที่ คน ระบบ ข้อมูล) 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่นภายในประเทศ 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (Intelligence Unit) มีบทบาทนำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศและเป็นที่ยอมรับขององค์กรระหว่างประเทศ
<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80) 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานเกษตรต่างประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ระดับการยอมรับการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวง 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานเกษตรต่างประเทศเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ระดับการยอมรับการเป็นศูนย์กลางด้านการเกษตรต่างประเทศจากภาครัฐและภาคส่วนอื่นในประเทศ 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันให้สำนักงานเกษตรต่างประเทศเป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศ (ร้อยละ 80) ระดับการยอมรับในการเป็นผู้นำด้านการเกษตรในเวทีการค้าต่างประเทศจากองค์กรระหว่างประเทศ
<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> เพิ่มศักยภาพการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรต่างประเทศ เสริมสร้างความร่วมมือเครือข่ายด้านการเกษตรต่างประเทศ สนับสนุนและผลักดันการค้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยให้แข่งขันได้ในเวทีโลก เป็นศูนย์กลางดำเนินการและประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานเกี่ยวกับกิจการด้านการเกษตรต่างประเทศ <p>พัฒนาระบบและปัจจัยสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายและงานด้านการเกษตรต่างประเทศ</p>			

1) เห็นด้วย	จำนวน 512 คน	ร้อยละ 97.71
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 12 คน	ร้อยละ 2.29

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

(1) ควรเพิ่มตัวชี้วัด 1) จำนวนสินค้าเกษตรใหม่ๆ ที่สามารถเปิดตลาดในต่างประเทศ และ 2) จำนวนข้อกีดกันทางการค้า (NTB) ที่สามารถเจรจาให้ยกเลิกได้

(2) ควรให้ความสำคัญกับการวางระบบกลไกการทำงานร่วมกันระหว่างทูตเกษตร กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(3) ควรเพิ่มศักยภาพของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรในต่างประเทศ ให้สามารถทำงานในเชิงรุกมากขึ้น เป็นเสนาธิการในด้านเกษตรต่างประเทศ มีความรู้ความเข้าใจตลาดสินค้าเกษตร สามารถมองเห็นโอกาสของสินค้าเกษตรไทย เพื่อผลักดันนโยบายการตลาดนำการผลิต

(4) ควรให้ความสำคัญกับการสร้างแบรนด์สินค้าเกษตรไทยให้เป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพและมาตรฐาน

3) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเทคโนโลยีการเกษตรของประเทศ เป็นศูนย์กลางด้านนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 5 ล้านไร่ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> มีความร่วมมือและเครือข่ายที่เข้มแข็งในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 7 ล้านไร่ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นแกนหลักในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับจากเครือข่ายการพัฒนาในประเทศ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 9 ล้านไร่ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นแกนหลักในการพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพด้านการเกษตร เป็นแกนหลักในการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนและเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ พื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้นเป็น 10 ล้านไร่
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนเทคโนโลยีการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศ ร้อยละความสำเร็จการพัฒนากลไก และระบบส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 5 ล้านไร่ ภายในปี 2564 จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ระดับการมีส่วนร่วมและสร้างเครือข่ายในการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรเพิ่มขึ้น จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 7 ล้านไร่ ภายในปี 2570 จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละความสำเร็จในการผลักดันการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตร จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 9 ล้านไร่ ภายในปี 2575 จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของระดับการยอมรับจากหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศในการเป็นหน่วยงานชั้นนำด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ระดับความสำเร็จของการขยายความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตรกับต่างประเทศ จำนวนพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นจำนวน 10 ล้านไร่ ภายในปี 2580 จำนวนเกษตรกรที่เข้าใจและทำเกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรของประเทศ กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างชัดเจน พัฒนาชุดองค์ความรู้ต้นแบบ (Best Model) ของเกษตรกรรมยั่งยืนและสื่อสารสู่เกษตรกร พัฒนาระบบ กลไกความร่วมมือกับเครือข่ายด้านการเกษตรและสหกรณ์ทั้งในและต่างประเทศ สร้างการรับรู้และขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืนกลุ่มเป้าหมายที่มีศักยภาพ ส่งเสริมและผลักดันให้มีพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำด้านการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืนระหว่างประเทศ พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืนของประเทศและการบริหารจัดการข้อมูล 			

1) เห็นด้วย	จำนวน 508 คน	ร้อยละ 96.95
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 16 คน	ร้อยละ 3.05

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

(1) ควรนำเป้าหมายระยะที่ 2 "มีความร่วมมือเครือข่าย ..." มาเป็นเป้าหมายตั้งแต่วาระแรก (พ.ศ.2561-2565) เนื่องจากควรให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนงานแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ ตั้งแต่ต้นทาง ได้แก่วางกันกำหนดแนวทางทำงาน จนถึงการปฏิบัติงานให้เกิดรูปธรรม

(2) นอกจากเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมยั่งยืนแล้ว ควรให้ความสำคัญกับมาตรฐานคุณภาพของพื้นที่และการรักษาคุณภาพของพื้นที่ให้ยั่งยืน

- (3) ควรกำหนดนิยาม “เกษตรกรรมยั่งยืน” ให้มีความชัดเจน
- (4) ควรให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพและจุดแข็งเกษตรกรรุ่นใหม่ให้ทำเกษตรกรรมยั่งยืนและพัฒนาต่อยอดเกษตรกรต้นแบบ

4) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ มีระบบการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ มี Big Data เพื่อการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายด้านการเกษตร 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ มีระบบการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ มีเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการบริการที่เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา (Smart e-Service)
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละของระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงานต่อกระบวนการทั้งหมด 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละของจำนวนข้อมูลด้านการเกษตรที่เป็นเอกภาพ ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้บริหารที่มีต่อระบบ Big Data ของ กษ. 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการใช้บริการผ่านระบบเทคโนโลยี 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อการใช้บริการผ่านระบบเทคโนโลยี ○ ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรในการปฏิบัติงานผ่านระบบเทคโนโลยี
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) นำเสนอทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลขับเคลื่อนภาคการเกษตร (2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบการปฏิบัติงานตามการออกแบบสถาปัตยกรรมองค์กร (3) ผลักดันการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของประเทศให้เป็นเอกภาพ (4) กำหนดเกณฑ์สมรรถนะด้านดิจิทัลของบุคลากร และพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานในยุคดิจิทัล (5) พัฒนาออกแบบระบบการปฏิบัติการที่ทันสมัยรองรับอนาคต 			

1) เห็นด้วย	จำนวน 515 คน	ร้อยละ 98.28
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 9 คน	ร้อยละ 1.72

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- (1) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศควรพิจารณาช่องว่างของเทคโนโลยีสารสนเทศระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากปัจจุบันในส่วนภูมิภาคยังขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์เทคโนโลยี
- (2) ควรจัดทำ Big data ในระยะแรกของแผน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวง และควรจัดทำเป็น Big data ภาคเกษตร โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การกำหนดตัวชี้วัด ควรวัดความถูกต้องและความแม่นยำในการพยากรณ์ข้อมูล
- (3) เมื่อมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการทำงาน ควรปรับกฎหมาย ระเบียบ วิธีการทำงานให้สอดคล้อง เพื่อให้เกิดการลดระยะเวลา ลดเอกสาร เป็นต้น
- (4) ในระยะ 10 ปี หลัง ควรวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้รับบริการที่ได้รับจากเทคโนโลยีดิจิทัล
- (5) ควรมีการติดตามประเมินผลการนำระบบไปใช้ เพื่อประเมินความยั่งยืนของระบบที่ได้พัฒนาแล้ว
- (6) ควรพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

5) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> มีระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีสมรรถนะในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวง มีคนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้น 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรมีความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่งเพื่อขับเคลื่อนภารกิจหลักและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง มีคนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้น 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรเป็นคนที่ทักษะรอบด้าน (Multi-Skill) รองรับการเปลี่ยนแปลงบทบาทภาครัฐ 	<p>เป้าหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> บุคลากรเป็นคนที่ มีทักษะทันสมัย มีความสามารถที่หลากหลาย มีความเชี่ยวชาญในงาน มีสัดส่วนที่เหมาะสมในแต่ละภารกิจ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และเป็น Smart Officer ทั้งหมด
<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จในการพัฒนาปรับปรุงระบบการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล คนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 50 คน 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ความเชี่ยวชาญเฉพาะตำแหน่ง (ร้อยละ 80) คนพันธุ์ใหม่บรรจุใน สป.กษ. เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 100 คน 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ Smart Officer (ร้อยละ 80) 	<p>ตัวชี้วัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ร้อยละของบุคลากรที่ผ่านเกณฑ์ Smart Officer (ร้อยละ 100)
<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ยกระดับบุคลากรให้เป็น Smart Officer พัฒนาศักยภาพผู้บริหารระดับกลาง บรรจุบุคลากรที่มีคุณสมบัติเป็น “คนพันธุ์ใหม่” ทดแทนอัตราเกษียณ พัฒนาวัฒนธรรมและค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์และรักองค์กร พัฒนาระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 			

1) เห็นด้วย	จำนวน 511 คน	ร้อยละ 97.52
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 13 คน	ร้อยละ 2.48

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

- ควรกำหนดนิยามหรือคุณลักษณะของคนพันธุ์ใหม่ให้ชัดเจน
- การพัฒนาบุคลากรควรมีแนวทางการพัฒนาคนพันธุ์ใหม่ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากรเดิม และควรพัฒนาบุคลากรให้ครบทุกมิติ อาทิ การเสริมสร้างความเชี่ยวชาญในอาชีพ การมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างค่านิยมที่ดี การมีความฉลาดทางอารมณ์ อีกทั้งควรมีแนวทางส่งเสริมบุคลากรที่มีศักยภาพ เช่น สนับสนุนทุนการศึกษา ด้านการเกษตร สนับสนุนทุนวิจัย เป็นต้น
- ควรกำหนดเส้นทางในการจะเข้าสู่ตำแหน่งเกษตรและสหกรณ์จังหวัดให้ชัดเจนและเป็นธรรม โดยจะต้องคัดกรองบุคลากรที่มีสมรรถนะสูงสามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพรอบรู้ภารกิจของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวง และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานในสังกัด
- ให้ความสำคัญกับการแต่งตั้งผู้บริหารระดับอำนวยการ โดยควรแต่งตั้งคนดี มีวิสัยทัศน์ มีทักษะการบริหาร เนื่องจากผู้บริหารระดับอำนวยการเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์
- สร้างความโปร่งใสในการแต่งตั้งโยกย้าย โดยควรจัดทำแผนสร้างความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจน
- ควรทบทวนการจัดทำแผน HRD และ HRM ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางของแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี โดยกำหนดโครงการที่สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายให้เป็นรูปธรรม

(7) ควรมีการสร้างทีมงานเฉพาะด้าน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพ เช่น ทีมยุทธศาสตร์ ทีม IT ทีมพัสดุ เป็นต้น

(8) ควรกำหนดคำรับรองการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

6) แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กร

พ.ศ. 2561-2565	พ.ศ. 2566-2570	พ.ศ. 2571-2575	พ.ศ. 2576-2580
<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> มีระบบการบริหารจัดการภาครัฐได้ตามมาตรฐานที่หน่วยงานกลางกำหนด กระทรวงมีระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับจากผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. เป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการภาครัฐ 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานในประเทศ 	<p><u>เป้าหมาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> มีมาตรฐานการปฏิบัติงานและการให้บริการเป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับจากต่างประเทศ
<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ระดับความสำเร็จในการปรับปรุงโครงสร้างของ สป.กษ. ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการให้บริการของ สป.กษ. (ร้อยละ 95) สป.กษ. ผ่านเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐในระดับ Advance/ Significant 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. ผ่านรางวัล Raymond ทั้ง 6 หมวด 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. ได้รับรางวัลด้านการบริหารจัดการระดับประเทศอย่างน้อย 2 รางวัล 	<p><u>ตัวชี้วัด</u></p> <ul style="list-style-type: none"> สป.กษ. ได้รับรางวัลระดับนานาชาติ
<p><u>แนวทางการพัฒนา</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ปรับโครงสร้าง และระบบ กลไก การขับเคลื่อนนโยบายของ สป.กษ.ให้รองรับการเป็นศูนย์กลางการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งเสริมผลักดันการพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ สป.กษ. เป็นหน่วยงานชั้นนำของประเทศ สร้างระบบมาตรฐานการปฏิบัติงานสนับสนุน (Back Office) พัฒนาปรับปรุงกระบวนการตามความต้องการความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับมาตรฐานส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารและหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. 			

1) เห็นด้วย	จำนวน 514 คน	ร้อยละ 98.09
2) ไม่เห็นด้วย	จำนวน 10 คน	ร้อยละ 1.91

ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

(1) ควรมีกิจกรรมเสริมสร้างองค์กรธรรมาภิบาล โดยกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และคัดเลือกหน่วยงานต้นแบบ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างแรงจูงใจในการพัฒนา

(2) ให้ความสำคัญกับการติดตามตรวจสอบ โดยจะต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส

(3) ควรเชื่อมโยงตัวชี้วัดจากระดับหน่วยงาน ลงสู่ระดับบุคคล และเชื่อมโยงสู่การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน

(4) ควรกำหนดแนวทางที่ชัดเจน ในการขับเคลื่อนเป้าหมายให้ สป.กษ. เป็นที่ยอมรับ

2.5 โปรดเลือกช่องทางการสื่อสารที่ท่านเห็นว่ามีประสิทธิภาพ สะดวก เข้าถึงง่าย เหมาะสมต่อการสื่อสารทิศทางและยุทธศาสตร์ของ สป.กษ. (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

ช่องทางการสื่อสาร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) การนำเสนอและถ่ายทอดจากผู้บริหารในการประชุม/สัมมนาต่างๆ	362	69.10
2) หนังสือแจ้งเวียนจากส่วนราชการ	326	62.20
3) สื่อดิจิทัลและ Social Media ต่างๆ เช่น Website Line Facebook YouTube ฯลฯ	410	78.20
4) การประชุมทางไกลผ่าน Video Conference หรือ Web Conference	347	66.20
5) สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ แผ่นพับ จดหมายข่าว กษ. ฯลฯ	143	27.30
6) สื่อโทรทัศน์และวิทยุ	124	23.70
7) ป้ายประกาศ บอร์ดประชาสัมพันธ์	86	16.40
8) ช่องทางอื่นๆ	4	0.80
- การประชุมเพื่อแผนงานและสรุปงานประจำปี	1	0.20
- หนังสือสั่งการ	1	0.20
- จัดทำเป็น Application ในโทรศัพท์	1	0.20
- E-mail ขององค์กร	1	0.20

2.6 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/ความต้องการและความคาดหวังอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

- (1) ควรมีการทบทวนปรับปรุงแผนเป็นระยะ เพื่อให้แผนมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง
- (2) ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดกิจกรรม/โครงการ ให้เป็นไปตามแนวทางและเป้าหมายที่กำหนด โดยควรมีกลไกในการกลั่นกรองโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในแต่ละระยะ และควรมีกลไกในการกำกับติดตามการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- (3) ควรมีเรื่องการเสริมสร้างระบบและกลไกการจัดการภายใน สป.กษ. หน่วยงานของภายในกระทรวงเกษตร และประสานกับเครือข่ายภาคีและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกให้สามารถบรรลุภารกิจที่วางไว้ รวมทั้งในการทำยุทธศาสตร์ และกำหนดวิธีการปฏิบัติในการเชื่อมโยงการทำงานกับสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- (4) จัดกิจกรรมสื่อสารสร้างความเข้าใจแผนปฏิบัติการระยะ 20 ปี เพื่อสร้างความชัดเจนให้กับบุคลากรทุกระดับ อาจจัดอบรมลักษณะ Design Thinking เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ในแต่ละภูมิภาค
- (5) ในการจัดทำโครงการของหน่วยงาน (สำนัก/กอง) เพื่อขับเคลื่อนแผนฯ ควรมีกลไกในการกลั่นกรองโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานในแต่ละระยะ และควรมีกลไกในการกำกับติดตามการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- (6) ในการขับเคลื่อนแผน ควรเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ ศักยภาพและอัตรากำลังบุคลากรที่เหมาะสม บุคลากร เทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ทันสมัย และเพียงพอ